

List

LETO XV
ŠT. 2
28. FEBRUAR 2008
1,50 EUR

ISSN 1581-8373

Revija za kulturna in druga vprašanja občine Šoštanj in širše.

Poština plačana pri pošti 3325 Šoštanj

Knjižnica Velenje
Titov trg 05

3320 Velenje

**Društvo SOS telefon vabi k sodelovanju nove prostovoljke!
Prostovoljno delo se opravlja kot svetovanje na SOS telefonu
za ženske in otroke – žrtve nasilja, v Celju in v Ljubljani.
Osnovno usposabljanje za svetovalno delo na SOS telefonu
bo potekalo marca in aprila 2008 v Celju.**

**Za podrobnejše informacije pokličite v pisarno Društva SOS telefon,
na tel. št. **01 544 35 13**
ali **01 544 35 14**
vsak delavnik od 9.00 do 15.00.**

Prijazno vabljenje!

DRUŠTVO SOS TELEFON ZA ŽENSKÉ IN OTROKE - ŽRTVE NASILJA

P. p. 2726, 1001 Ljubljana • Tel.: + 386 1 / 544 35 13, 544 35 14 • Faks: + 386 1 / 524 19 93

E-pošta: drustvo-sos@drustvo-sos.si • Spletna stran: <http://www.drustvo-sos.si>

Revija za kulturna in druga vprašanja Občine Šoštanj in širše.

Izdaja

Zavod za Kulturo Šoštanj
Trg Svobode 12, 3325 Šoštanj
zanj Kajetan Čop, direktor
Izdajanje Lista finančno omogoča
Občina Šoštanj, zanjo Darko Menih,
župan.

Uredništvo

Jožica Andrejc, Milojka Komprej,
Tjaša Rehar, Peter Rezman in Rafko
Srebernjak

Fotografija na naslovnici:

Dejan Tonkli

Odgovorni urednik

Peter Rezman

Lektoriranje

Jožica Andrejc

(Za razpise in objave odgovarja naročnik.)

Priprava redakcije

Milojka Komprej

Produkcija

Vp Dtp Studio

Vinko Pejovnik

Natiskano

900 izvodov.

Vse sodelavce prosimo, da prispevke za LIST št. 3 (marec 2008), pošljejo ali dostavijo najkasneje do 11. marca 2008.

ISSN 1581-8373

Anglija v besedi in sliki / stran 38

VSEBINA

4	Fotografija meseca
5	Uvodnik
6	Gasilska društva
8	Dogodki in ljudje
12	Cerkev in mi
13	Portret
	Zofka Šuligoj
14	Razumska in čustvena inteligenca
15	Prostor za komentar
	Informacije v prostoru
16	Na sončni strani Alp
17	Varovanje naravne dediščine
18	Šolski list
20	Podoba kulture
22	Sredina vabi
24	Lutkovni kotichek
26	Gledališče
28	Zgodbe
29	Knjige
30	Čez Uršljo goro
32	Stara kulturna mesta v Mislinjski dolini
34	Porušene domačije
	Obisk pri čevljarju Tonetu Rezmanu
38	Potopis
	Anglija v besedi in sliki
40	Svetloba
41	Horoskop
42	Križanka
43	Fotoreportaža
	Oj, pust, al' si še masten okrog ust
44	Fotoreportaža
	Štirje letni časi KS Šoštanj

ČISTO NOS TELEFON ZA VARNOST

Pred in po emancipaciji

Marijana Kotnik

V daljnem spominu imam svojo bico. Takrat se mi je zdela stara kot zemlja, pa saj tudi je bila. In jaz sem imela komaj 7 ali 8 let. Ko sem hodila k njej na počitnice, mi je najbolj ostalo v spominu to, da je do južine kar ležala. Moja teta, njena hčerka torej, pa ji je vsako dopoldne točno ob enajstih v sobico odnesla veliko glinasto skodelico dišeče, kadeče se knajpove kave in debelo rezino belega kruha. »Mama morajo zmeraj štruco imet, ker nimajo zob!« je pojasnila teta, kajti za druge je bil na mizi domač kruh. Ko so se bici iztekali zadnji dnevi, je teta po cele ure sedela ob njeni bolniški postelji, ji brisala čelo, tu pa tam spravila kakšno žličko čaja v njena suha usta in skrivaj jokala. Ob njeni smrti je gorela sveča, ob postelji so bile vse tri hčerke in štirje sinovi.

Take misli se me lotevajo, ker sem pred kratkim čisto na dnu škatle v zadnjem kotu omare našla davno pozabljeno spominsko knjigo, v katero je prav ta teta na zadnjo stran zapisala: *Na nebu zvezdic je milijon, vsa noč je razsvetljena, milijon je ptic, milijon cvetlic, a mati je le ena ...* Tale verz je bil v časih moje mladosti zelo priljubljen za pisanje v spominske knjige ali pa smo ga zdrdrali na kaki šolski proslavi. Kaj dosti mi ni segel do srca. Takrat. Le koliko mora biti človek star, da ga zares razume?

In take misli me obhajajo tudi zaradi bližajočega se praznika žensk in mater. Časi se spreminjajo, sami ne vemo točno, ali bi praznovali še tistega, ki so ga izbirile Roza Luxemburg in njej podobne ali bi raje materinskega, ki je tudi Marijin praznik in ki ne diši po komunizmu ... Danes me nekako ne vleče, da bi razmišljala o tem, kako so matere prezaposlene, kako imajo premalo časa za otroke, ampak se mi je zadelj spomina na mojo bico utrnila misel, da je danes pravzaprav zelo malo babic, ki bi imele tako srečo, da bi jim na stara leta točno ob enajstih dopoldne »tamlada« ali pa hčerka prinesla šalico tople kave v posteljo. Mogoče na kakšni kmetiji še ... tam je mama še vedno najprej mama, kot je bilo nekoč. V tistih časih, ko je bila kariera to, da je mati spravila otroke do poštenega kruha.

Danes je resnica bolj kruta: ker ženske moramo hoditi v službo, so naše ostarele mame (pravim mame, ker statistike kažejo, da je dosti

več starih žensk kot moških, seveda pa je tudi mnogo moških vmes) same. Delovni čas se začne pozno, temu primerno dolgo traja in ko pridemo domov, se naše stare mamike skorajda že spravljajo spat. Vsaj v zimskem času je tako. Delaš do 16. ure, potem skočiš še po kako malenkost v trgovino, domov prideš že kar proti peti uri popoldne, na hitro nekaj poješ, se preoblečeš, kje je potem še kuha za naslednji dan, pregled domačih nalog, pomoč šolarjem, vožnja na krožke in take stvari, ki jih terja šoloobvezni otrok. Nazadnje pride na vrsto še mama, stara, siva, nemočna. Malo sitna ali pa tiho ždeča v kakšnem kotu, pričakujoč, da jo bo kdo pozdravil, jo vprašal, kako je, če je kaj jedla za kosilo, če si je izmerila pritisk, če jo kaj boli. Saj ne zahteva veliko, starka, samo malo pozornosti ... Kako toplo besedo pa obljubo, da jo bo v nedeljo že nekdo peljal k maši. Za tisto nedeljsko jutro potem cel teden živi.

Ker je takrat, ko si res star, ko ne moreš več hoditi, kot se spodobi, ko ti tu pa tam uide, ko se ti moti, ko se treseš; malo stvari, ki bi te še veselile. Otroci imajo čez glavo svojih skrbi, vnuki so zrasli in v pravljice več ne verjamejo, sosedje so se odtujili, sorodniki samo še telefonirajo, na obisk jih več ni.

V mnogih družinah je ta pesem: starka, ki ne more biti več sama, mora v dom, če ima dovolj denarja. Če ga nima, lahko dobi še pomoč tuje

ženske v svojem domu. Kar je najbrž tudi hudo razumeti in sprejeti, da se doma počutiš kot v bolnici, da ti tuja ženska pomaga zlesti iz postelje in preobleči spodnje hlačke. Ampak je ceneje. In ko nam zdravniki povejo, da se pripravlja slovo, je najbolj prikladno poklicati rešilca in človeka poslati umret v bolnico. Potem nič ne manjkaš v službi, šef te ne gleda postrani, sodelavci ti ne oponašajo, tisti dan ali dva za pogreb pa tako dobi vsak.

Tako je, odkar imamo težko priborjeno enakopravnost. In ker pasemo svoje velike oči po novodobnih trgovskih centrih, ki ponujajo vse, le zdravja in sreče ni na policah. Potem pa se nam zdi, da smo reveži, ker ne moremo kupiti vsega. In za vse, kar ponujajo, sta dve plači komajda dovolj. Zdaj ni več mogoče, da bi bile mame doma, da bi ob enajstih prinesle stari materi kavo v posteljo, pa kosilo možu in otrokom postavile na mizo, ko pridejo domov. In marsikateri mož ima v skritem kotičku srca mogoče še shranjeno podobo take matere ali žene. Naši otroci je ne bodo več imeli. Časa nazaj ne bomo zavrteli, prav je, da je napredek, da nam je bolje, da imamo vsega več. Ampak za to smo marsikaj žrtvovali. In če vse seštejem, niti nisem več prepričana, da nam je res bolje.

Tudi zaradi tega in še zaradi nešteti drugih stvari mislim, da je bilo pred enakopravnostjo lepše na svetu. Ker je mama smela in imela čas biti najprej mama.

Čas gasilskih občinskih zborov

Šoštanj – mesto

Nekaj posebnosti pa je le bilo na 129. občnem zboru Gasilskega društva Šoštanj – mesto, ki je bilo v prostorih gasilnega doma 16. februarja. Prva posebnost je bila že ta, da je bil občni zbor v zamiku, po navadi smo ga spremljali med prvimi v Občini Šoštanj. Na občnem zboru so člani društva večkrat izrazili priznanje svojima dvema članom Borisu Goličniku in Nejcju Kortniku, ki sta se izkazala pri reševanju človeškega življenja. Oba sta predlagana za republiško priznanje. Člani so se tudi simbolično zahvalili svojemu predsedniku Borisu Goličniku za izredne napore ob pridobivanju dokumentacije za legalizacijo nadstreška in prizidka. Posebnost je bil tudi prevzem kvalitetne gasilske opreme, ki jo je gasilec in CZ simbolično predal direktor TES dr. Uroš Rotnik in bo zagotovo dobro služila ob poplavih. Posebno je bilo tudi poročilo gasilske mladine, saj je njihov vodja Denis Pučko posadil delovno predsedstvo, ki ga je vodil Rudi Imperle nazaj za mize, da so si lahko zbrani ogledali film o delu mladih. Posebno je bilo tudi to, da je ravno tega dne Uroš Rotnik praznoval 40. rojstni dan. Čeprav ni gasilec, je rad prisluhnil (ne)ubranemu petju šoštanjskih gasilcev, ki so mu sicer iskreno hvaležni za podporo in razumevanje. Posebnost so bile tudi kolone, poveljnik Justin Hudobreznik, ki je kar premalokrat omenjen, čeprav je odličen gasilec, se je izkazal tudi kot mesar in za občni zbor namenil smrt kar dvema prašičema. In še kakšna posebnost je bila, nenazadnje je šoštanjski gasilec zapel in odplesal še Fredi Miller.

Foto M. K.

Drugače pa je tekel občni zbor po ustaljenem dnevnem redu. Najprej so si zbrani ogledali film o delu društva v letu 2007 ter ugotovili, da jih je prisotnih 75 članov. Iz poročila predsednika Borisa Goličnika so razbrali, da je bilo 10 sej upravnega odbora in da so ostali imeli kar 37 sestankov. Tudi postorili so marsikaj, naredili kegljišče, organizirali tekmovanje starih brizgaln in veselico. Justin Hudobreznik je podal poročilo poveljnika, v katerem je podrobno razdelal operativno dogajanje in pohvalil člane, ki so se izkazali ob intervencijah, ki jih je bilo kar 18. Veliko so postorili na področju izobraževanja in pridobljene opreme. Čez celo leto so imeli redne vaje in opravi ogromno udarniških ur.

Renata Pučko je podala blagajniško poročilo,

Foto: M. K.

za nadzorni odbor pa je poročal Franc Uranjek.

V razpravi po poročilih so sodelovali poslancev v DZ Drago Koren, župan Občine Šoštanj Darko Menih, predstavnik gasilske zveze Boris Lambizer, poveljnik CZ Peter Radoja, ki je malo več povedal o sodelovanju gasilcev in civilne zaščite, in drugi prisotni. Plan v naslednjem letu ni nič posebnega, mogoče je posebnost le zamenjava čolna in nabava avtocisterne. Podelili so še gasilska občinska priznanja in priznanja gasilske zveze, (ki se bo mimogrede po novem imenovala Gasilska zveza Šaleške doline) in kar dvakrat je bila med pohvaljenimi Marija Lebar.

Če se komu zdi tale prispevek malo neresen, misli narobe. Vse v njem je zares in po resnici, le občni zbor je potekal v sproščenem duhu, kjer je bilo več govora o dobrem kot o slabem, zato se je tako tudi zapisalo. ■

Milojka Komprej

Dve sedmici v Topolšici

V Topolšici so se gasilci zbrali na 77. rednem občnem zboru 2. februarja in dodobra pretresli delovanja društva, uspehe in neuspehe v preteklem letu in se skrbno lotili načrtov za naprej. Boštjan Mikuš, predsednik društva, je delo na občnem zboru prepustil Darku Delopstu, sam pa se posvetil poročilu za leto 2007 in planu dela za leto 2008. Še prej pa so v dvorani gasilnega doma zazveneli zvoki Orkestra Roberta Goličnika. Tudi prešli so se, od 121 članov jih je bilo prisotnih 67.

Mikuš je v poročilu poudaril, da so društvo ljudje, člani in da se zato kot tako lahko uspešno predstavlja v ožjem in širšem okolju. Lani so postorili nekaj stvari v domu in pridobivali dokumentacijo za novi dom. Ugotovil je, da je dobro sodelovanje s krajevno skupnostjo velikega pomena. O dobrem delu je zbrane prepričal tudi poveljnik društva Franc Hriberšek, ki je poročal z operativne plati. Tudi na tekmovanjih so se dobro odrezali in se izobraževali na Igu. Boris Počajt je poročal o delu mladincev, Cvetka Delopst pa o stanju blagajne.

Največja pridobitev za društvo je gotovo vozilo GVV2, katerega svečani prevzem je bil pred kratkim. Vozilo bo dobro služilo, čeprav so bile

želje župana Občine Šoštanj Darka Meniha, da bi bilo čim manjkraj uporabljeno v intervenciji in več za vaje. Izrazil je vso podporo in spoštovanje gasilec. Zelo zanimiv pristop in videnje sodelovanja društva z Bolnišnico Topolšica je podal primarij dr. Justinek, ki vidi v gasilskem društvu poslovnega partnerja. »Ali bomo skupaj pogoreli ali pa skupaj preživeli,« je na nek način karikiriral položaj bolnišnice v slovenskem prostoru.

Viki Drev, predsednik krajevne skupnosti, je vesel, da so dokumenti za novi dom na kupu in lahko končno zaprosijo za gradbeno dovoljenje.

Foto: Milojka Komprej

Gasilce so tudi nagradili. Največkrat je po priznanju stopil Rudi Pergovnik, za 50 let gasilstva pa je poleg njega prijel priznanje še Anton Berložnik, Jože Menih pa je kar 60 let zapisan gasilskim vrstam. Priznanja so dobili tudi gasilci za deset, dvajset in več let dela, podelili so priznanja GZ Velenje, pa še priznanja društvom in društvena priznanja; tako je bilo zadovoljstvo vsesplošno. Dobro sodelovanje v kraju in z društvu pa je moto Prostovoljnega gasilskega društva Topolšica, ki ve, da se le s skupnimi močmi ustvarjajo prave stvari. ■

Milojka Komprej

PGD Lokovica

Lokoviški gasilci v letošnjem letu praznujejo 100. obletnico svojega delovanja in tako so se preteklo soboto že stotič zbrali na rednem letnem občnem zboru. Govora je bilo o načrtih za prihajajočo praznovanje obletnic ter o opravljenem delu v preteklem letu. Zbrane gasilce PGD Lokovica ter ostale vabljenе goste so najprej pozdravili pevci Moškega pevskega zbora Lokovica, ki delujejo tudi pod okriljem gasilskega društva, nato pa so prisluhnil poročilom o delovanju društva.

Kot je predsednik društva gospod Boris Lambizer povedal v uvodnih besedah svojega poročila, je bilo v lanskem letu storjeno manj vidnih del kot v preteklih letih, vendar poudarja, da vse gasilce v tem letu čaka ogromno dela, saj so v jubilejnem letu. Uredili so kuhinjo, sejno sobo in garderobe za operativno. Radi bi uredili še zgodovinski koticček, kjer bi bilo prikazano gasilstvo skozi čas vse od Družmirja naprej pa do današnjih dni. »Lahko potrdim, da smo v zadnjih nekaj letih intenzivno delali na tem, da opremimo in usposobimo naše operativce. Nimamo še

vsega, manjkajo nam gasilske čelade in škornji, baterije. Pri nabavi gasilske zaščitne opreme se moram izrecno zahvaliti TEŠ, ki je nam nabavila več kot polovico te opreme. Upam, da se bomo tudi v bodoče lahko dogovorili za manjkajočo opremo,« je povedal Lambizer. Velik poudarek pa dajejo tudi izobraževanju operativcev. Tako so se v preteklem letu izobraževali za delo z motorno žago in za čin gasilca. Kot je povedal poveljnik, gospod Andrej Jurič st., je usposabljanje in varnost gasilcev velikega pomena, tako so se udeležili tudi usposabljanja na Igu. Enkrat mesečno pa se operativni člani dobivajo na vajah v Termoelektrarni Šoštanj, kjer se prav tako praktično in tehnično usposabljaajo. Poleg rednih vaj pa sodelujejo tudi na tekmovalnem področju, in sicer z ekipami pionirjev in pionirk ter ženske in moške članske A ekipe. Po Juričevih besedah so v preteklem letu imeli 2 dimniška požara, gašenje kontejnerja, odstranjevanje dreves z magistralne ceste ter posredovanje pri poplavih v domačem kraju. Pomagali pa so tudi pri gašenju dveh požarov v Topolšici. Poleg vsega navedenega pa je bilo opravljenih kar 1283 udarniških ur v gasilskem domu in okolici.

Foto: Arhiv

Predsednik je opozoril tudi na problem slišnosti sirene v območju in upa, da se bo v kratkem postavila še ena sirena v spodnjem delu Lokovice. Problem pa se pojavlja tudi pri mladih, saj primanjkuje gasilske mladine. Gasilci pa niso pozabili niti na družabno življenje v društvu. Tako so organizirali izlet za aktivne člane ter se, kot je že v navadi, srečali s pobratenim društvom Ribno pri Bledu.

Foto: Arhiv

Vodstvo društva se je posebej zahvalilo Termoelektrarni Šoštanj in Občini Šoštanj za redne do-

tacije. Podelili so priznanja za dolgoletno delovanje v društvu ter občinska priznanja za aktivno delo. Niso pa pozabili tudi na svoje veterane, ki so dopolnili 70 let, in jih vsako leto simbolično obdarilo.

Za prihajajoče leto imajo v planu nakup novega vozila s sofinanciranjem Občine Šoštanj, dokup manjkajoče gasilske opreme ter praznovanje obletnice. Kot je bilo povedano, bo v petek, 20. junija, slavnostna seja, v soboto, 21. junija, pa bo velika proslava s parado in vrtno veselico. Ob tem pa upajo tudi na pomoč gasilcev in krajanov ter sponzorjev. ■

KL

PGD Gaberke

Za gaberškimi gasilci je uspešno leto 2007, saj so izvedli vse, kar so planirali. Organizatorje občnega zbora je potrebno pohvaliti, saj je letos občni zbor izgledal malo drugače. Ob prihodu v dvorano me je najprej pozitivno presenetil rdeč pano nad odrom, kjer je pisalo 78. občni zbor. Druga pohvale vredna poteza pa je bila polna miza razstavljenih bleščočih pokalov, ki smo si jih z vztrajnim treniranjem gaberški gasilci in gasilke priborili na različnih gasilskih tekmovanjih. Namesto da so zloženi v vitrinah v podstrešni dvorani, so se organizatorji odločili, da jih pokažejo javnosti in s tem pokažejo svoj lanski izkupiček z gasilskih tekmovanj.

Foto: A. Grudnik

Za začetek so prisotne razvedrili mladi Gaberški muzikanti. Nato je na oder prišel predsednik PGD Gaberke Bogdan Lampret, pozdravil vse prisotne in goste ter povabil za delovno mizo delovno predsedstvo. Nato je prebral poročilo o opravljenih nalogah v letu 2007. Minuto molka je namenil dvema preminulima članoma PGD, in sicer Antonu Kašu, st. in Branku Mravljaku. Lansko leto so gasilci imeli največ dela in finančnih stroškov z vzdrževanjem gasilskega doma. Največji zalogaj je predstavljala odstranitev opaža in sanacija fasade na severni in južni strani doma. Istočasno so zamenjali dotrajane okenske police in prebarvali okna doma. Tudi tlakovci med domom in uto so bili zaradi dotrajanosti deležni zamenjave. Del velike dvorane na podstrešju so spremenili v nujno potrebno pisarno, za nemoteno delo tajnice in blagajnika pa so kupili nov računalnik. Gasilska dvorana je bila deležna zamenjave zaves z žaluzijami. Menjali so še šank in

stranska vhodna vrata. Konec aprila so postavili dva mlaja, ki sta ju podarila Marjana Zaluberšek in Župnišče Šoštanj. Maše na Florjanovo nedeljo se je poleg ostalih udeležilo kar 52 uniformirancev. Skozi leto so organizirali ples ob dnevu žena, tekmovanje starejših gasilcev in gasilk za pokal KS Gaberke ter Praznik žetve in kruha. V jeseni so organizirali izlet za gasilsko mladino, ogledali so si mariborski Terarij in Pokrajinski muzej. Članice in člani pa se odpravili na splavarjenje po Dravi ter na ogled Rudnika svinca in cinka Mežica. Proti koncu leta jim je uspelo vnesti podatke članstva v tako imenovani program evidence Vulkan. Konec leta so obiskali krajanje in jim prinesli koledarje, na katerih je slika tekmovalnih desetih z regijskega tekmovanja v Velenju.

Delo operativcev je predstavil poveljnik Zvone Koželjnik. Operativci, ki jih je 45, na srečo v svojem požarnem rajonu niso imeli požara, jih je pa zato enkrat na noge dvignila narasla Velunja. So pa pomagali pri gašenju delavnice na Lomu in vikenda v Hrastovcu. Intervenirali so tudi na požaru Mazejeve žage v Šoštanju. Med operativna dela so našteali tudi požarne straže pri požigu suhe trave in kresovih. Večkrat so prali igrišče in ceste, poleti so dovažali vodo, očistili pa so tudi nekaj zamašenih kanalov. V mesecu požarne varnosti so organizirali društveno vajo pri Honkerju in Trapu, v Novakovi hiši pa so preskusili dihalne aparate. Skupaj s PGD Šoštanj so izvedli vajo pri Virneku v Šoštanju, vajo poveljstva Ob-

čine Šoštanj pa so izvedli v Topolšici na objektu Smrečina. Za krajanje so organizirali pregled gasilnikov ter gaberškemu vrtcu predstavili delovanje gasilskega društva. Poleg vsega naštetega so se vsak četrtek srečevali v gasilskem domu, kjer spoznavajo, uporabljajo in vzdržujejo gasilsko opremo in gasilski dom.

V letu 2008 bodo lahko zopet več denarja namenili za nakup nove sodobne gasilske opreme, za izobraževanja in usposabljanja. Posebej se bodo posvetili pripravam na tekmovanja, saj poleg občinskih in ostalih tekmovanj ekipi članov A in starejših članic čaka še državno tekmovanje.

Tako predsednik Bogdan Lampret kot poveljnik Zvone Koželjnik sta se na koncu svojih poročil zahvalila vsem, ki so kakor koli pripomogli k uspešnemu delovanju društva v letu 2007, in jih naprosila še za nadaljnje sodelovanje. ■

A. Grudnik

Praznik kulture

Ob letošnjem prazniku kulture je svečano besedo prevzel Kajetan Čop, direktor Zavoda za kulturo. Takole je povedal:

Spoštovane, spoštovani!

Srčno vas pozdravljam v šoštanjskem hramu kulture in vam hkrati iskreno čestitam za naš skupni praznik slovenske kulture. Slovenci in Šoštanjčani smo se skozi svojo zgodovino oklepali kulture, saj je bila vir naše nacionalne identitete, našega nacionalnega ponosa in nacionalne samozavesti. Zato ni naključje, da je prav praznik kulture prepoznan kot skupni praznik bolj kot kateri koli drug.

V njem smo zmeraj našli dovolj razlogov, da smo se počutili Slovence, ne glede na to, kje živimo. Ko smo Slovenci dobili svojo državo in smo razglasili kulturni praznik za državni praznik, je praznik pridobil na veličini, veličini dejstva, da se v njem prepoznamo vsi Slovenci.

Danes, ko smo del Evrope, je to tudi evropski praznik kulture. In zato je naša dolžnost, da ta praznik delimo z vsemi in njegovo sporočilnost nosimo s sabo povsod, kjer smo.

Danes ne bom preračunaval, kako lahko mi vsi pomagamo šoštanski kulturi tako moralno kot materialno. Danes bom govoril o Zavodu za kulturo Šoštanj, ki je med nami že šesto leto. Vizija Občine Šoštanj, da ustanovi javni zavod na področju kulture, ki bo v naši občini obudil in razvijal kulturno tradicijo in njen pomen za vse nas, se je skozi delovanje zavoda začela materializirati. Udejanjati.

Ko sem se vrnil s študija v tujini, je bila moja želja delati v domačem kraju. Prenašati in udeleževati znanje ter izkušnje tukaj, kjer živijo moji starši. Z delom v zavodu sem dobil enkratno možnost služiti okolju, iz katerega izhajam. Okolju, ki je neizbrisno zaznamovalo, kdo sem.

Vodenje zavoda pomeni sodelovanje. Sodelovanje z lokalno skupnostjo, z ljudmi. V tem času smo v Šoštanj pripeljali:

- največje srečanje amaterskih gledališnikov v Sloveniji: Linhartovo srečanje;
- mednarodni festival pouličnega gledališča Ana Desetnica;
- enega največjih festivalov za mlade in neweljavljene glasbene skupine v Sloveniji: Smallfest;
- evropske programe za mlade;
- izdajamo mesečnik za kulturna in druga vprašanja Občine Šoštanj in širše; zelo resno se pripravljamo na reorganizacijo Lista pod geslom »List v vsak dom«, ker bi radi omogočili, da bi vsako gospodinjstvo v občini prejelo List brezplačno in da bi List izhajal več kot enkrat mesečno in pokrival vse informacije, pomembne za lokalno skupnost;
- izdali smo zelo pomembno knjigo za Šoštanj avtorja Mirana Aplinca Vošnjaki, industrialci iz Šoštanja;
- izdajali smo otroške slikanice in jih podarjali našim otrokom v vrtcu in šoli;
- izdajali smo knjige domačih in tujih avtorjev;
- organizirali smo veliko kakovostnih predstav za otroke in odrasle;
- organizirali smo preko 50 razstav, kjer smo še posebej pozorni na domače avtorje;
- v sodelovanju z Glasbeno šolo Fran Korun Koželjski in Glasbeno mladino Slovenije smo organizirali številne koncerte;
- za mlade po srcu smo uvedli Stand up komedijo, ki je vsak konec meseca v Mestni galeriji Šoštanj;
- pridobili smo ogromno sredstev iz države in Evrope;
- zadnje leto smo poglobili sodelovanje z občino, ki je končno spregledala, da je identiteta Šoštanja usodno povezana z velikimi možmi iz preteklosti in da je zapuščina teh ljudi enkratna odskočna deska za Šoštanj prihodnosti.

Zato se zelo veselimo prenove Majerjeve vile. Rad bi samo omenil dve zbirki, ki bosta krasili vilo. Stalna zbirka Ivana Napotnika, enega največjih slovenskih kiparjev. Letos praznujemo 120-letnico njegovega rojstva. Druga prav tako pomembna zbirka je stalna zbirka Napotnikove galerije, včasih ponos Šoštanja in predvsem zapuščina Viktorja Kojca, ki je že pred 40 leti znal v Šoštanj privabiti največja imena slovenske likovne umetnosti.

Pa še nekaj o velikih možeh iz Šoštanja. Mogoče samo majhna vzpodbuda za naprej. Ideja, ki jo bom zavestno ukradel mojemu prijatelju. Glede na to, da so pred Osnovno šolo Šoštanj doprsni kipi pomembnih Šoštanjčanov, bi bilo več kot prav, da se pojavi še kakšen kip članov družine Vošnjak ali Voschnagg, brez katerih ne bi bilo Šoštanja, usnjarne in nekoč Muzeja usnjarstva Slovenije.

Idejo o muzeju usnjarstva, smo pripeljali tako daleč, da bo leta 2009 v Šoštanju stal Muzej usnjarstva Slovenije. Na projektu muzeja se je pokazalo, kako pomembno je, da vsi sodelujemo in da je sanjam posameznikov potrebno verjeti in da smo mi, predstavniki javnega sektorja samo orodje, kako takšne vizionarske ideje uresničiti. Pokazalo se je tudi, da spremembe, predvsem politične, in zaupanje lahko obrodijo veliko sadov. Tako je lani Občina Šoštanj na osnovi našega trdega dela v sodelovanju z Iniciativno skupino Muzeja usnjarstva pridobila pravico do uporabe 513.943 evrov evropskih sredstev, kar pomeni 78 % investicije. Ostalo bo prispevala občina.

Lahko bi še našteval, zato se opravičujem, če sem kaj izpustil. Vsekakor je naše poslanstvo in namen širiti kulturno zavest in identiteto Šoštanja v Občini Šoštanj in izven. Mislim, da lahko ponosno rečem, da je Zavod del Občine Šoštanj in last vseh, ki želijo sodelovati, se povezovati, izobraževati, razveseljevati, opozarjati, deklamirati, pisati, risati ter kakor koli ustvarjati in širiti dobro voljo in pozitivno zavest med ljudmi.

Tako, dosti lastne kritike. Naj omenim samo še to, da bomo v sodelovanju z občino, Ministrstvom za kulturo RS in avstrijskim veleposlanštvom organizirali razstavo del Ivana Napotnika na Dumaju.

Zdaj pa k današnjemu prazniku v živo. Danes boste videli predstavo Kabaret Berlin v izvedbi Nike Vipotnik – vokal, Zmaga Štiha – akordeon, Simona Goriška – kitara in vokal ter Mladena Melanška – bas kitara.

Foto: Dejan Tonkli

Kaj je kabaret?

Beseda tisočkrat uporabljena, tisočkrat izkoriščena ... Vrsta umetnosti, lahko tudi rečemo zabave, ki je od svojega nastanka doživela nešteto sprememb, tako dobrih kot slabih. Kar je normalno, saj sta nastanek kabareta in njegova zgodovina tako prepletena z družbeno situacijo kot nobena druga umetnost. Kabaret je privlačil in še privlači umetnike besede, ki niso bili obremenjeni z visoko umetnostjo, ampak so želeli nekaj povedati o stanju družbe, v kateri živijo in ustvarjajo. Naj naštejemo samo nekaj teh umetnikov: Guillaume Apollinaire, Arthur Rimbaud, Paul Verlaine, Bertold Brecht in še mnogi drugi. Vedno so to bili prvovrstni pesniki, pisatelji in dramatik, katerih peresa in ustvarjalni potencial so služili umetnosti, ki je bila dostikrat podcenjevana. Vendar je ravno zaradi avtorjev, ki so ji služili, in tega, da je na zabavni način opozarjala in izobraževala, postala eden od temeljev kulture držav, v katerih je nastajala.

Hvala in lep preostanek prazničnega dneva, ki, upam, da bo trajal celo leto ...

Savinjsko-šaleška območna zbornica Velenje

Člani upravnega odbora GZS Savinjsko-šaleške območne zbornice Velenje so se v ponedeljek, 28. januarja, zbrali na svoji peti redni seji. Ta je bila v prostorih Premogovnika in je bila tudi zadnja, saj se je zbornica izločila iz Gospodarske zbornice Slovenije in je od prvega februarja dalje samostojna pravna oseba. Med drugim so spregovorili o članarini, prisluhnili pa so direktorju Premogovnika dr. Milanu Medvedu.

Direktor zbornice Franci Kotnik je člane seznanil z dogovorom z Gospodarsko zbornico Slovenije glede pokrivanja lanskoletnega primanjkljaja sredstev in zbiranja letošnje članarine. To naj bi pobirala vsaka zbornica zase in ne, kot je bilo sprva mišljeno, skupaj. Člani upravnega odbora zbornice imajo seje vsakič v drugi družbi – svoji članici – kot so si zastavili na začetku mandata. Tako lahko gostitelj upravni odbor zbornice podrobneje seznanj s svojimi dosežki, težavami in predlogi, ki jih ima v zvezi s poslovanjem zbornice.

Tokratni gostitelj je bil Premogovnik Velenje. Direktor dr. Milan Medved je predstavil konku-

Foto: Marija Lebar

renčne prednosti velenjskega lignita v energetskem gospodarstvu Slovenije. V premogovniku in povezanih družbah se držijo začrtanih smernic. Tako poslovanje še naprej racionalizirajo. Sedanje število zaposlenih je v osnovni dejavnosti okoli 1500, v hčerinskih družbah pa okoli 1300. Padajo tudi stroški dela, vendar jih je v skupnem še vedno več kot za 40 odstotkov. Čeprav količinski izkopi niso tako visoki kot v preteklosti, pa je bil lani energetski izkoristek, merjen v tera julih (TJ) najvišji. Ob vsem tem največjo pozornost namenjajo varnosti pri delu in zato je število delovnih nesreč nenehno v upadu.

V nahajališčih naj bi bilo še več kot 100 milijonov ton najkakovostnejšega premoga. Tako bodo odkop podaljšali do leta 2040. Že zdaj skoraj ves premog porabi Termoelektrarna Šoštanj. Ta bo po izgradnji 6. bloka z zmogljivostjo 600 MW električne energije surovino potrebovala še naprej in najracionalnejši je domači premog.

Zaloga se namreč nahajajo pod površinami, ki so za ta namen že pripravljene in odkupljene. Večina jamskih komunikacij je zgrajenih, okoljsko sprejemljivo je rešeno tudi vprašanje odlaganja pepela. Pri izkopu pa uporabljajo najsodobnejše stroje in naprave.

Direktor Medved je predlagal, da bi v sodelovanju z regionalno zbornico organizirali okroglo mizo na temo energetike, na katero bi povabili tudi pristojne iz vladnih služb. Še pred tem naj bi

bila okrogla miza posvečena problematiki izgradnje bloka 6 v Termoelektrarni Šoštanj, o čemer sta govorila direktor TEŠ dr. Uroš Rotnik in dr. Cvetka Tinauer.

Velenjski župan Srečko Meh, dr. Franc Žerdin in prof. dr. Dali Donlagič pa so prisotne seznanili z odprtjem Fakultete za energetiko in Visoke šole za varstvo okolja. Tako postaja Velenje univerzitetno mesto, programa pa nudita 200 rednih in izrednih študijskih mest.

Marija Lebar

V pripravi nov sveženi okoljevarstvenih uredb

Savinjsko-šaleška gospodarska zbornica Velenje je v sodelovanju s Službo za varstvo okolja pri Gospodarski zbornici Slovenije (GZS) in družbo Gorenje za svoje člane pripravila predstavitev in razpravo o osnutku novih uredb s področja ravnanja z odpadki. Posvet je bil v prostorih zbornice v četrtek, 7. februarja.

Tema je zbudila precejšnje zanimanje in posveta so se udeležili tako predstavniki podjetij, ki odpadke producirajo, kot tistih, ki jim je predelava ali hranjenje odpadkov osnovna dejavnost. Predstavitev se je udeležil tudi šoštanjski župan Darko Menih. V uvodu je direktor SŠGZ Franci Kotnik poudaril prednost, da je osnutek še v razpravi, torej ga je možno popravljati in dopolniti v skladu z izkušnjami iz prakse.

Kakšne spremembe prinašajo novi predpisi in kaj to pomeni za podjetja v praksi, sta predstavili Janja Leban z GZS in mag. Vilma Fece iz Gorenja. Mag. Fecetova je opozorila tudi na ekonomsko sprejemljiv način odstranjevanja odpadkov, saj pri tem nastajajo znatni stroški.

Na podlagi zakona o varstvu okolja so namreč v pripravi nove uredbe o ravnanju z odpadki, ki bodo nadomestile do sedaj veljavne pravilnike na področju ravnanja z odpadki, in sicer ravnanja z odpadki pri gradbenih delih, ravnanja z odpadki, ki vsebujejo azbest, obremenjevanja tal z vnašanjem odpadkov, obdelavo odpadkov v premičnih napravah, odstranjevanje odpadnih olj in odstranjevanje odpadnih PCB in PCT.

Predavateljici sta pozvali prisotne, da se v razpravo zaradi obsežnega gradiva vključujejo sproti in predlagajo morebitne izboljšave ali popravke predlaganih uredb. Udeleženci so sodelovali s številnimi konstruktivnimi in konkretnimi pripombami iz svoje prakse. Menili pa so tudi, da bi zakonodajalec moral upoštevati in ločevati med težjimi in lažjimi kršitvami novih uredb, saj so za neupoštevanje predpisane dokaj visoke kazni.

Foto: Marija Lebar

»Udeleženci so prišli na srečanje dobro pripravljene in predlogi popravkov so bili iz delovnega okolja. Kljub temu da so se nekatere zamisli med seboj izključevale, smo na koncu lahko oblikovali enotna stališča glede novih uredb. Na vrsti je še drugi krog razprav po posameznih uredbah. Gospodarska zbornica bo naše predloge posredovala na Ministrstvo za okolje in prostor. Zato se mi zdi takšen način priprave zakonov, kjer imajo besedo tudi dejavniki iz baze, izredno pozitiven,« nam je povedala mag. Fecetova.

Marija Lebar

NK Šoštanj

Kot sem obljubil v prejšnji številki Lista, bom nadaljeval s predstavitvijo ekip, ki zastopajo barve našega kluba v različnih tekmovanjih in v različnih starostnih kategorijah. Preden se posvetim naslednjim ekipam, bi rad omenil še nekaj dogodkov, ki smo jih v NK Šoštanj v preteklem letu bodisi organizirali ali pa smo na njih sodelovali. Poleg v decembrski številki opisanega zaključka za otroke smo spomladi organizirali turnir za otroke, stare osem, deset in dvanajst let, kjer je poleg domačih ekip nastopilo še nekaj ekip iz bližnje okolice. Največji projekt pa je bil brez dvoma nogometni kamp, ki je potekal ob zaključku šolskega leta in postaja že tradicionalen. Na lanskem je sodelovalo preko 50 otrok in ni namenjen le otrokom, ki so že aktivni v klubu, ampak so dobrodošli prav vsi otroci, stari od 6 do 14 let, ki želijo preživeti teden, poln zabave, druženja z vrstniki in sklepanja novih prijateljstev. Svedca pa je osrednja pozornost namenjena nogometu, tako da je poskrbljeno tudi za trening oziroma za tiste, ki so novinci, da se malo podrobneje spoznajo z nogometno igro. Vrhunec lanskoletnega kampa pa je bil obisk nogometnega reprezentanta Roberta Korena. Vse ekipe se tudi redno udeležujejo turnirjev, ki jih prirejajo drugi klubi, in tam uspešno zastopajo barve našega kluba.

Sedaj pa se posvetimo ekipi starejših cicibanov (U10) in ekipi mlajših cicibanov (U8). Obe ekipi nastopata v medobčinski ligi Celje, za obe ligi pa velja, da se ne vodi rezultatov oziroma lestvic in se s tem omogoča najmlajšim, da samo uživajo v igranju nogometa. Kljub temu da ni tekmovalnega naboja, pa seveda otroci na tekmah dejejo vse od sebe, veselite ob zmagah je veliko in pomeni dodatno motivacijo za delo na treningih.

Ekipa U10 nastopa pod vodstvom trenerja Dušana Uršnika in je sestavljena iz naslednjih igralcev: David Golob, Luka Kretič, Žak Vidmar, Aljaž Stropnik, Jani Kavnik, Mersudin Imširovič, Dejan Sevcnikar, Aron Koca, Nejc Boršič, Aljaž Mrak,

Foto: Arhiv

Foto: Arhiv

Aljaž Golob, Albin Bešič, Aldin Krkalič, Jaka Britovšek, Jan Stropnik, Mladen Ilič, Andraž Stropnik, Jernej Ledinek in Tilen Zajc.

Ekipa U8 pa nastopa v naslednji postavi: Domen Božič, Luka Ramšak, Anel Lihič, Amel Lihič, Andraž Ravnikar, Aco Nastič, Anže Tajnik, Miha Slatnar, Patrik Lorger, Aldin Hankič, Senad Sejdinovič, Aljoša Skledar, Sabedin Avdija, Aleks Nježič, Jaka Karat, Aleš Videčnik in Andraž Ročnik.

V klubu nas veseli, da je zanimanje za nogomet in šport na splošno zopet v porastu in že v teh najmlajših selekcijah se opazijo mladi perspektivni športniki, od katerih bodo nekateri izkoristili svoj potencial, drugim pa bo šport pomagal pri razvoju in uspehih na drugih področjih njihovega življenja.

Jani Vačun

Občni zbor TD Pristava

Špet je leto okoli in za društva je prišel čas, ko je potrebno preveriti poslovanje v preteklem letu in narediti plane za naslednje leto. Tega so se med prvimi lotili v TD Pristava.

Leto 2008 so pričeli s sodelovanjem na pustni

Foto: A. Grudnik

potovorki v Šoštanj, kjer so predstavili protokolarni objekt Brdo pri Šoštanju. Zdaj pa jih najprej čakajo popravilna dela. Veliko težav in dodatnih stroškov in dela jim namreč povzročajo nepridipravi, ki s »posebnim trudom« uničujejo razsvetljavo na razvalinah Forhteneka in v Rovu, zato nameravajo vse skupaj malo drugače narediti. Poleg tega bo na razvalinah potrebno popraviti varovalno ograjo, ki jo je najedel zob časa, in urediti poti in oznake do pristavskih znamenitosti. Pa bo tukaj že prvi maj, ko bodo pripravili srečanje občanov Občine Šoštanj, kmalu za tem pa bo tudi Oglarija. V tem času bodo na spodnjem delu Pristave dokončani tudi plinovod, kanalizacija in vodovod, zato nameravajo narediti otvoritev med Oglarijo. Konec poletja, ko so največje delovne akcije že mimo, imajo v načrtu izlet za člane društva. V jeseni je čas za sejme, ki se jih v Šoštanju vedno udeležijo in pripravijo stojnice, polne domačih dobrot. Za njih pomembnejša zadeva je tudi pomoč lovcem pri skupnem lovu, saj je Pristava bogat lovski revir, posledično pa divjad naredi tudi veliko škode. Sodelovanje pri skupnem lovu lovske družine Velunja traja že kar nekaj let in počasi postaja tradicija, ki ima obojestransko zadovoljstvo. Konec leta nameravajo izdati koledar z motivi iz Pristave, ki so ga veseli vsi, ki ga lahko dobijo. Tematsko skrbno izbrane slike predstavijo cel zaselek z znamenitostmi vred. Posebnost koledarja je tudi rek, ki ponavadi vedno drži. Letos so izbrali sledečega: »Ne reci, napravil bom, ko bom imel čas, ker nemara ne boš imel časa.« V tem zaselku ta še kako presneto drži.

Lansko leto so si zastavili tudi cilj, da bodo predstavili kapelo pri kmetiji Hrastnik v Gaberkah, ki stoji na nevidnem prostoru ob križišču Gaberke-Pristava in je v zelo slabem stanju. Prestavljanja in obnove kapele se niso mogli lotiti zaradi objektivnih razlogov. Če bodo dobili ustrezno dovoljenje, bodo to z veseljem storili še letos.

Za svoje dolgoletno delo in trud je bilo lansko leto društvo ob prazniku Občine Šoštanj nagrajeno z občinskim priznanjem, ki so ga bili zelo veseli. Priznanje jim je vtilo novih moči in veselja za delo v svojem zaselku.

A. Grudnik

Memorial Bogdana Meniha

Vosnovni šoli v Topolšici se je v soboto odvijal 9. Menihov memorial v namiznem tenisu. Organizatorju, Namiznoteniškemu klubu SPIN iz Šoštanja, je uspelo izpeljati prireditev brezhibno, kljub izredno veliki, tudi mednarodni udeležbi. Memorial je iz leta v leto bolj priljubljen, poteka pa v spomin na dr. Bogdana Meniha, župana Občine Šoštanj, ki je bil tudi ustanovitelj kluba skupaj s sedanjim predsednikom Antonom Lebarjem. Memorial poteka vedno v februarju, letos so se ga udeležili gostje iz Madžarske in Hrvaške. Na deskah je spretnost v odbijanju žogice preizkusilo preko osemdeset tekmovalcev. Tudi igra je bila dobra in borbena, potekala pa je v šestih kategorijah. Prvi štirje v vsaki skupini in prvi v tolažilni skupini so dobili pokale, ki jih že tradicionalno podeljujejo člani družine Menih: Majda, Uršula in Špela, podeljujejo pa jih tudi članice SPIN in predsednik. Sodnikov ni bilo, tekmovalci si vedno sodijo sami in v športnem duhu tudi priznajo poraz. Prve udarce na deski sta naredila župan Občine Šoštanj Darko Menih in predsednik kluba Anton Lebar. Po tekmovanju je bilo skupno kosilo, kjer so analizirali dogajanje. Društvo SPIN se zahvaljuje Krajevni skupnosti Topolšica, Osnovni šoli Šoštanj in Občini Šoštanj ter vsem, ki jih podpirajo. Bolj kot rezultati šteje udeležba in obeležje spomina, a kljub vsemu so nizi prinesli sledeče rezultate.

V kategoriji moški do 45 let:

1. Bogdan Simončič (Velenje), 2. Matej Strelec (Maribor), 3.–4. Igor Žgur (Mengeš), Matevž Žgank (Velenje), 1T Janez Zore (Domžale)

V kategoriji moški 45–65 let:

1. Ante Dražetič (Hrvaška), 2. Janoš Suemy (Madžarska), 3.–4. Marjan Vitanc (Gomilsko), Jože Pogačar (Kranj), 1T Jusuf Salkič (Šoštanj)

V kategoriji moški nad 65 let:

1. Karoly Nemeth (Madžarska), 2. Tomas Both (Madžarska), 3.–4. Vinko Pretnar (Šenčur), Krešimir Fašaič (Hrvaška), 1T Tone Leber (Šoštanj)

V kategoriji žensk:

1. Polona Belavič (Šoštanj), 2. Mateja Gerdina (Borovnica), 3.–4. Dragica Lapajne (Kranj), Jolanda Belavič (Šoštanj)

V kategoriji dvojic nad 60 let:

1. Belavič-Hafner (Šoštanj-Ljubljana), 2. Bezgovšek-Lipar (Marija Gradec), 3.–4. Hohnjec-Božič (Celje), 3.–4. Leber-Pretnar (Šoštanj-Kranj)

V kategoriji dvojic do 65 let:

1. Simončič-Žgank (Petrovče), 2. Fridrih-Vitanc (Gomilsko), 3. Štor-Lenko (Celje), 4. Masej-Strnišnik (Domžale)

Milojka Komprij

Center za samostojno učenje zdaj tudi v Šoštanju

ORGANIZIRANO
SAMOSTOJNO
UČENJE

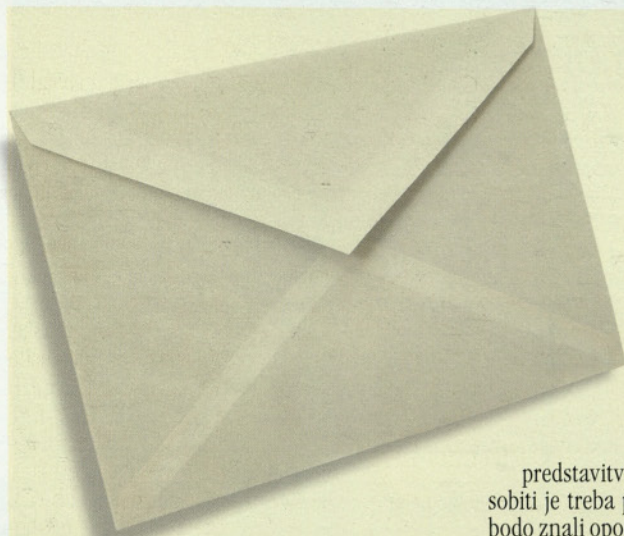
V začetku februarja je v prostorih občine Šoštanj zaživel prostor namenjen vsem občanom in občankam z željo po dodatnem izobraževanju. Center za samostojno učenje je skupen projekt občine Šoštanj in Andragoškega zavoda – Ljudska univerza Velenje. Prostor se nahaja v prvem nadstropju občine Šoštanj, opremljen je s štirimi računalniki z vso multimedijsko opremo, ki imajo seveda vsi dostop do interneta, na njih pa najdete tudi programe

za samoučenje angleškega in nemškega jezika, različne slovarje ter programa za pomoč pri učenju fizike in matematike. Poleg računalniških sedišč ima prostor še eno učno sedišče, kjer se lahko obiskovalec v miru pripravlja na razne teste ali izpite, seveda pa je za uporabo slednjega zaželeno vaša predhodna najava. Kot je razvidno že iz imena, učenje poteka načeloma samostojno, seveda pa vam je ves čas na voljo tudi informatorka, ki vam bo na vašo

željo priskočila na pomoč. Tako kot v ostalih tovrstnih centrih po vsej Sloveniji, lahko tudi v šoštanjškem centru obiskovalec način, čas, hitrost in vrsto učenja prilagaja svojim željam in potrebam. Vsekakor je uporaba vseh gradiv in učne tehnologije povsem brezplačna.

Poleg samostojnega izobraževanja trenutno poteka tudi brezplačen tečaj osnovnega računalniškega opismenjevanja, ki je namenjen občanom in občankam starosti nad 50. let. Tečaj obsega osnove Microsoft Word-a in interneta ter traja 20 ur. Program očitno zapolnjuje vrzel, ki je zevala na tem področju, kar nenadno potrjuje dejstvo, da se bo kmalu zapolnila že tretja skupina osmih tečajnikov. Načrtujeta se že tudi tečaja, Microsoft PowerPoint in Excel, namenjena vsem tistim, ki že imajo nekaj računalniškega predznanja.

Očitno je, da je bila v naši občini takšna ustanova, kjer lahko njeni prebivalci razvijajo svoj učni potencial, tešijo svojo željo po

Odprto pismo

županom in svetnikom občin Šoštanj, Velenje in Šmartno ob Paki

Nekaj je potrebno ob tem odprtem pismu dodati. Teodor Gorogranc vztraja pri tej ideji že več kot desetletje. Nekako mu ne uspe oživitvi projekt, za katerega je prepričan, da je pravi. Pripeljati goste k vsaki hiši, v vsako vas. V preteklosti je že iskal pomoč v lokalni skupnosti in kot kaže, jo išče tudi zdaj. Širše. Zato mu objavljamo njegov predlog programa.

(redakcija)

Verjamem v projekt, ker sta Šaleška dolina in Slovenija edini na svetu in kot taki ju moramo spoznavati, varovati in njune vrednote tržiti.

Predstavitev trženja

V Šaleško dolino je treba pripeljati slovenske goste preko slovenskih turističnih agencij ali samostojno z lastnimi aranžmaji.

V vsaki državi v Evropi pridobiti preko diplomatskih predstavništev Slovenije agencije, ki bodo pripeljale turiste v Slovenijo.

V državah, s katerimi mejimo, moramo predstaviti naše zanimivosti.

Z ustreznimi ukrepi naj bi zavarovali edinstvenost našega ekološkega in narodnostnega bistva.

Ozanimivostih Šaleške doline je treba strokovno zainteresirati najširši krog ljudi, ki so kakor koli povezani z gosti in obiskovalci Šaleške doline. Medobčinsko

sodelovanje mora temeljiti na

predstavitvi celostne podobe doline. Usposobiti je treba prizadevne turistične vodiče, ki bodo znali opozarjati tudi na ekološko občutljive posege. Vso intelektualno energijo moramo usmeriti v gospodarsko sfero turizma. V osnovno- in srednješolski izobraževalni program bo treba vključiti vedenja o svoji dolini in Sloveniji, da bo potencialni obiskovalec dobil občutek, da je v varnem okolju. Projekt ITUR temelji izključno na izobraževanju lastnih kadrov za tuje goste ter njihovo privabljanje. V Sloveniji se s privabljanjem gostov ukvarjajo v največji meri lovenska zdravilišča in slovensko primorje, ki pa imajo tudi naravne danosti, ki jih ostali kraji v Sloveniji nimamo. Ne zavedamo se lastnih posebnosti in zanimivosti, kakršnih v svetu ne najdemo.

Diplomatska predstavništva Slovenije naj bi v državah, kjer gostujejo, pridobila licence za odpiranje slovenskih turističnih agencij, ki bi pripeljale goste v Slovenijo. Celostna podoba Slovenije je lahko pristranska, zato se zavzemam za predstavitev lokalnih zanimivosti, ki bi morale biti podprte z občinskimi oziroma državnimi odloki in zakoni.

Najcenejša varianta je seveda organiziran izletniški turizem, ki lahko traja EN DAN, pri čemer odpade velika večina stacionarnih stroškov za ureditev infra strukture. Enodnevni izleti pa lahko našim gostom pričarajo željo po vrnitvi za daljši čas. V krogu 150 km lahko najdemo dovolj obiskovalcev naše doline. To pa je povezano tudi z določenimi stroški, ki so neprijetno nižji od gradnje objektov, brez katerih

pa tudi ne moremo biti. Saj se bodo nekateri izletniki, ki so nas enkrat obiskali, še želeli vrniti za daljši čas.

Kdo je potencialni upravičenec do dohodka iz naslova turizma? Vsi, ki se ukvarjajo s trženjem uslug kot tisti, pri katerih se izletniki ustavijo na kratkem odmoru in lahko npr. pri umetniku, obrtniku, kmetu kupijo njihove umetnine, izdelke, pridelke ali kaj drugega za spomin.

Kako priti do koristnikov naših uslug? Z ustrezno reklamo pri potencialnih organizacijah in plačilom provizije organizatorju za sklenjeno pogodbo.

Kolikšno število obiskovalcev premoremo gostiti na leto? 220 avtobusov, če upoštevamo dejstvo, da pripelje dnevno en avtobus gostov, kar je možno z ustrezno reklamo in prijaznimi sodelavci znatno povečati.

Kaj pomeni takšen turizem za gospodarstvo občine? Najprej prizadevanje za pridobitev gostov in kvalitetno ponudbo posameznikov, ki se ukvarjajo s storitveno dejavnostjo, naši gostje bodo najprej obiskali lepše kraje in prijaznejše gostitelje. Vsi ostali bodo zaznali možnosti za služka iz naslova turizma in se bodo potrudili in radi pridružili trženju turizma. Spekter trženja je zelo širok. Zato menim, da vodilnim v občinah ne sme biti vseeno, ali bodo pripomogli k uresničitvi tega projekta ali ne.

PRIPIS: to pomeni, da država ali občina dobi glede na število zaposlenih levji delež, če projekt uspe. Če pa ne, pa tudi nič hudega, saj upravne strukture morajo biti plačane, saj vendar hodijo v službo. Občino torej pozivam k sodelovanju. Verjamem, da bo ta projekt uspel, zato tudi pričakujem od občine, da smo prvi ne glede na to, da nimamo svetovnih arhitektonskih spomenikov, imamo pa Šaleško dolino, ki jo preveč zaničujemo in takšen odnos do nje nam ne more biti v čast.

DIAMANT NI ZGODOVISNKI SPOMENIK NITI MOGOČNA POKRAJINA, AMPAK SO KRISTALI OGLJIKA V OBLIKI KAMNA, KI IMA VELIKO VREDNOST IN ŠE VEČJO PRIDOBIL, KO GA ZMANJŠAJO IN ZBRUSIJO V BRILIJANT ...

Sestavil in predstavil
Teodor Gorogranc

dodatnem izobraževanju in se nenazadnje lahko tudi sproščeno družijo, še kako potrebna.

V centru je možno dobiti informacije o različnih izobraževanjih od osnovne šole za odrasle do možnih prekvalifikacijah ali o višjih in visokih šolah na različnih ustanovah.

V načrtu je tudi vzpostavitev tudi Info točke Zavoda za zaposlovanje, ki bo ponujala informacije o srednješolskem izobraževanju in fakultetah, opise poklicev ter objavo prostih delovnih mest.

Delovni čas Centra za samostojno učenje

Ponedeljek od 10:00 do 16:00

Torek od 10:00 do 16:00

Sreda od 11:00 do 17:00

Četrtek od 10:00 do 16:00

Petek od 10:00 do 16:00

K.

SD OO ŠOŠTANJ
<http://www.sd-sostanj.si/>

KAR PRIHAJA OD SRCA, SEŽE DO SRCA.
(SAMUEL TAYLOR COLERIDGE)

ČESTITKE OB DNEVU ŽENA.

ODLIČNOST V GOZDOVIH 2007 ZAVOD ZA GOZDOVE SLOVENIJE

V četrtek, 6. decembra 2007, ob 11.00 bo v Gostilni Žolnir v Kostanjevici na Krki slovesna podelitev priznanj najbolj skrbnim lastnikom gozdov. Prireditev organizira Zavod za gozdove Slovenije, ki od leta 1999 vsako leto podeli priznanje najbolj skrbnim lastnikom gozdov, po enemu iz vsake od 14 območnih enot. Namen te aktivnosti javne gozdarske službe je opozoriti na pomen dobrega gospodarjenja z zasebnimi gozdovi in prikazati lastnosti ter delo skrbnih lastnikov gozdov. Na prireditve so povabljeni predstavniki Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, lokalnih skupnosti, poslanci Državnega zbora, združenj lastnikov gozdov, Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, Zavoda za varstvo narave, Gozdarskega inštituta Slovenije, Biotehniške fakultete, Sveta Zavoda za gozdove Slovenije in drugih organizacij v družbenem okolju, ki je povezano z gozdovi in gozdarstvom.

V Sloveniji je trenutno okrog 70 odstotkov celotne površine gozdov v zasebni lasti. Skupno število lastnikov gozdov ocenjujemo na več kot 300 tisoč, s solastniki vred pa na blizu 500 tisoč. Zasebna gozdna posest je v Sloveniji večinoma zelo razdrobljena, kar pomeni, da ima en lastnik več parcel na različnih mestih. Povprečna velikost gozdne parcele je manj kot 3 hektare. Lastniki gozdov imajo pravico in dolžnost gospodariti z gozdovi, to je pridobivati iz njih les, graditi in vzdrževati gozdne prometnice, gozdove negovati in obnavljati in pri tem upoštevati predpise in načela gozdarske stroke. Gospodarjenje z gozdovi usmerja javna gozdarska služba, Zavod za gozdove Slovenije, država Slovenija namenja finančna sredstva za vlaganja v gozdove iz državnih in evropskih sredstev. Kljub temu je potrebno veliko truda za vzpodbujanje interesa pri lastnikih gozdov za gospodarjenje z gozdovi, posebno pri lastnikih z majhno gozdno posestjo, ki niso finančno odvisni od gozdov. Med lastniki gozdov so velike razlike v velikosti gozdne posesti, odvisnosti od dohodka iz gozda, interesa, opremljenosti in usposobljenosti za delo v gozdu. Med njimi so mnogi, ki si zaslužijo posebno priznanje. Dobro gospodariti z gozdom pomeni negovati ga, pa čeprav ne moreš pričakovati od njega takojšnjih ali velikih dobičkov. Dober gospodar z gozdom je samoiniciativen, s svojim zgledom vzpodbudno vpliva tudi na druge lastnike gozdov. Ob njem je gozdar javne gozdarske službe dobrodošel svetovalec in pomočnik. Izbira najbolj skrbnega lastnika gozda teče v Zavodu za gozdove Slovenije vsako leto na dveh ravneh. Najprej izbirajo skrbne lastnike po določenih kriterijih na krajevnih enotah, potem pa izmed njih na vsaki območni enoti z ocenjevanjem izberejo po enega, ki dobi priznanje na državni ravni. Od leta 1999 je doslej prejelo priznanje za skrbno gospodarjenje z gozdom 112 lastnikov gozdov, med njimi 4 ženske.

Tone Lesnik

VELIKONOČNO VOŠČILO

Velika noč je največji krščanski praznik, ki v pretežno krščanskih deželah potegne v svoj praznični tok tudi tiste, ki sicer ne prakticirajo verskih običajev. Smo v evropskem letu medkulturnega dialoga. Vsem bralcem LISTA želim, da bi doživeli letošnjo veliko noč v duhu dialoga, tako med seboj kot z Bogom.

Spev Aleluje naj vse to potrjuje.

Blagoslovljene velikonočne praznike!

*Jože Pribožič
župnik in dekan*

2. marec 2008 – 4. postna nedelja – svete maše:

Šoštanjka župnijska cerkev ob 7. in ob 8.30, šoštanjka mestna cerkev ob 11. in ob 18. uri, Bele Vode ob 8.30, Zavodnje ob 10. uri, Topolšica ob 9.45.

7. marec 2008 (petek) – Krizev pot ob 17.30 v mestni cerkvi. (Sodeluje 7. razred.)

9. marec 2008 – tih nedelja – svete maše:

Šoštanjka župnijska cerkev ob 7. in ob 8.30, šoštanjka mestna cerkev ob 11. in 18. uri, Bele Vode ob 8.30, Zavodnje ob 10. uri, Gaberke ob 9.45.

16. marec 2008 – cvetna nedelja – svete maše:

Šoštanjka župnijska cerkev ob 7.00 in ob 8.30 s procesijo, šoštanjka mestna cerkev ob 11. in ob 18. uri, Bele Vode ob 8. uri, Zavodnje ob 10.30, Topolšica ob 9.45, Gaberke ob 9.45.

19. marec 2008 – sv. Jožef – svete maše:

Šoštanjka župnijska cerkev ob 8.30, šoštanjka mestna cerkev ob 11. in 18. uri, Bele Vode ob 8.30, Zavodnje ob 10. uri.

20. marec 2008 – veliki četrtek – svete maše:

Šoštanjka župnijska cerkev ob 18.30, Bele Vode ob 17. uri, Zavodnje ob 17. uri.

21. marec 2008 – veliki petek:

Ob 15. uri bo v šoštanjki mestni cerkvi križev pot.

Obredi velikega petka pa bodo:

Šoštanjka župnijska cerkev ob 18.30, Bele Vode ob 17. uri, Zavodnje ob 17. uri.

22. marec 2008 – veliki sobota:

Blagoslov ognja:
Šoštanjka župnijska cerkev ob 7. uri, Bele Vode ob 8. uri, Zavodnje ob 8. uri.

Blagoslov velikonočnih jedil:

Šoštanjka župnijska cerkev ob 10. do 16. vsako polno uro, šoštanjka mestna cerkev ob 10. in ob 16. uri, Bele Vode ob 14. in 18. uri,

Zavodnje ob 14. in 18. uri, Gaberke ob 16. uri, Topolšica ob 17. uri.

Velikonočna vigilija – svete maše:

Šoštanjka župnijska cerkev ob 19. uri, Bele Vode ob 18.30, Zavodnje ob 18.30.

23. marec 2008 – VELIKA NOČ

Šoštanjka župnijska cerkev: maša ob 5.30; ob 6.15 bo vstajenska procesija in po procesiji sveta maša; naslednja maša bo ob 8.30.

Bele vode ob 8. uri vstajenska procesija in sveta maša.

Zavodnje ob 10. uri vstajenska procesija in sveta maša.

Šoštanjka mestna cerkev maša ob 11. in 18. uri.

Gaberke maša ob 9.45, Topolšica maša ob 9.45.

24. marec 2008 – velikonočni ponedeljek – svete maše:

Šoštanjka župnijska cerkev ob 8.30, šoštanjka mestna cerkev ob 11. in 18. uri, Bele Vode ob 8.30, Zavodnje ob 10. uri, sv. Anton ob 11. uri.

25. marec 2008 – Gospodovo oznanjenje – svete maše:

Šoštanjka župnijska cerkev ob 8.30, šoštanjka mestna cerkev ob 11. in 18. uri, Bele Vode ob 8.30, Zavodnje ob 10. uri.

30. marec – 2008 – bela nedelja – svete maše:

Šoštanjka župnijska cerkev ob 7. in ob 8.30 (skupni krst), šoštanjka mestna cerkev ob 11. in ob 19. uri, Bele Vode ob 8.30, Zavodnje ob 10. uri, sv. Florjan ob 11. uri, Topolšica ob 9.45.

6. april 2008 – 3. velikonočna nedelja – svete maše:

Šoštanjka župnijska cerkev ob 7. in ob 8.30, šoštanjka mestna cerkev ob 19. uri, Bele Vode ob 8.30, Zavodnje ob 10. uri, Gaberke ob 9.45.

Portret

Zofka Šuligoj

Zofka Šuligoj je v Šoštanj prišla, ko je bila stara dve leti. Oče in mati sta v Šoštanju kupila hišo in skupaj z njo in sestro so se preselili v nov dom. Pozneje se je družina povečala še za tri članice. Verdnikovci so bili velika družina, katere člani so postali uspešni posamezniki, večji svojega poklica. Zofka zase pravi, da ni človek, ki se pogosto ozira nazaj, saj zato nima časa. Ima pa vedno veliko želja in potreb, da gleda naprej. Pravi pa, da je oziranj v preteklost včasih tudi dobro.

Kakšno je bilo vaše otroštvo?

Imela sem lepo otroštvo. Oče je delal v elektrarni, popoldne pa je kot mojster domače obrti izdeloval zelo iskane in priznane pletarske izdelke. Mama je bila ves čas doma, tako smo imeli varen in topel dom. V naši ulici sem imela kar nekaj sovrstnikov, s katerimi smo se pozimi najraje igrali na snegu na Razbornikovem hribu, poleti pa »med dvema ognjema« in druge aktualne igre. Osnovno šolo sem obiskovala šest let na OŠ Bibe Röcka in dve leti na OŠ KDK. Ker je bilo na eni šoli preveč šolarjev, na drugi pa premalo, so šolski okoliš razdelili na levi in desni breg reke Pake ter nam na takšen način dodelili tudi šoli.

Kam ste šli po osnovni šoli?

Po osnovni šoli mi je mama našla učno mesto v Zarji v Šoštanju v Manufakturi. Po šolanju in

praksi sem se zaposlila na Vinu v Šmartnem ob Paki in ob delu nadaljevala šolanje. Seveda sem se želela šolati še naprej, a je na vrsto prišla družina.

S čim ste se še ukvarjali v tej dobi?

Ukvarjala sem se s sindikalnim delom in bila kulturni animator v podjetju. Že pred letom 1969 sem začela peti v skupini, iz katere je nastal MePZ Svoboda Šoštanj. V zboru sem pela trideset let, bila pa sem tudi tajnica in predsednica zbora, podpredsednica Svobode Šoštanj in član komisije na Zvezi kulturnih organizacij. Vseskozi sem imela v sebi žilico za organiziranje, druženje in sodelovanje. Seveda so bili tu še ljubi otroci in življenje je bilo včasih zaradi trenutnih okoliščin tudi težavno. Danes sem zelo zadovoljna, kajti imela sem dovolj materinskega čuta, da se lahko pohvalim s tremi uspešnimi otroki in vnukom.

Kam vas je pot peljala potem?

Že v zibel mi je bila položena ljubezen do etnološke dediščine. Po očetu sem verjetno podedovala tudi podjetniško žilico. Leta 1995 sem se odločila za samostojno podjetniško pot. Veliko ljudi meni, da je ta pot preprosta. Priznati moram, da zahteva veliko dela, odrekanja in korajže pri odločitvah, je pa po svoje lepa, zato še vedno vztrajam. Pomembno je, da imaš ob sebi ljudi, ki te podpirajo in razumejo. Velik problem je le, če zbolíš. Bolezen pride ponavadi, ko sem prosta, med vikendi in prazniki. Tudi dopusta ne poznam.

Kakšno podjetje imate?

V Velenju imam že trinajst let trgovino Pentlja. Velenjski se je maja lani pridružila še Pentlja v Šoštanju na Koroški cesti 2. Veselila sem se ponovne vrnitve v rodni kraj. Priznati moram, da se odprtja še ene poslovne enote ne bi lotila s takim zanosom, če ne bi ob sebi imela ljudi, ki so podobnih misli kot jaz in pripravljeni pomagati, kadar je potrebno, tako z idejami kot z delom. Takšni »podporniki« so mož Marko in moji otroci ter moja sodelavka Vera in njen mož Pavle. Do sedaj sem imela srečno roko tudi pri izbiri dijakov ali študentov, ki priskočijo na pomoč.

In kaj v Pentlji lahko dobimo?

Po vzorcu velenjske Pentlje smo tudi v Šoštanju zastavili podoben prodajni program, ki pa ga po željah, potrebah in priporočilih kupcev tudi prilagajamo in dopolnjujemo. V naših prodajalnah lahko vsakdo najde kaj zase: od igrač, pobarvank, sladkarij, šolskih potrebščin, učbenikov, pisarniškega materiala, darilnega programa in izdelkov domače obrti. Ponujamo tudi fotokopiranje, veza ve in aranžiranje daril. Za naši prodajalni je značilno, da ljudje radi prihajajo tudi zato, ker imamo klasičen način prodaje in pri nas stranke niso le številke. Zanje si vzamemo čas. Vsak obiskovalec, naj bo to otrok, podjetnik ali starejši kupec, nam je enako pomemben, ne glede na to, kako globoko seže tisti dan v denarnico.

V šoštanjski Pentlji bomo ponudbo razširili s prodajo rabljenih učbenikov, saj bo v času šolske sezone na mestu, kjer je sedaj velenjska Pentlja, po neuradnih napovedih že gradbišče. Moj cilj in cilj mojih sodelavcev je, da se čim bolj približamo željam naših kupcev.

Kaj bi še radi povedali našim bralcem?

Zelo rada poudarjam, da nisem premožna, sem pa »bogata«. Bogata zato, ker znam najti bogastvo v drobnih stvareh, razveseliti se znam majhnih stvari. S svojim delom bogatim sebe, delo z mladimi me pomlajuje in rada sem v toku dogodkov na vseh področjih.

Priznati pa moram, da v sebi čutim, da bi svoje delo lahko še nadgradila in obogatila. Narediti bi želela še kaj na področjih, ki me zanimajo že iz otroštva, za svojo dušo in skupno korist. Morda čez nekaj let, ko bom v »penziji«

Ob tej priložnosti bi se želela Šoštanjčanom zahvaliti, da so našo Pentljo prijazno sprejeli in jo radi obiskujejo.

Zahvaljujem se vam za pogovor in vam v svojem imenu in imenu bralcev želim, da uresničite želje po svoji nadgradnji. Prav tako vam želimo uspešno vrnitev v domači kraj ter da bi stranke v Pentljo rade zahajale.

J. N.

Razumska in čustvena inteligenca

Mateja Jevšnik, spec. manag., dipl. ekon.

Vsi, ki smo kadar koli obiskovali šolo, smo se srečali s pojmom inteligenčni kvocient (IQ). Pod budnim nadzorom šolskih psihologov smo opravljali "inteligentne" teste, s katerimi so nam izmerili našo inteligentnost. Le-to lahko imenujemo kar razumska inteligenca, saj meri mnoge sposobnosti, kot so:

- matematično-logična inteligenca,
 - obvladovanje jezika,
 - prostorska predstavljenost,
 - nadarjenost za glasbo in motorična spretnost.
- Dosti manj pa nam je poznan pojem čustvene inteligence, za katero mnogi strokovnjaki celo trdijo, da bistveno pripomore k človekovemu uspehu v življenju.

Izraz čustvena inteligenca sta izoblikovala ameriška psihologa Peter Salovey in John Mayer, ki sta želela z njim zaobjeti človekove lastnosti, kot so:

- zmožnost za življenje,
- samozavest in
- obvladovanje čustev.

Avtorja sta prva odkrila 4 temelje čustvene inteligence, ki so:

- sposobnost natančno zaznavati, oceniti in izraziti čustva,
- zavestno občutenje ali vzbujanje čustev, da bolje razumemo sebe in druge,
- sposobnost razumeti čustva in spoznanja, ki jih čustva prinašajo,
- sposobnost uravnati čustva tako, da spodbujajo čustveno in intelektualno rast.

Daniel Goleman opredeljuje čustveno inteligenco kot sposobnost za zaznavanje samega sebe. Čustvena inteligentnost so človekove čustvene potrebe, pobude in resnične vrednote. Določa, kaj posameznik dela in kako bo delal. Od čustvene inteligence je odvisno, kako uspešni bomo v odnosih do drugih in na delovnem mestu. Človekova sposobnost samozavedanja, samoobvladovanja in socialnega zavedanja omogočajo, da v polni meri izkoristi svoje osebne in telesne potencialne.

Zgradba čustvenih spretnosti

Čustvene spretnosti so še posebej pomembne pri vodenju (velja za vodenje v poslovnem svetu, kot tudi za vodenje družine v zasebnem svetu). Naloga vodje je, da pri sodelavcih doseže kar največjo učinkovitost. Brez spretnosti v medosebnih odnosih bo težko vplival na storilnost zaposlenih oz. na motiviranost družinskih članov. Posledice so vsakomur jasne; takšen vodja bo le težka obvladoval svojo skupino in dosegal zadane cilje.

Čustveno-inteligenčne spretnosti delimo na osebne in družbene spretnosti.

Osebne spretnosti odločajo o tem, kako dobro obvladujemo sebe, družbene spretnosti pa, kako obvladujemo medosebne odnose.

Osebne spretnost delimo na zavedanje samega sebe, obvladovanje sebe, motivacijo in empatijo.

Obvladovanje sebe se kaže skozi naslednje spretnosti:

- nadziranje sebe – brzdanje premočnih čustev in vzgibov,

- zanesljivost – ohranjanje meril za odkritost in poštenost,
- vestnost – odgovornost za osebno delo,
- prilagodljivost – prožnost pri uvajanju sprememb,
- dojemljivost za novosti – zadovoljstvo ob novih pristopih in spoznanjih.

Od vodje se pričakuje, da zna najprej obvladati sebe, šele potem bo lahko obvladoval sodelavce oz. bo dober koordinator svoje družine. Čustveni nadzor nad sabo ni tlačjenje čustev in občutkov, temveč njihovo pravilno izražanje.

Motivacijo predstavljajo čustvena nagnjenja, ki nas vodijo k doseganju ciljev. Mednje štejemo naslednje:

- težnja k izpolnitvi cilja – prizadevanja za doseganje osebne odličnosti,
- zavezanost – usklajenost s cilji skupine,
- pobuda – pripravljenost na vsako priložnost,
- optimizem – vztrajnost pri izpolnjevanju ciljev kljub oviram na poti.

Ste se kdaj vprašali, kaj vas žene pri delu? Je to denar, ugled ali prestiž? Mogoče do neke mere, vendar sem prepričana, da bi s poglobljeno refleksijo prišli do spoznanja, da vas k delu vleče občutek zadovoljstva, ki ga ob tem doživljate. Ko se lotite dela zaradi veselja, je vaše razpoloženje na višku. Ko opravljate delo samo zaradi denarja, se bolj dolgočasite in ste lahko celo rahlo razdraženi. Prijetneje je početi stvari, ki nas osrečujejo.

Sposobnost empatije se kaže v naslednjih lastnostih:

- razumevanje drugih – prepoznavanje občutkov in stališč drugih ljudi in izkazovanje zanimanja za njihove zadeve,
- skrb za razvojno rast ljudi – prepoznavanje njihovih potreb po napredovanju in odkrivanje potencialov v njih,
- ustrežljivost – predvidevanje, prepoznavanje in izpolnjevanje potreb sodelavcev oz. soljudi,
- zavzemanje za različnost – ustvarjanje priložnosti za sodelovanje različnih ljudi.

Bistvo empatičnega življenja v sočloveka je aktivno poslušanje. Z aktivnim poslušanjem vidimo in slišimo tisto, kar "stoji" za izrečenimi besedami. Na ta način lažje razumemo sodelavce, čeprav ni nujno, da se z njimi popolnoma strinjamo. Umetnost poslušanja je temelj za uspeh, pa naj gre za sklenitev posla ali pomiritev razjarjenega partnerja po družinskem prepiru. Vsem ljudem je treba prisluhniti, saj ko bodo začutili, da jih razumemo, bodo pripravljeni sodelovati z nami in delati bolje.

Povečajte svojo čustveno pismenost

Naša sposobnost prepoznavanja, obvladovanja in ravnanja z lastnimi čustvi odloča o tem, kakšen bo

naš odziv na življenjske izzive. Zagovorniki teorije o čustveni inteligenci postavljajo čustva v središče sposobnosti za življenje in uspeh pri delu.

Vsak dan se tako v službi kot doma srečujemo s svojimi in tujimi čustvi. Svojo čustveno pismenost povečamo tako, da se naučimo uporabljati in izpopolnjevati sposobnosti čustvene inteligence. Mednje sodijo samozavedanje, obvladovanje čustev in samomotivacija.

Če smo zelo jezne narave in želimo svojo jezo obvladati, potem se moramo zavedati njenega vzroka in prvih znamenj tega močnega čustva. Visoka stopnja samozavedanja nam omogoči, da si prisluhnemo in se opazujemo. Pomembno je, da se zavedamo in razumemo svoje motive, ki nas ženejo, da počnemo, kar počnemo.

Kako povečati samozavedanje? Predvsem razmislite in delujte v skladu z naslednjim:

- poglobite se vase in ocenite, ali ste v stiku s svojimi zaznavami in čustvi,
- kaj želite v življenju ali v določeni situaciji,
- ste pozorni na svoja dejanja.

Obvladovanje čustev je pomembna sposobnost čustvene inteligence. Največkrat si ljudje obvladovanje čustev napačno razlagajo – kot zahtevo po zatajitvi lastnih čustev. Toda temu ni tako. Obvladovanje čustev pomeni, da v določenih okoliščinah obvladamo svoje misli, da nadaljnjih dogodkov ne usmerjajo razplamtela čustva.

Ljudje smo si med seboj različni tudi po svojih motivih, ki nas ženejo v življenju. Če ostanemo brez motivacije za delo, stvar lahko postane zelo neprijetna. Viri motivacije so naslednji:

- vi sami – vaše misli, vznemirjenje, vedenje,
- prijatelji, družina ali sodelavci,
- okolje – zrak, svetloba, predmeti v pisarni, zvoki.

Sami sebi ste največji motivator ob pogoju, da razmišljate pozitivno. Negativne misli, kot so na primer: "Nesposoben sem, nikoli ne bom opravil naloge," samo spodkopavajo vašo samozavest in navdušenje za delo. Zato si pomagajte s pozitivnimi trditvami: "Toliko predstavitev sem že imel, tudi tale ne bo nič zahtevnejša. Vem, da zmorem."

Viri in literatura

- Bokan, Renata in ostali. 2004. Od čustvene inteligence do modrosti srca. Ljubljana: CDK, Zavod za izobraževanje, vzgojo, razvoj in kulturo.
- Branden, Nathaniel. 2000. Samozavestno vodenje: kako močni ljudje ustvarjajo učinkovite organizacije. Ljubljana: Inštitut za razvijanje osebne kakovosti.
- Goleman, Daniel; Richard Boyatzis in Annie McKee. 2002. Prvinsko vodenje: spoznajmo moč čustvene inteligence. Ljubljana: GV Založba.
- Goleman, Daniel. 2001. Čustvena inteligenca na delovnem mestu. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Korošak, Andrej in Rajko Novak. 2007. Hladni slovenski managerji. <http://www.finance.si/180577>
- Levine, Stuart R. in Michael A. Crom. 2000. Kako uspešno vodimo ljudi: Prepoznavmo svojo voditeljsko moč in osvojimo spretnost, kije potrebna za uspeh. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Weisbach, Christian. 1999. Kako razvijemo čustveno inteligenco: razmišljajmo s srcem. Ljubljana: DZS.

Informacije v prostoru

Edi Vučina

»Načrtovalci trase so tudi upoštevali, da trasa naj ne bi potekala na območju Šoštanja, kjer so še zaloge premoga, pa čeprav za zdaj niso predvidene za odkop. Minister v odgovoru meni, da je treba upoštevati tudi dejstvo, da zaloge premoga predstavljajo narodno bogastvo, morebitna umestitev takega (ali kakršnega koli drugega) objekta pa bi lahko pomenila trajno izgubo dela energetskih zalog.«

Citirano misel smo lahko slišali iz odgovora ministra za okolje in prostor na poslansko vprašanje Bojana Kontiča. Slednjega je zanimalo, zakaj se pri iskanju trase za novo hitro cesto ni proučila možnost izgradnje ceste med Škalskim in Velenjskim jezerom. Menda so letni premiki območja okoli jezer še vedno tako veliki, da bi bila izvedba nasipa preko tega območja težko izvedljiva in neracionalna.

Skrb za racionalnost in čim cenejšo izvedbo ceste je v teh dneh, ko poslušamo in beremo o nezakonitostih okoli gradbenega in cestnega lobija, že kar nenavadna. Znano je, da se ceste po naši državi do sedaj niso umeščale tako, da bi nas – davkoplačevalce stalo čim manj, pač pa tako, da so bili zaslužki vseh udeležencev pri gradnji avtocest čim večji. Zato je račun, ki so ga izstavili predvsem domači »zidarji«, v večkratniku presegele strošek, napovedan na začetku gradnje avtocestnega križa. A kot vse kaže, bodo odgovorni prav pri cesti, ki bo potekala skozi našo dolino, pričeli »skopariti« s proračunskim denarjem. Če že racionalni rabi proračuna ne moremo oporekati, pa me veliko bolj moti dejstvo, da minister še vedno računa na zaloge lignita, ki se nahajajo pod Metlečami. S to izjavo pa je tudi priznal, da bi torej zahodna varianta trase hitre ceste vendarle predstavljala trajno zaščito prostora pred izkoriščevalskimi energetiki. Slednji namreč ne bi prav nič oklevali, ko bi za svoj debelejši žep potopili še tisto nekaj upanja, ki ga imamo prebivalci zahodnega dela doline. Ali ne bi bilo potem bolje žrtvovati vsaj delčka Metleč in se s tem ubraniti lakomnih trgovcev z energijo?

Če se bo enkrat res zgradila cesta po trenutno predlagani trasi, ki bo obšla našo občino, nas bo takrat še močno bolela glava. Naj mi kdo pove, zakaj bi se prebivalci Gaberk in Raven še vozili v Šoštanj, če jim bo sosednje Velenje oddaljeno le par minut vožnje po novi sodobni cesti, pot do

propadajočega Šoštanja pa jim bo otežena z ne- prestanto pogrezajočo se pokrajino in nevarnimi lokalnimi potmi. Ne gre pozabiti, da prebivalci Gaberk in Raven »niso bili« navdušeni nad ločit- vijo od nekdanje Občine Velenje in prav lahko se nekoč spet odločijo, da bi raje pripadali razvijajo- čemu se Velenju.

Metleče bi s priključkom na novo razvojno os res dobile razvojni pospešek in hkrati Šoštanj rešile stagnacije, a kot kaže, lahko na scenarij razvoja občine, ki bi ga prinesla zahodna varian- ta trase hitre ceste, pozabimo. Kaj torej storiti z edinim pravim potencialom za razvoj Šoštanja, kar Metleče nedvomno so? Sprejeti tezo, da gre za dragocene zaloge lignita in se izogibati investici- jam, ki bi podražile izkoriščanje premoga? **Bomo še naprej podpirali »tovarno premoga«, kot po novem pravi izčrpavanju naravno akumulirani energiji vodstvo premožnika, ali pa bomo mogoče zgradili kakšno pravo tovarno, ki bi temeljila na znanju in uporabljala kakšen obnovljiv vir energije?**

Prave odločitve, kaj z Metlečami, občinski svetniki še niso sprejeli. Vse kar so predstavniki občine do sedaj zmoogli, je, da so zavrnilli edini celovit urbanistični dokument, ki je bil do sedaj pripravljen (urbanistične zasnove). Nov urba- nistični koncept, ki ga pripravljajo na občini, pa že prihaja v konflikt s posamezni zasebnimi interesi, ki jih seveda dolgoročni razvoj prostora prav malo zanima. O zmanjšani vlogi občine,

ki ne zmore samostojno in v javnem interesu urejati prostor (kupiti zemljišče, ga komunalno urediti, izdelati izvedbeni prostorski akt in nato zemljišče prodati najboljšemu ponudniku), sem že pisal. Vse kar občini realno ostaja, je moč, da s postopkom sprejetja prostorskega akta določi namensko rabo in pogoje, pod katerimi posamez- na investicijska namera dobi zeleno luč. Zgolj omejevanje pa je za učinkovito urejanje prostora premalo. Župani, zato, da bi se znebili zoprnega očitka kapitala, da s prostorskimi akti zavirajo razvoj, pogosto »pozabijo« na javni interes in popustijo zasebnim interesom ter s tem še sami prispevajo h kaotični rabi prostora v stilu, kdor prej pride, prej melje. Bojim se, da se bo tako zgodilo tudi z Metlečami, ki jih zaenkrat s pred- logi za spremembo prostorskih aktov napadajo le posamezni interesi (črpalka tam, trgovina tu itd...). Za kaj bolj celovitega in s tem tudi resnično v našem skupnem javnem interesu, bi morala ob- čina, kot legalna predstavnica javnega interesa, najprej pridobiti večji kos zemljišča. Vem, zgolj predkupna pravica, ki jo občini ponuja zakon, je premalo. Potrebna so tudi znatna proračunska sredstva, če ne gre drugače, tudi skupaj z zaseb- nim partnerstvom.

Da bo javni interes ogrožen tudi v prihodnje, dokazuje že dosedanja praksa, ko vodstvo občine v strahu pred pomanjkanjem investicij prepoce- ni prodaja svojo »kožo« (izvirno pristojnost, da določa namensko rabo prostora). Šesti blok TEŠ je že tak primer.

Mednarodna prizadevanja za ohranitev alp

Martina Pečnik

Alpe povezujejo različne narodne skupnosti, jezikovne skupine, številne doline in obsežno gorsko pokrajino, ki pripada kar osmim državam. Na alpskem območju, ki se kot nekakšen lok razteza na kar 1100 kilometrov, živi okoli 13 milijonov ljudi. Kljub temu da so alpski predeli razdeljeni med več držav in kultur, se večina izmed njih srečuje s podobnimi problemi. Ker je v takšnih primerih smiselno združiti moči, je mednarodna skupnost oblikovala enoten dokument, ki določa usmeritve in ukrepe za trajnostni razvoj celotnega alpskega območja, imenuje se Alpska konvencija.

Alpska konvencija

Alpska konvencija je obsežen dokument, v katerem so zapisani cilji in ukrepi za ohranitev naravnega in družbenega okolja v Alpah. Razdeljeni so na dvanajst področij, od kulture, energije, prometa, kmetijstva, vse do gospodarjenja z odpadki. V konvenciji so za posamezna področja navedene usmeritve, konkretni ukrepi pa so opredeljeni v t. i. protokolih, ki so sestavni del celotnega dokumenta. Alpske države so sprejele Alpsko konvencijo kot pogodbo in se ob podpisu zavezale k spoštovanju navedenih načel. Vsaki dve leti države pogodbenice na t. i. Alpski konferenci preverjajo izvajanje konvencije, v istem obdobju se izmenjuje tudi predsedstvo Alpske konvencije, ki izmenično kroži med alpskimi državami. Med pogodbenicami so vse alpske države in Evropska gospodarska skupnost. Prve države, ki so leta 1991 podpisale konvencijo, so bile Avstrija, Nemčija, Italija, Francija, Lihten-

štajn in Švica. Slovenija je konvencijo podpisala leta 1993, protokole konvencije pa je ratificirala v letu 2004.

CIPRA Slovenija

Alpska konvencija je rezultat 40-letnih nara-ovarstvenih prizadevanj mednarodne organizacije CIPRA (Commission International pour la Protection des Alpes), ki si je ob svoji ustanovitvi leta 1951 zadala za cilj pripraviti mednarodno konvencijo, s pomočjo katere bi ščitili naravno in kulturno dediščino Alp ter usmerjali gospodarski razvoj v smeri trajnostnega razvoja. Uspelo ji je leta 1991, ko so ministri za okolje iz alpskih držav v Salzburgu podpisali Sporazum o varstvu Alp oz. Alpsko konvencijo. Države so protokole konvencije ratificirale v različnih časovnih zamikih, med zadnjimi sta bili Francija in Evropska unija, Slovenija je bila v zlati sredini in je do sedaj ratificirala že vseh deset protokolov, do njihovega izvajanja pa v celoti še ni prišlo.

V okviru Alpske konvencije deluje enajst organizacij s statusom uradnih opazovalk in ena od njih je Mednarodna komisija za varstvo Alp CIPRA. CIPRA nenehno pripravlja konkretne predloge za razvoj in uresničevanje Alpske konvencije, svoje delo vrši s pomočjo široke mreže nacionalnih odborov, ki delujejo v vseh alpskih državah. V Sloveniji jih zastopa Društvo za varstvo Alp CIPRA Slovenija, ki ima svoj sedež v centru okoljskih nevladnih organizacij v Ljubljani. Poleg rednega društvenega dela, kot je priprava in prevajanje elektronskega biltena ter izdajanje tromesečnika Cipa Info, sodelujejo na različnih aktualnih področjih. V zadnjih letih je njihovo delo v Sloveniji osredotočeno na uveljavljanje trajnostne prometne politike, ustanavljanje Regijskega parka Kamniško-Savinjske Alpe in sodelovanje v koaliciji nevladnih organizacij za spremembo zakona o Triglavskem narodnem parku.

Aktualna prometna politika

CIPRA Slovenija preko različnih javnih prire-

ditev že vrsto let opozarja na potrebo po uveljavljanju bolj trajnostno naravnane prometne politike, saj Slovenija zaenkrat še ne izvaja veljavne in sprejete resolucije o prometni politik v RS. V CIPRI se zavzemajo za ureditev urbanega prometa v Ljubljani, ki sedaj povsem izključuje trajnostno mobilnost. Z gradnjo parkirnih hiš v centru mesta namreč ljudi spodbujajo k vožnji v mesto, namesto da bi težili k zmanjšanju prometa po mestnih ulicah. Po drugi strani javni potniški promet stagnira, ker ne dobi ključnega zagona – denarja za močno znižanje vozovnic vsem in ureditev prometa, kjer bo avtobus imel pristo pot in prednost na celotni dolžini vpadnic. Po podatkih iz leta 2005 so cene vozovnic za javni promet v Sloveniji v povprečju trikrat višje v primerjavi s sosednjimi evropskimi državami. Državne subvencije za prevoze osnovnošolcev, dijakov, študentov, invalidov, upokojencev se v državah EU v povprečju gibljejo okoli 50 %. V nekaterih državah, kot so Avstrija, Nizozemska in Velika Britanija, pa so npr. prevozi za osnovnošolce in dijake v času šolskega pouka subvencionirani 100-odstotno in so torej za učence brezplačni. S takšno finančno podporo se ljudi lažje preusmeri in navadi na uporabo javnega prometa, hitreje se razvijajo drugi prometni sistemi, s čimer se dolgoročno razbremeni cestni promet in zmanjša obremenjevanje okolja. Poleg problematike mestnega prometa so v CIPRI dejavni tudi na regionalni ravni. Trenutno je najbolj vroča tema 3. razvojna os, ki po njihovem mnenju postaja nov avtocestni koridor. Predvidevajo, da cesta ne bo servisirala lokalnih središč, kot je bilo sprva zamišljeno, saj želijo lokalne skupnosti, ki nočejo imeti blizu ceste, njeno umestitev prestaviti v odmaknjeno, hribovito zaledje, ki je med drugim severno od Velenja tudi v območju veljavnosti Alpske konvencije. Če bo na 3. razvojni osi nastala avtocesta, bomo zgradili nov tranzitni koridor za evropski transport, ki ga po njihovem mnenju Slovenija ne potrebuje. Namesto tega predlagajo posodobitev regionalnega cestnega omrežja in s tem povečanje dostopnosti koroške regije.

Foto: Barbara Lamnič

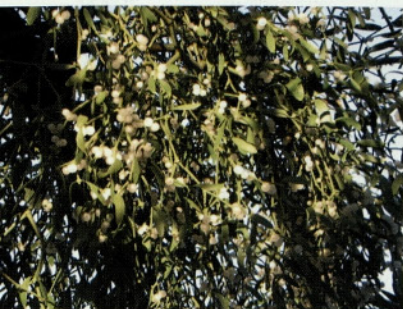
Povečevanje tranzitnega prometa čez Alpe povzroča precejšnje probleme lokalnemu prebivalstvu, problematika je prisotna že tudi na slovenskih cestah. S sabo prinaša povečevanje okoljskih in infrastrukturnih stroškov, ki pa jih sedanji slovenski plačniški sistem ne vrača nazaj.

Gojenje zelišč – ohranjanje narave

Besedilo in fotografije: Marija Lebar

Človek se je že od samega začetka svojega obstoja v pradedavnini preživel tako, da je nabiral plodove, rastline, lubje in korenine, ki mu jih je nudila narava v njegovi okolici. Bil je tudi lovec, v pretežni meri pa je bil dolga tisočletja nabiralec. Šele s pojavom poljedelstva in ukrotitvijo prvih živali je njegova odvisnost od divje rastočih ali živečih bitij postala manjša.

Vendar pa nekaterih rastlin, zlasti gozdnih sadežev in zdravilnih zelišč, ni gojil na obdelanih površinah. Še vedno pa je oboje igralo v njegovem življenju veliko vlogo. Gozdni sadeži kot borovnice, maline, kostanj, so predstavljali predvsem popestritev prehrane, saj je lakota vedno prežala nekje za vogalom. Razna zelišča so uporabljali za čaje, predvsem pa za zdravila in blažila.

V času industrializacije in z njo povezanega načina intenzivnega kmetovanja s kemičnimi pripravki in monokulturami je vsaj v razvitem zahodnem svetu, ki ima tudi najugodnejše klimatske razmere za tako pridelavo hrane, lakota ponehala. Se več, pojavili so se tolikšni viški kmetijskih pridelkov, da so vlade uvedle celo denarna nadomestila, da kmetije določenih poljščin ne bi sejali. Vzporedno s hitrim razvojem kmetijstva se je razvila kemija in sintetična zdravila, ki imajo močnejše in hitrejšje učinke, so zamenjala razne domače pripravke.

Navdušenje nad dosežki sodobne civilizacije pa je trajalo le nekaj desetletij. Le nekaj desetletij je prevladovalo mnenje, da je nabiranje gozdnih sadežev le za siromake in da ta dejavnost kaže na revščino. Kmalu so neodvisni znanstveniki začeli opozarjati na vprašljivo kakovost hrane, pridelane z uporabo kemije in celo genske tehnologije. In prebivalstvo (nekateri tega sploh niso pozabili) se je spet začelo zavedati vrednosti v naravi rastočih rastlin, ki niso vsebovale nobenih

tujih snovi. Kot je bil ta preobrat pozitiven, pa je prinesel tudi mnogo slabega.

Trume nabiralcev, zlasti gobarjev, so se usipale ob koncih tedna iz mest v hribe in gozdove in jih praktično izropale. Nabiranje borovnic in gob je postalo nekakšen nacionalni šport. Vsakdo se je hvalil, koliko sto kosov jurčkov ali kilogramov borovnic, malin je nabral. Da bi takemu ropanju naredila konec, je vlada sprejela zakon o dovoljenih količinah nabranih sadežev in gliv (gob) ter o načinu nabiranja, ki prepoveduje uporabo grebljic (rifljev). Žal pa ni zagotovila tudi dovolj kontrole na terenu in ustrezne kaznovalne politike. In tako se vandalizem nadaljuje. Tudi v naši bližini ni nič bolje, kar spomnimo se Smrekovca.

Podobno je z zdravilnimi rastlinami. Človek je spoznal, da lahko imajo sintetična zdravila precej stranskih učinkov. Oglasilo se je nekaj strokovnjakov naravne medicine in pojavile so se številne knjige o uporabi »domačih zdravil«. Po geslu »nazaj k naravi« se je pričela renesansa uporabe čajev, olj, tinktur, maž in kopeli, za katere so sestavine nabirali v naravi. Kakor je po eni strani to pripomoglo, da so se ljudje zavedali vrednosti našega rastlinskega sveta, je po drugi z večanjem prebivalstva in zato tudi števila nabiralcev prišlo do pretiranega in neustreznega nabiranja divjih zelišč.

Nekatere zdravilne rastline, kot so tavžentrože ali arnika, so ponekod že skoraj izginile. Zlasti tavžentroža je v tla pritrjena le rahlo in namesto da bi odrgali cvetno kobilico, pri nepravilnem nabiranju izrujemo celo rastlino. Rastlino nabiramo v času cvetenja, to pomeni, da še ni napravila semena. In tako je rastišče čedalje siromašnejše, dokler rastlina popolnoma ne izgine. K temu pripomore tudi intenzivna raba travnikov in gnojenje z gnojivo ali mineralnimi gnojili.

Nekateri ljudje so se z nabiranjem,

predelavo in prodajo zdravilnih zelišč pričeli ukvarjati poklicno, saj so tukaj zaznali tržno nišo in svojo priložnost. Kmalu pa so spoznali, da z nabiranjem ogrožajo rastišča. Zato so se odločili za vzgojo zdravilnih rastlin na svojih vrtih ali njijskih površinah. Ena takih družin je bila družina Kalan iz Kalobja na Kozjanskem.

V organizaciji Kmetijsko gozdarskega zavoda Celje, izpostava Mozirje je bilo sredi februarja v restavraciji Gaj v Mozirju predavanje o zdravilnih rastlinah, na katerem sta predavala Vikica in Milan Kalan z zeliščne kmetije Kalan, prisluhnilo pa mu je več kot sedemdeset obiskovalcev. Milan je povedal, kako je pred desetimi leti ostal brez službe, na Kozjanskem pa druge ni bilo na vidiku. Ko so doma razpravljali, kaj narediti, so bili mnenja, da je treba izkoristiti sorazmerno čisto kozjansko okolje. In za te namene je bilo nabiranje zdravilnih rastlin ravno tisti pravo. Kmalu pa so iz prej navedenih razlogov pričeli s pridelavo teh rastlin na domači zemlji.

Ko so dali doma pridelane rastline na primerjalno analizo na Hmeljarski inštitut v Žalec, je bila potrjena izredno visoka kakovost tako pridelanih zelišč, ki so vsebovala celo več zdravilnih učinkovin kot tista, nabrana v naravi. Po nekaterih začetnih slabih izkušnjah, na katerih so se učili, je posel stekel. Zato je bilo domačih površin premalo. V najem so vzeli zemljo, za katero pa so si postavili nekaj pogojev. Zemljišče ni smelo pred tem biti nikoli obdelano in tretirano s kakršnimi koli kemičnimi pripravki, saj je njihova pridelava povsem ekološka. Vendar na Kozjanskem ni bilo težko dobiti takšnega kosa zemlje.

Milan Kalan je povedal, da so bili v Italiji na strokovni ekskurziji na ekološki farmi, ki prideluje zdravilna zelišča. Vendar imajo na takih farmah z enim posevkom zasajene velikanske površine in tako pridelu-

jejo monokulture, kar pogojuje razvoj številnih škodljivcev, ki jim niso kos. Tako so njihovi cvetovi kamilic črvi in niso uporabni za čaj. Iz njih lahko pridelajo le tinkture. Rastline žanjejo s kombajni in jih nalagajo v prikolice, kjer se stisnejo, iz njih izteka dragoceni sok in prične se postopek segrevanja in biološki ter kemični procesi, ki zelišča osiromašijo.

Povsem drugače je pri Kalanovih. Ti sadijo posamezno zelišče na omejeni površini, bolj vrtni gredi kot njivi. Med posameznimi nasadi kot nekakšno živo mejo sadijo ameriški slamniki, ki je naravni insekticid in preprečuje prehajanje škodljivcev z grede na gredo. Razen tega strogo upoštevajo kolobarjenje. Ker so površine bolj majhne, lahko pridelek pospravijo dovolj hitro, da je ravno prave tehnološke zrelosti. Vse spravilo je ročno. Največ dela jim vzame prebiranje pred sušenjem, da odstranijo morebitne plevle, neustrezne primise ali žuželke.

Na tak način in s pravilnim sušenjem dosegajo najvišjo kakovost svojih pripravkov, kar pa je tudi pod nenehno notranjo in zunanjo kontrolo. Za uspešno trženje skrbijo med drugim z ustrezno (naravno) embalažo (ovojnino). V času rasti pa si je mogoče njihovo kmetijo tudi ogledati. Ogled traja okoli 5 ur in je možen le za organizirane skupine. Na tak način poskušajo osveščati ljudi o vrednosti narave in o potrebi, da jo varujemo, dokler je še relativno neokrnjena.

Februarsko vzdušje na Osnovni šoli Šoštanj

Čeprav je februar najkrajši mesec v letu, se lahko dogaja veliko zanimivih stvari. Tudi na naši šoli je bila prva polovica tega meseca zelo zanimiva in hkrati delovna.

Že prvi dan februarja je potekalo tekmovanje v vožnji mobilnih robotov po črti. To tekmovanje je potekalo na Poklicni in tehniški elektro in računalniški šoli. Našo šolo sta uspešno zastopala Rok Ježovnik iz 9.d razreda, ki je dosegel 4. mesto, ter Mitja Špeglič iz 9. a, ki je dobil priznanje in nagrado zaradi posebne konstrukcije robota.

V okviru 19. šolskega poključnega maratona je 2. s. potekal 3. planinski izlet starejših planincev, ki so se odpravili na planino Uskovnica.

Kasneje, 4. 2. 2008, je na naši šoli potekalo razredno tekmovanje iz znanja, ki so si ga učenci pridobili z branjem Vesele šole Pila in Pila plus.

V torek, 5. 2. 2008, pa smo pustovali. Učenci 1. triade so ta dan izvedli kulturni dan in spoznavali s pustom povezane šege, navade, verovanja, pregovore, pesmi in seveda jedi.

Ker se bliža informativni dan, je bil 6. 2. na šoli organiziran roditeljski sestanek za vse devetošolce in njihove starše, kjer so bili predstavljeni programi in novosti Šolskega centra Velenje, posredovane pa so bile tudi informacije v zvezi z vpisom na srednje šole.

Istega dne pa so se naši mladi parlamentarci udeležili zasedanja mladinskega otroškega parlamenta, ki je potekal v sejni dvorani MO Velenje. Razpravljali so o prostem času in zabavi. Našo šolo je uspešno zastopalo 12 osmošolcev in devetošolcev. Trije izmed njih pa so se uvrstili tudi na regijski parlament (Jan Krneža, Suzana Podvinšek in Mojca Mlakar Vasič).

Med drugim je ta dan na Golteh potekalo tudi medobčinsko tekmovanje v smučanju. Posebno uspešno so našo šolo zastopali učenci letnika 1996, ki so osvojili ekipno 1. mesto, ter nanizali kar nekaj lepih dosežkov. Devetošolka Ajda Prusšek pa si je s 3. mestom zagotovila udeležbo na državnem tekmovanju.

V četrtek, 7. 2., je bilo izvedeno preverjanje plavanja v oddelkih 5. e, f in g.

Naši odbojkaši pa so se 12. 2. udeležili četrtfinala državnega prvenstva. Dekleta so igrala na OŠ Prebold, kjer so morale premoč priznati dekletom iz domače osnovne šole. Fantje pa so igrali v Štorah, kjer so z odlično igro zmagali.

Na valentinovo, 14. 2., smo se Nika Polšak, Hana Videmšek, Tjaša Slemenšek, Marko Es in Pia Verdnik udeležili regijskega tekmovanja za Cankarjevo priznanje, ki je bilo na Ljubečni pri Celju. Rezultate nestrano pričakujemo.

Bliža se konec februarja in za vse nas težko pričakovane zimske počitnice. Snega po nižinah še ni, a se bomo vseeno znašli. Eni bodo odšli na smučanje, drugi v toplice, tretji na počitnice k babici in dedku ... nekateri pa bodo kar doma nabirali moči za preostali del šolskega leta. Vsem želim kar se da prijetne počitnice, botri Zimi pa ... SNEGA, SNEGA in še enkrat SNEGA!

Pia Verdnik, novinarski krožek

Zimska šola v naravi

NA TREH KRALJIH – 5. razredi OŠ Šoštanj
(od 27. januarja do 1. februarja 2008)

Mozaik utrinkov

Na smučanju sem se zabaval.

Teden v šoli v naravi je bil »kul«.

Smučal sem po strmih progah in upošteval učiteljičina navodila.

Z vlečnico smo se peljali na Veliki vrh.

Po smučanju je sledil prijeten pouk.

Večerja je bila sanjska: pica!

Vsako jutro nas je zbudila budnica Sankaška polka.

Dopoldan sem vneto treniral za popoldansko tekmovanje. Start. Nervoza je na vrhuncu!

Kviz namesto pouka. Dobra odločitev učiteljic!

Na pohodu s svetilkami je bilo lepo, saj smo hodili v temi in mrazu.

Naučili smo se, kako namažemo, nabrusimo in popravimo smuči.

V disku sem plesala z učiteljem.

Celo z vlečnice s krogci sem padla, a se nisem poškodovala.

V sobi številka 3 smo si izmislile skrivnostno abecedo. Le zakaj?

Učitelji smučanja so bili »ful face«! Naučili so nas veliko.

Tretja skupina je bila »zakon«!

Hrana je bila »ful« dobra!

Pouka je bilo preveč, smučanja pa premalo!

V sobi smo si dekleta zaupale skrivnosti.

Naša skupina se je imenovala »The best«.

V disku je bilo noro!

V sobi smo se igrali različne igre in se imeli »fajn«.

Po večerji smo igrali tombolo in dobil sem drugo nagrado (hranilnik).

V šoli v naravi mi je bilo zelo všeč. Hvala vsem, ki ste jo pripravili in izpeljali skupaj z nami!

Naporno, nenavadno, razburljivo ...

Po strmini smo se spuščali po zadnji plati. Pa še kepali smo se.

V domu je bilo živahno in polno našega smeha, igrivosti.

Zelo smo se trudili čim bolj pospraviti sobe.

Pred tekmo sem imela veliko tremo, a sem progo prevozila brez padca.

Naučili smo se voziti zadenjsko.

Predavanje o turnem smučanju so krasile čudovite slike o naravi pozimi.

Le za trenutek sem imel domotožje.

Lepo vreme nam je polepšalo teden.

Vesel sem, saj sem bil prvič na smučeh.

Po kosilu počitek za utrujene noge!

V skeču sem bila prava lepota.

Prva simpatija!

Od strahu me je zazebljo v prste.

Dnevi so zelo hitro minevali.

Zapelješ se s starta, zavijaš med vratci, pridrviš na cilj ... Čudovito!

Smučiče je super!

Dobile smo veliko čokolado, ker smo zmagale v pospravljanju sobe.

Učenci 5. e, 5. f in 5. g

Tekma

Rahlo je snežilo in megleno je bilo. Trenirali smo za tekmo. Ko smo začeli s tekmovanjem, so najprej startali učenci sedme skupine. Jaz sem imela številko 44 in sem se lahko še pripravljala na tekmo. Namazala sem si smuči.

Številka 40 je na progi. Postavim se v vrsto. Čakam in kmalu smo na startu. Čutim nervozo, kako prodira na dan. Enaindvajset, dvaindvajset, triindvajset, smuk! Poženem se. Vsi, ki so za mano, kričijo. Kmalu me na vrhu hriba ne vidi nihče. Bližam se cilju. Pred zadnjimi vratci so učiteljice.

Končno sem odpeljala progo in za mano je bil naš učitelj. Tu so bili tudi nekateri učenci naše skupine. Izvedeli smo, da smo dobro smučali.

Zadnji večer smo zaključili s podelitvijo priznanj in medalj. Med dekleti sem bila trinajsta. Veselila sem se. To mesto sem si zaslužila in bila sem ponosna nanj.

Urška Svetina, 5. f

Tisto noč sem se naspal in spočil

Zjutraj smo trenirali in se pripravljali za tekmo. Zelo sem se nakosil, da bi si pridobil moči. Ko pa je nastopila tekma, me je zaskrbelo. Učitelj nas je poklical in nam povedal podatke o progi. Imel sem številko 63. Kmalu sem bil na vrsti in takrat sem močno vzdihnil.

Gledam starterja, razmišljam. Poženem se zelo močno in prva vratca zlahka prevozim. Druga prav tako. Pri tretjih se postavim v smuk prežo in oddrvim.

Na cilju mi je učitelj namignil, da sem smučal odlično. Tudi žičničar mi je tako rekel. Sam sem bil zadovoljen z vožnjo. Prišli smo do doma in veliko smo govorili o tekmi. Prijatelj mi je povedal, da sem smučal zelo dobro.

Zvečer so podelili medalje in priznanja. Uvrstil sem se na peto mesto. Bilo mi je všeč, da sem bil

tako uspešen. Na vsaki tekmi si v mislih govorim, da je pomembno sodelovati in ne zmagati.

Uroš Venta, 5. f

Smučanje

V šoli v naravi smo doživeli veliko lepega, meni pa se je v spomin vtisnilo smučanje.

Ko smo se spuščali po strmini, me je prevzela belina, ki jo v dolini pogrešamo. Mrzel veter mi je v obraz nosil bele snežinke. Učitelj nam je vsak dan govoril, kako moramo voziti slalom. Priznam, da me je večkrat krepko vrglo, ampak s takim čudovitim učiteljem se ni bilo tako težko pobrati in vztrajno zdrveti po pobočju. Prvič me je vrglo na sidru. Veter piha. Ko se spuščam po strmini, se nikakor ne morem zaustaviti. Jój! Belina, sneg, gozd! Takoj misli preusmerim drugam. Pristanem v snegu in nenadoma sem kot snežak. Sem v šoku in za hipce pomislim, kaj bi bilo, če ne bi imela čelade.

Čeprav sem pogrešala domače, sem s sošolci in učitelji preživela nepozabne dni sredi pohorskih gozdov.

Ana Rotovnik, 5. f

Prva noč

Po Frančkovem predavanju o Pohorju mi je topel tuš ogrel telo. Kmalu smo v naši sobi bili že v posteljah. Vas zanima, kako smo doživeli prvo noč na Treh Kraljih?

Bili smo zelo glasni. To smo lahko vedeli, saj nas je učitelj prišel opozoriti kar sedemkrat. Najbolj pa je bilo napeto ob njegovem zadnjem prihodu. Kako pa je bilo takrat?

Ne upam dihati. Z odejo se pokrijem čez glavo in se delam, kot da spim. Učitelj zaradi svoje jeze iz Gašperja in Aljaža izvleče tudi najmanjšo podrobnost o našem direndaju. Od nekaterih fantov zahteva, da pripravijo prtljago za domov. Hvala bogu, zadnji trenutek si premisli. Kamen se mi zvali od srca. Takrat smo se res prestrašili. Za pol ure smo se umirili. V tistem času je učitelj zaspal. Tudi v naši sobi je že prevladoval spanec. Le midva z Urošem sva še bedela, ker nisva mogla zaspati. Toda kmalu so se vsi zbudili. Zopet je nastala zabava in trajala je do jutranjih ur.

Mislil, da tega ne bom več ponovil, ker sem bil ves dan zelo zaspan. Vseeno pa je bila prva noč nepozabna in to sem vam želel povedati.

Grega Bukovič, 5. f

Veliki uspehi mladih glasbenikov

na 11. regijskem tekmovanju celjskega in koroškega območja

V Občini Šoštanj je veliko nadarjenih mladih glasbenikov, kar dokazujejo rezultati, ki so jih dosegli na 11. regijskem tekmovanju celjskega in koroškega območja.

Prvi del tekmovanja je potekal v Celju 13. februarja 2008 v kategorijah harmonika, petje, komorne skupine z godali, kitarski duo in klavirski duo, v Velenju pa so se naslednji dan pomerili mladi tekmovalci na trobenti, rogu, tubi in tolkalih. V dveh dnevih je nastopilo 111 tekmovalcev, učenec 14 glasbenih šol celjsko-koroškega območja. Zlato priznanje, doseženo na regijskem tekmovanju, je pogoj za sodelovanje na tekmovanju na državni ravni, ki bo od 10. do 16. marca 2008 potekalo na štirih lokacijah, med drugimi tudi v Velenju. Učenci glasbene šole Fran Korun Koželjski Velenje so s svojimi nastopi in rezultati tekmovanja dokazali, da glasbena šola nadaljuje sloves uspešne in kvalitetne izobraževalne ustanove. Naši učenci so osvojili kar 24 zlatih, 9 srebrnih in 1 bronasto priznanje, kar v sedmih kategorijah pa so dosegli prvo mesto.

Med njimi je kar 12 mladih, nadarjenih glasbenikov iz Šoštanja, od katerih so kar štirje dosegli 1. mesto v svoji kategoriji:

ŽIGA KRAJNC, trobenta I. a, 83.20, srebrno priznanje – mentor Miran Šumečnik, korepetitorica Anja Rosec
MATIC OMERZA, trobenta I. a, 84.60, srebrno priznanje – mentor Janez Šuligoj, korepetitorica Anja Rosec
FILIP PLEŠNIK, trobenta I. a, 85.60, srebrno priznanje – mentor Miran Šumečnik, korepetitorica Anja Rosec
BLAŽ TURINEK, trobenta I. b, 97.60, zlato priznanje in 1. mesto – mentor Janez Šuligoj, korepetitorica Anja Rosec
FRANC REBERŠAK, trobenta I. c, 84.00, srebrno priznanje – mentor Janez Šuligoj, korepetitorica Anja Rosec
TOMAŽ SOVINČ, bariton I. b, 90.80, zlato priznanje – mentor Miran Šumečnik, korepetitorica Anja Rosec
MAŠA PEČOVNIK, tolkala I. a, 89.00, srebrno priznanje – Davor Plamberger, korepetitorica Anja Rosec
TIMOTEJ PLAMBERGER, tolkala I. a, 95.80, zlato priznanje in 1. mesto – mentor Davor Plamberger, korepetitorica Anja Rosec
GAŠPER OBŠTETER, tolkala I. c, 93.80, zlato priznanje – mentor Davor Plamberger, korepetitorica Anja Rosec

Blaž Turinek

Timotej Plamberger

GREGOR PLAMBERGER, tolkala I. c, 98.00, zlato priznanje in 1. mesto – mentor Tomaž Lojen, korepetitorica Amra Kabil Đukanović.

Pouk v Velenju obiskujeta učenca:

ALEKSANDER PEČOVNIK, petje I., 76.50, bronasto priznanje – mentorica Dušanka Simonovič

BARBARA VERHOVNIK, klavirski duo z Urško Cvikl, 98.00, zlato priznanje in 1. mesto – mentorici Tea Plazl, Manja Gošnik Vovk

Vsem tekmovalcem in njihovim mentorjem iskrene čestitke!

Sonja Beriša

Peti otroški pustni karneval

V nedeljo, 27. 1. 2008, so Trg bratov Mravljakov v Šoštanju nekaj minut čez 14.00 zavzele mini maske in odprle vrata pustnemu času.

Pretekla štiri leta smo bili vajeni, da so se na otroškem pustnem karnevalu predstavili otroci, našemljeni v skupinske maske in v sprevedu z vzgojitelji postopali po trgu. Njihova skupinska maska je vsako leto imela neko rdečo nit (pravljica, živali ...), ki je bila vnaprej načrtovana. Posebej za to priložnost so sešili veliko zanimivih kostumov, tako da so bili mini pusti enotni. Kostumi so predstavljali velike stroške staršem, vzgojiteljem in zaposlenim v vrtcu pa veliko dela. Letos so se odločili, da otroški pustni karneval ne bo imel rdeče niti in bo odločitev vsakega otroka, v kaj se bo maskiral in preganjal zimo ter vabil pomlad.

V nedeljo se je prvi pripeljal na prizorišče v Božičkovem avtu Peter Radoja, predsednik Turistično olepševalnega društva Šoštanj in nagovoril vse prisotne. Sledil je junak Nodi s svojim avtkom, ki je mlajšim še kako dobro poznan iz risanke. Sledile so mažoretke iz Topolšice, Pihalni orkester Zarja Šoštanj in glavni, najbolj pomembni in hkrati najbolj pričakovani junaki karnevala: zamaskirani otroci.

Zaradi svobodne izbire mask smo letos videli mnogo različnih pustov, vsak je bil po svoje izviren in zanimiv. Veliko je bilo dobrih vil, mačk, Indijank, čarovnic, spidermanov, ninja želv in drugih likov. Otroci so se skupaj z vzgojitelji sprehodili po cesti od TEŠ do Trga bratov Mravljakov. Najbolj plašni pa so se spreveda udeležili s starši. Na glavnem trgu v Šoštanju se je zbrala velika množica staršev in drugih Šoštančanov, ki so si prišli ogledat pustni karneval. Peter Radoja je besedo predal tudi županu Darku Menihu, ki je zamaskiran pozdravil prisotne. Kot se spodobi za pravi karneval, niso smeli manjkati kurenti. S svojimi zvonci so poplesavali po ulici in iskali robce. Karneval je zaključil pokač, ki je s hitrimi zamahi z bičem pokal na ves glas.

Otroci so s hitrim tempom stopali mimo občinstva in hiteli v športno dvorano, kjer so jih čakali krofi in Spidi in Gogi, ki sta nadaljevala zabavo.

Nastja Stropnik

Foto: N. S.

Podoba kulture

pripravila Milojka Komprej

Slikar na obisku doma

Lepa stvar so ponavadi tri, pravi stari pregovor, a še več bi jih lahko našli ob dogodku v Mestni galeriji Šoštanj, kjer so 7. februarja številni obiskovalci pospremili na pot slikarsko razstavo Miroslava Šumnika. Prireditev je sodila v sklop prireditev ob mesecu kulture, zato je besede k odprtju prispeval direktor Zavoda za kulturo Kajetan Čop. Poseben pridih emocij je zagotovo delo Agate Šumnik Zgonec, Mirove sestre, ki je s svojim glasbenim nastopom in avtorsko glasbo, posvečeno mami, ganila marsikaterega od prisotnih. Poleg tega je Miroslav ali Miro, kot je znan med prijatelji, konec lanskega leta izdal monografijo, ki jo je na dan odprtja tudi podaril slehernemu obiskovalcu razstave. Tokrat v Šoštanju razstavlja predvsem lirične akte, pokrajine in tihožitja, nekaj pa je zgodnjih del.

Foto: Dejan Tonkili

Miro Šumnik je domačin, rodil se je v Zavodnjah, nato so se otroci in mama preselili v Šoštanj. Zdaj že dolga leta živi na Gorenjskem. S slikarstvom se je začel resno ukvarjati okoli leta 1983. Obiskoval je tečaj za konstruktivno risanje in portretiranje pri dr. Jožetu Muhoviču. Nekatera obdobja v življenju je preživel v Evropi, kjer je tudi slikal. V letu 1997 je obiskal Amsterdam in tam na nek način slikarsko zaživel. Družina, iz katere izhaja, je zanimiva in številčna, več kot očitno je, da brate in sestre med seboj povezuje močna čustvena vez, ki jo je v družinski krog vpletla mama Polona. Tudi ona je s svojim literarnim ustvarjanjem pripomogla, da so bratje in sestre dojemljivi za umetnost te ali druge zvrsti. Sin Drago Šumnik, tudi slikar, je njene pesmi izdal v zbirki *Pesmi mame Polone Šumnik*, dve sta bil na Mirovo željo na odprtju tudi prebrani.

Ob izidu monografije je Tatjana Pregl Kobe o Šumnikovem ustvarjanju med drugim zapisala: *Slike pomenijo Miroslavu Šumniku svoboden in neomejen prostor, v katerega projicira svoje doživljanje sveta in s tem ustvarja nov, neskončno vznemirljiv svet mnogoterih sporočil. Z njim odpira obzorja in plasi pogleda v svojo notranjost, v utrip lastnega življenja. In del njegovega slikarstva (sanjski konji in oddaljene podrtje) pomeni melanholijo in minevanje, drugi pa obrat k sokom življenja ... Ženski akt predstavlja stalnico v Šumnikovem opusu in je izrazito čuten in navzoč z vso svojo telesnostjo. Slikarja zanima žensko telo kot simbol, kot večna*

podoba želje življenja in bivanja. Ob naraščajoči brezdušnosti in tehnološki nadvladi slikar z novo vero v dobro in lepo dojema, sprejema in slika življenje kot tostranski pogled na bivanje, ki je včasih resda depresivno, a v bistvu večinoma polno energije in sle po življenju. Vendar pri nastanku tega cikla slik ni šlo za užitek, ki bi ga slikarju dajala sama erotična tematika, temveč za z meglico prekrit boleč spomin na tragično izkušnjo, bolečo izgubo. Veliko teh njegovih del ostaja nenaslovljenih, tako jim ni dodan eden izmed pomenskih segmentov. Postavlja se vprašanje, kaj se skriva pod tem vseobsegajočim potršjem; ker je tu ženska, če sploh še obstaja in na kakšen način. Je slikarju preostalo zgolj telo – prazna posoda?

Razstava bo na ogled do 10. marca.

Občni zbor Zarje

Občni zbor Pihalnega orkestra Zarja, ki je bil prvega februarja, je presenetil z veliko, kar neverjetno udeležbo članov. Predsednik Srečko Potočnik je na rednem občnem zboru z veseljem pozdravil tudi in predvsem mlade člane orkestra. Od 60 članov jih je bilo prisotnih namreč 48, občnega zbora pa se je udeležil tudi dolgoletni član Branko Škruba.

Sicer se na občnem zboru ni dogajalo nič pretresljivega, razen tega, da so prisotni poslušali poročila o delovanju orkestra v preteklem letu in se dogovorili za delo vnaprej. Orkester ima naštudiranih skupaj 736 komadov, od tega so se naučili novih 220. V lanskem letu je zaradi bolezni prišlo do menjave strokovnega vodje orkestra, na mesto Janija Šuligoja je prišel Miran Šumečnik. Ta je na občnem zboru že podal poročilo in plan za leto 2008. V znak spoštovanja so se poklonili svojima dvema članoma, ki so jih lani izgubili: Francu Omerzu in Viktorju Živkoviču, in pozdravili šest novih moči.

Foto: Milojka Komprej

»Ekipa« pihalnega orkestra: predsednik Rudi Rožič, Srečko Potočnik, Karel Pungartnik, Branko Škruba (član od leta 1957), Zvone Ledinek in župan Darko Menih.

V letošnjem letu bodo delali po ustaljenem planu, to pomeni, da bodo igrali doma in v gosteh ter se udeležili tekmovanj. Že 41 let dobro sodelujejo z godbo iz Strassa, letošnje leto nameravajo izkoristiti za medsebojno izmenjavo. Pridna udeležba na vajah in nastopih se evidentira in tudi nagraduje. Simbolično sicer, ampak vseeno je dobro vedeti, da sta v letu 2007 Karel Pungartnik in Manja Globačnik bila na vajah skoraj stoodstotno, samo en odstotek jima je manjkal, zato pa je bil Zvone Ledinek prisoten na vseh vajah in koncertih in požel velik aplavz od prisotnih.

Rudi Rožič, ki je vodil občni zbor, torej ni imel veliko dela. Do konca sestanka je prišlo še nekaj članov, tako da bi verifikacijska komisija zagotovo ugotovila vsaj 90-odstotno prisotnost. Tako naj bi bilo tudi na vajah.

Šest navadnih stvari

Konec januarja so v okviru Galerijskih večerov v Mestni galeriji predstavili pisatelja Petra Petroviča in njegovo zadnjo knjigo *Navadne stvari*. Šestih kratkih zgodb je zbirke utrinkov iz vsakdanjega življenja, ki nas v določenih trenutkih opomni, spremeni ali usodno zaznamuje. Petrovičeve *Navadne stvari* so zgodbe, ki jih je vredno prebrati. O tem so se prepričali zbrani v januarskem Galeriskem večeru, kjer sta avtor in animatorka spregovorila o zgodbah pa tudi o pisateljevem življenju in delu. Prebran je bil tudi odlomek iz zgodbe *Past*, ki govori o nekem klošarju.

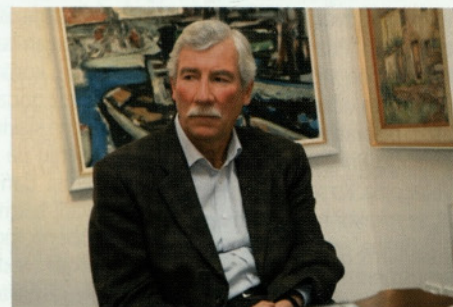

Foto: Dejan Tonkili

Foto: Dejan Tonkili

Petra Petroviča, ki sicer živi v Slovenj Gradcu, je življenjska pot ponesla iz Nemčije, kjer je bil rojen, na Ptuj in kasneje v Slovenj Gradec. Že v srednji šoli mu je profesor svetoval ustvarjalno pot, predvsem se je takrat dokazoval v slikarstvu, a je diplomiral na fakulteti za strojništvo in se preizkusil v poslanskih klopeh. Kljub temu je v letu 1981 za ožji krog izdal pesniško zbirko *Žarki včerajšnjega sonca* in kasneje v letu 2000 kratko prozo z naslovom *Potovanje senc*. Že takrat mu je prijatelj Tone Partljič priporočil, naj se loti romana in res je v letu 2005 izšel roman *Lisična*, ki je v celoti razprodan. Lani je pri založbi Cerdonis, kjer je avtor izdal tudi prejšnji dve deli, izšla knjiga *Navadne stvari*, ki si ravno tako obeta uspeha. Zanimivo je, da ni spremne besede urednika, a ravno zato vabi, da jo preberete in si o njej ustvarite mnenje.

Za prijetno vzdušje v galeriji je poskrbel tudi citrat iz Zavodenj Ivan Knez, ki igra citre že par desetletij. Pogovor je vodila Milojka Komprej.

Na drugi strani tkanine želja

Zahtevnejši bralci bodo zagotovo veseli dveh novitet. Tkanina želja Slavice Tesovnik in Na drugi strani, Danija Bedrača, ki sta izšli pri GLD Aletheia iz Celja. Predstavitev je bila v Žalcu na dan kulturnega praznika, minuli petek pa so oba avtorja gostili v Mestni galeriji Šoštanj. Številnim gostom sta se v svojem ustvarjanju predstavila preko besede in z glasbo. V pogovoru in v glasbeni spremljavi Aletheie so

Foto: Dejan Tonki

imeli zbrani priložnost spoznati avtorja tudi v njihnih drugih dejavnostih. Čeprav gre za skupen projekt, gre vendarle za različne načine ustvarjanja in posledično za različno produkcijo. Avtorja sta drug drugemu prispevala spremno besedo, knjigi je oblikovala Simona Kropcec.

Tesovnikova, ki sicer živi v Okonini, se je v Tkani ni želja predstavila s poetično prozo. Njena literarna ustvarjalna pot sega nekaj let nazaj. Zbirka je plod njenega zrejšega pristopa. Tesovnikova se je do sedaj v življenju preizkusila tudi s fotografijo in slikarstvom.

Dani Bedrač iz Žalca je celovit umetnik, ki se je ravno tako preizkusil v več zvrsteh. Kar koli je do sedaj počel, je počel dosledno in do konca iskreno. Tudi kar je v njegovem življenju negativnega, je do konca njegovega. Vsekakor pa ga je že vrsto let slediti v odličnih literarnih krogih, čeprav s presledki, ki jih je sam hotel. Je tudi odličen glasbenik, ta trenutek vodi skupine Aletheia, ki je na večeru tudi igrala, pred leti pa je vodil uspešno zasedbo Klavivo, konj in voda. Pravi, da njegove pesmi najlepše zazvenijo skupaj z glasbo. Slike, ki jih je pred leti razstavljal v Likovnem salonu v Celju, gledalca ne pustijo hladnega, njegovo delo na socialnem področju pa je oralo ledino v prvem zavetišču v Celju.

Obe knjigi sta že doživeli pozitiven odziv v literarnih krogih in ju lahko dobite na policah nekaterih knjigarn v Savinjski dolini in Antiki Celju.

Uspešno srečanje ljubiteljskih literatov

V Zgornji Savinjski dolini že trideset let poteka praznovanje dneva kulture, ki ga obeležijo s številnimi prireditvami. Pričelo se je leta 1978 na takratni Zvezi kulturnih organizacij Mozirje, ko so prvič organizirali teden kulture.

Ponudba kulturnega dogajanja pa je bila tako pestra in kakovostna, da je dogajanje preraslo v mesec kulture pod okriljem Javnega sklada za kulturne dejavnosti Mozirje. Letošnji kulturni maraton vsebuje kar dvaindvajset različnih prireditev od likovnih, gledaliških predstav, plesnih dogodkov pa do podelitve bralne značke za odrasle. Sklad omenjene dogodke koordinira in organizira v sodelovanju z ostalimi dejavniki na področju kulture v Zgornji Savinjski dolini pa tudi širše, saj večkrat gostujejo bolj ali manj znani kulturni ustvarjalci iz vse Slovenije.

V torek, 12. februarja, je tako v Šport centru Prodnik v Juvanju potekalo srečanje ljubiteljskih literarnih ustvarjalcev zgornjesavinjskega društva Slap. Srečanje je že tradicionalno, nosi pa naslov Izliv slapov. Posebnost letošnjega srečanja je bila, da so v goste povabili še nekatere člane Šaleškega literarnega društva HOTENJA in literarne sekcije POTKE pri Kulturnem društvu v Šmartnem ob Paki.

S strani hotenjevcov so se srečanja udeležili Vinko

Foto: Marija Lebar

Šmajš, Josip Bačić - Savski in Marija Lebar, ki je prebrala nekaj svojih del. Svoje literarno ustvarjanje pa so predstavile Janja Grubelnik, Karolina Podvratnik in Milojka Mohor iz šmarške sekcije Potke. Vinko Šmajš jim je namenil precej pohvalnih besed, prav tako pa tudi poslanec v Državnem zboru RS Jakob Presečnik, ki se je tudi udeležil literarnega srečanja.

Svojo težo je dogajanju dodala še dramska uprizoritev dela Milojke Mohor z naslovom Zakaj ima ta sladkor tako grenak priokus? v izvedbi članov Kulturnega društva iz Lepe Njive. Za to delo je Milojka lani prejela nagrado Onino pero. Tako organizatorji kot gostje so se zadržali še v prijateljskem druženju in bili z dogodkom zelo zadovoljni. Sedaj že načrtujejo naslednja skupna srečanja.

Marija Lebar

Ogenjček

Mlada pisateljica Katja Kočevar je v januarju v samozaložbi izdala četrto pravljico pobarvanoko Ogenjček. Se čisto sveža je in bo v Šoštanju predstavljena šele v aprilu, a že zdaj vabi s svojim izgledom in seveda vsebino vse tiste, ki smo jo že prebrali. Oblečena je v moder ovitek, na naslovnici pa je rumen ogenjček. Za prvo, z naslovom Lučka gre na morje, ki je bila izdana leta 2004, je Kočevarjeva leta 2005 naredila pobarvanko Škratje Derenovi in leta 2006 Zobno miško. Tudi Ogenjček je bil že pripravljen, da zagori v mesecu oktobru 2007, a kdor se ukvarja z izdajanjem, ve, da se marsikaj zgodi, ko se zgodba že rodi. Tokrat je avtorica, ki sicer živi v Šoštanju, knjigo izdala v nakladi 1000 izvodov. Ker je vsebina pobarvanke kot vsebina prejšnjih treh poučno in vzgojno naravnana, namerava pisateljica knjižico ponuditi vrtcem in gasilski zvezi. Z nekaj izvodi se bo oddolžila tudi sponzorjem. Pobarvanko je ilustrirala Lea Hudournik, lektorirala Marija Boruta, izdala pa, kot rečeno, Katja Kočevar.

Foto: Arhiv

Avtorica dobiva navdih iz okolja in pri vzgoji svoje hčerke Kaje in ta trenutek končuje diplomsko delo ravno na temo, kako izdati knjigo v samozaložbi. Težko, bi rekli na kratko, in še teže jo je nato promovirati, kljub dobri vsebini.

Milojka Komprij

Kulturni praznik v Gaberkah

Kulturnica Gaberke je ob kulturnem prazniku 8. februarja v dvorani gasilskega doma organizirala kulturno prireditev, kjer so nastopili mladi glasbeniki. Prireditve so s slovensko himno Zdravljica odprle ljudske pevke Gaberški cvet. Nato je Aleksandra Zajc povedala nekaj besed o Prešernu in njegovem pomenu za Slovence. Kot prvi med mladimi glasbeniki sta na odru nastopili z igranjem flavte Klavdija Blatnik in Urška Mošnik. Pastirčkovo pesem na violončelu je zaigrala Polona Plaznik. Zatem je prišel na oder zanimiv trio, ki so ga sestavljali člani treh generacij. Najmlajšo generacijo je zastopal harmonikar Primož Plaznik, srednjo generacijo Boris Mravljak s kitaro in starejšo generacijo Primožev ded Janko Plaznik. Publiko so razvedrili z narodnozabavno glasbo. Nato sta prišli na vrsto recitatorki Vanja Jazbec in Tina Samobor, ki sta pripravili recital o življenju in delu Franceta Prešerna. Zagotovo je bil največje presenečenje za publiko mladi virtuozi na bobnih Samo Jan, ki je z bobnarskimi palicami in nekaj triki brez bobnov nasmajal publiko. No, ko je zaigral še na bobne, je bila zabava popolna. Iz Dovž pa je prišel trio fantičev, ki so igrali na harmoniko. Izbrali so si zanimivo ime: Trio ureži pa zbeži. Fantje so jo tako dobro uredili, da jim ni bilo potrebno zbežati.

Foto: A. Grudnik

Recitatorki Vanja Jazbec in Tina Samobor.

Foto: A. Grudnik

Kipar Franc Ravnjak.

Na koncu se je voditeljica Aleksandra poslovila s Prešernovimi verzmi:

*Nazadnje še, prijat'li,
kozarce zase dvignimo,
ki smo zato se zbratli,
ker v srcu dobro mislimo,
dokaj dni naj živi,
vsak, kar nas dobrih je ljudi.*

Na oder je bil povabljen še predsednik Kulturnice Franc Šteharnik, ki se je zahvalil voditeljici, pohvalil vse nastopajoče in se zahvalil publiko za obisk. Predstavil je tudi kiparja Franca Ravnjaka iz Šoštanja, ki je v dvorani gasilskega doma postavil razstavo svojih lesenih kipev. Njegov najznamenitejši kipec nosi ime Družina v bedi. Delati ga je začel 1976, končati pa mu ga je uspelo deset let kasneje, leta 1987.

A. Grudnik

KDAJ	ZVRST	KAJ	KJE	VABI VAS
1. teden				
sobota, 1. 3. ob 13:00	kegljanje	Šoštanj : Impol (2. slovenska liga vzhod - ženske)	Športni center TEŠ	Ženski kegljaški klub Šoštanj
sobota, 1. 3. ob 17:00	potopis	Potopis Nova Zelandija popotnika Štefana Reharja	Dom krajanov Gaberke	Kulturno turistično društvo Kulturnica Gaberke
sobota, 1. 3. ob 19:00	odbojka	Šoštanj Topolšica : Mislinja (3. državna odbojcarska liga)	Športna dvorana Šoštanj	Odbojcarski klub Šoštanj Topolšica
nedelja, 2. 3. ob 8:00	pohodništvo	Pohod po Trški poti okoli Šoštanja	start: Ribiška koč	Planinsko društvo Šoštanj
2. teden				
ponedeljek, 3. 3. ob 18:00	bridge	Redni tedenski turnir bridga	Gostišče in picerija Kajuh Šoštanj	Šaleški bridge klub Velenje
sreda, 5. 3. ob 19:00	koncert	Harmonikarski koncert	Mestna galerija Šoštanj	Glasbena šola FKK in Zavod za kulturo Šoštanj
četrtek, 6. 3. ob 16:00	pravljice	Pravljicne ure	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
petek, 7. 3. ob 18:00	planinstvo	Redni letni občni zbor PD Šoštanj	Gasilski dom Šoštanj	Planinsko društvo Šoštanj
petek, 7. 3. ob 20:00	košarka	Elektra Esotech : Zlatorog Laško (Liga UPC Telemach oz. 1. A SKL)	Športna dvorana Šoštanj	Košarski klub Elektra
sobota, 8. 3. ob 16:30	kegljanje	Šoštanj : Litija 2001 II (2. slovenska liga vzhod - moški)	Športni center TEŠ	Kegljaški klub Šoštanj
sobota, 8. 3. ob 20:00	zabava	Ples ob dnevu žena	Gasilski dom Gaberke	Prostovoljno gasilsko društvo Gaberke
nedelja, 9. 3.	smučanje	Turno smučanje: Zirbitzkögel 2396m (Avstrija)	Zirbitzkögel (Avstrija)	Planinsko društvo Šoštanj
3. teden				
ponedeljek, 10. 3. ob 18:00	bridge	Redni tedenski turnir bridga	Gostišče in picerija Kajuh Šoštanj	Šaleški bridge klub Velenje
torek, 11. 3. ob 17:00	delavnica	TORKOVA PETA - ustvarjalnica za otroke in starše	Kulturni dom Šoštanj	Medobčinska zveza prijateljev mladine Velenje
sreda, 12. 3. ob 8:00	pohodništvo	Izlet Polzela - Gora Oljka - Šoštanj	Gora Oljka	Pohodniška sekcija Društva upokojencev Šoštanj
četrtek, 13. 3. ob 16:00	pravljice	Pravljicne ure	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
četrtek, 13. 3. ob 19:00	razstava	Slikarska razstava Veronike Svetine	Mestna galerija Šoštanj	Zavod za kulturo Šoštanj
petek, 14. 3. ob 19:30	predstava	Gledališka predstava Zakonski dvojec z dvema krmarjema	Kulturni dom Šoštanj	Zavod za kulturo Šoštanj
sobota, 15. 3. ob 19:00	odbojka	Šoštanj Topolšica : Braslovče (3. državna odbojcarska liga)	Športna dvorana Šoštanj	Odbojcarski klub Šoštanj Topolšica
nedelja, 16. 3. ob 10:00	odbojka	Turnir v odbojki za kadete	Športna dvorana Šoštanj	Odbojcarski klub Šoštanj Topolšica
4. teden				
ponedeljek, 17. 3. ob 18:00	bridge	Redni tedenski turnir bridga	Gostišče in picerija Kajuh Šoštanj	Šaleški bridge klub Velenje
sreda, 19. 3.	krvodajalstvo	Krvodajalska akcija za Bolnico SG	Zavodnje	Območni odbor Rdečega križa Velenje
četrtek, 20. 3. ob 16:00	pravljice	Pravljicne ure	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
četrtek, 20. 3. ob 18:30	bridge	Bridge: razmigajmo možgane	Kavarna in slaščičarna Štorman Šoštanj	Šaleški bridge klub Velenje
četrtek, 20. 3. ob 18:00	predstavitve in razstava	Predstavitve knjige Pesmi mame Polone Šumnik in razstava Križev pot, Drago Šumnik-Luka	Kulturni dom Šoštanj	Zavod za kulturo Šoštanj
sobota, 22. 3. ob 14:00	nogomet	NK Šoštanj : Mons Claudius (Štajerska liga v nogometu)	Stadion Šoštanj	Nogometni klub Šoštanj
5. teden				
ponedeljek, 24. 3. ob 18:00	bridge	Redni tedenski turnir bridga	Gostišče in picerija Kajuh Šoštanj	Šaleški bridge klub Velenje
torek, 25. 3.	religija	Zahvalno romanje novih škofij (romanje poteka do 28.3.)	Rim (Italija)	Župnija Šoštanj
sreda, 26. 3. ob 7:00	krvodajalstvo	Krvodajalska akcija za Bolnico Maribor (traja do 13. ure)	Gostišče Pod klancem (Kotnik)	Območni odbor Rdečega križa Velenje
sreda, 26. 3. ob 17:00	druženje	Družinski popoldan	Vrtec Topolšica	Vrtec Šoštanj
četrtek, 27. 3. ob 16:00	pravljice	Pravljicne ure	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
četrtek, 27. 3. ob 16:30	predstava	Pod mavrico želja (ob 16:30 in 17:45 uri)	Kulturni dom Šoštanj	Vrtec Šoštanj
petek, 28. 3. ob 20:00	predstavitve	Galerijski večer	Mestna galerija Šoštanj	Zavod za kulturo Šoštanj
sobota, 29. 3.	planinstvo	Planinski izlet Mlini - izvir Dragonje	Primorska	Planinsko društvo Šoštanj
sobota, 29. 3. ob 13:30	kegljanje	Šoštanj : Miroteks III (2. slovenska liga vzhod - ženske)	Športni center TEŠ	Ženski kegljaški klub Šoštanj
sobota, 29. 3. ob 14:00	nogomet	NK Šoštanj : Železničar Maribor (Štajerska liga v nogometu)	Stadion Šoštanj	Nogometni klub Šoštanj
sobota, 29. 3. ob 16:30	kegljanje	Šoštanj : Drava (2. slovenska liga vzhod - moški)	Športni center TEŠ	Kegljaški klub Šoštanj
6. teden				
ponedeljek, 31. 3. ob 18:00	bridge	Redni tedenski turnir bridga	Gostišče in picerija Kajuh Šoštanj	Šaleški bridge klub Velenje

ATIPIČNE LUTKE

Doslej smo govorili o »klasičnih« lutkah: marionetah, ročnih lutkah, javajkah in senčnih lutkah. S temi tipi lutk se v lutkovnih gledališčih srečujemo najpogosteje. A vse se razvija, tudi lutkarstvo. Danes se bomo torej posvetili lutkam, ki so nenavadne, predvsem lutkam – predmetom ter kombinaciji živ igralec – lutka.

Najprej bom navedla nekaj konkretnih primerov. Že leta 1920 so se je v kratkem skeču pisatelja **Andre Bretona** in igralca **Philippe Soupaulta** pojavili trije liki – predmeti (Dežnik, Šivalni stroj in Kopalni plašč), a so jih igrali živi igralci v dadaističnih kostumih. Namen je bil le nasmejati in malce šokirati gledalce. Eden prvih, ki je resno uporabil predmete »vsakdanje« rabe **namesto lutk**, je bil francoski lutkar **Yves Joly** leta 1948. V njegovi kabaretni predstavi **Dežniki** so nastopali dežniki najrazličnejših barv in velikosti; črn velik dežnik je bil policist, siv dežnik eleganten gospod, majhna pisana dežnika dve deklici

in tako naprej. Šlo je za klasično ljubezensko zgodbo s srečnim koncem. Predstava je doživela velik uspeh, a tudi nerazumevanje širše javnosti. Bila je preprosto preveč moderna.

Gledališče predmetov je doživelo svoj »boom« šele v 60. in 70. letih. Takrat se je pojavilo veliko skupin, ki so se začele ukvarjati z razvijanjem te gledališke smeri. Med njimi so bili prvi Čeh **Josef Krofta** (gledališče Drak), Poljaki **Henryk Ryl** in **Zbigniew Wojciechowski** in francoske gledališke skupine **Manarf**, **Theatre de la Cuisine** ali **Velo Theatre**. Gledališče Manarf je veliko pozornost pritegnilo s predstavo **Intimnosti**, ki je bila pravzaprav moderna verzija znane pravljice o Rdeči kapici. Klovn Giglo – igralec je pripovedoval pravljico v kuhinji in namesto lutk uporabil, kar je imel pri roki; Rdeča kapica je bila zeleno jabolko, babica sveže skuhan krompir, ki že razpada, volk odrezana glava ribe z velikimi zobmi. Skozi igro je dosegel, da so ljudje sprejeli te predmete za gledališke like. Na koncu je zeleno jabolko pojedel. Se pravi – pojedel je res le zeleno jabolko, a za gledalce je bila to v tem trenutku Rdeča kapica in so bili zgroženi. A prav v tem je čar gledališča predmetov – avtorji se lahko v neskončnost igrajo z metaforami ter iskanjem novih pomenov predmetov. Skozi igro popeljejo gledalce v nenavaden domišljjski svet.

Kot je zapisal izraelski kritik in teoretik lutkovnega gledališča **Dennis Silk**, ki je bil znan po svojih ekstremnih idejah: »Lutkar se mora učiti od krtače, kako se obnašati; ni mu treba samo vaditi na odru, naj se raje sprehaja po nakupovalnem centru in opazuje predmete«. Mišljeno je tako, da lahko vsak predmet animiraš, le poiskati moraš asociacije, ki ga prebujajo v ljudeh. Izkoristiš njegovo podobo in funkcije in ga pokažeš v čisto drugačni luči. Na primer sesalec, ki je bil ustvarjen za čiščenje preprog, lahko igra hudob-

nega zmaja, slona ali lovca (na primer muh). Lahko postane vse, kar si dovoli lutkarjeva domišljija.

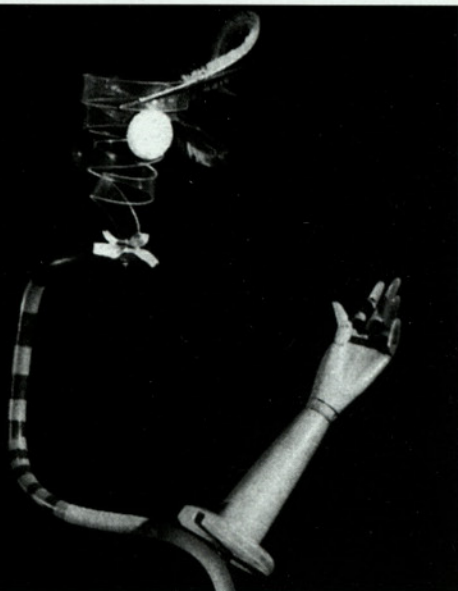
Tudi prostor, v katerem takšne lutke – predmeti igrajo, je lahko nekaj povsem navadnega. V osemdesetih letih prejšnjega stoletja je pariški ansambel **Ecarlate** igral predstavo **Rasti** – zgodbo o treh ljudeh, ki pripovedujejo svoje dogodivščine; pravzaprav jih odigrajo z lutkami – robčki. Za sceno je služila navadna pisalna miza (v enem predalu je bila puščava, v drugem jezero, tretji predal je bil spet oseba, ki se je vmešala v njihovo zgodbo, in tako naprej).

Ameriški lutkar **Paul Zaloom** pa je v svoji predstavi predmetov uporabil tetrapake mleka namesto kravic, češ da so krave za ljudi le navadni kontejnerji, polni mleka.

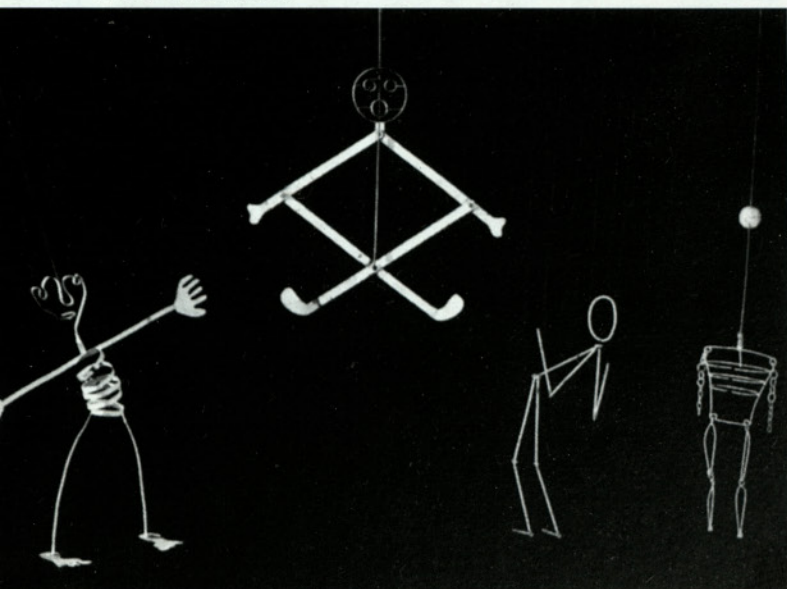
Prav posebna pa je bila predstava Madžara **Gyulia Molnara Mali samomori**.

V eni od desetih kratkih zgodb je glavno vlogo igral aspirin. Nesrečen je bil, da se z njim pisani bonbončki nočejo igrati. Ker ni hotel biti več osamljen, se je preoblekel v bonbonček, a so ga prepoznali in ponovno izločili iz svoje skupine. Obupan se je vrgel v steklenico vode in s tihim šumenjem stopil. Ta mini predstava o samomoru aspirina je v gledalcih prebudila močne občutke; saj smo že vsi slišali o samomorih nesrečnih, od svojih vrstnikov nesprejetih otrok.

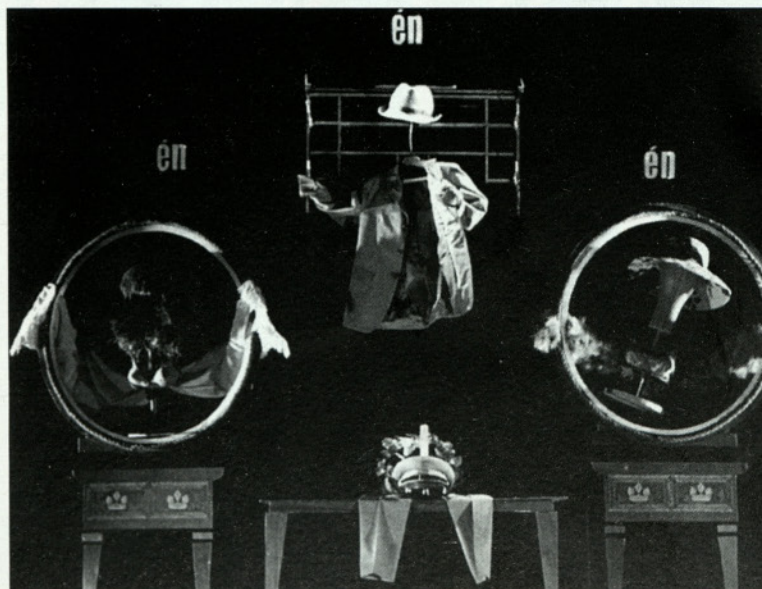
Vidimo torej, da je gledališče predmetov zelo raznoliko in zajema tako resne kot lahke, komične predstave. A odkod izvira ideja uporabiti predmete namesto gledaliških likov? Eni teoretiki pravijo, da se je porodila povsem samoumevno, saj se človek od ranega otroštva igra in ne le z »gotovimi« igrači – iz lesenih kock gradi gradove, veje so lahko meči, zavezane krpice punčke, kamenčki in školjke živali,

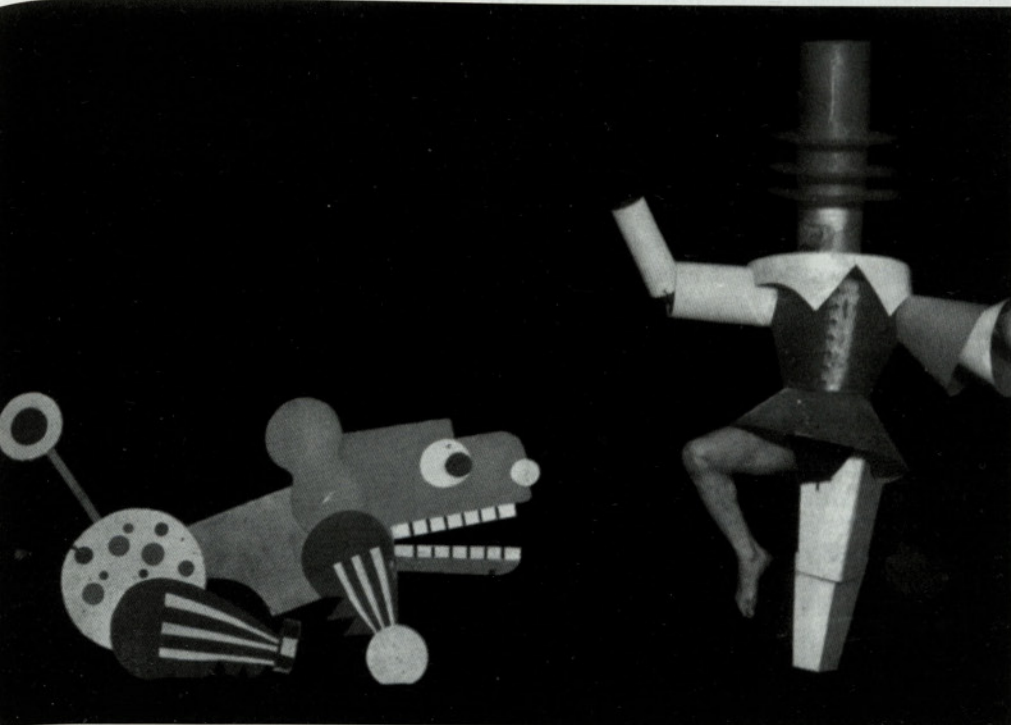
Lutka iz kabareja švicarskega lutkarja **F. Schneckenburgerja** (1950) (Jurkowski, Il. a)

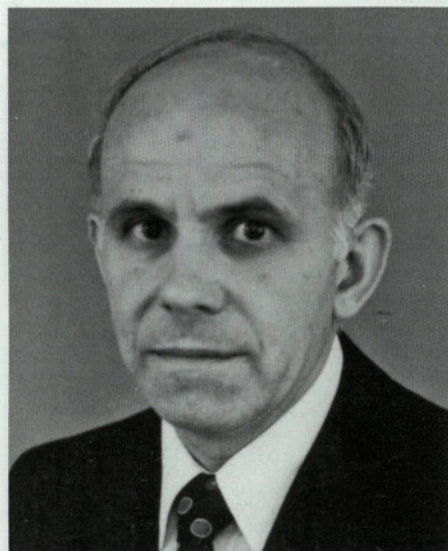
Lutke gledališča **Die Klappe** (Gottingen, 1960) (Jurkowski, Il. b)

T.i. predmetno gledališče (Dogodivščine, rež. S. Kato, Budimpešta, 1972) (Jurkowski, XVI)

Igralec, oblečen v lutko, v predstavi Krotilec zveri
(lutkovni balet X. Schawinskyja, okoli 1930) (Baird, 188 desno)

Detlef Tičer

(31. 5. 1928–29. 11. 2007)

Srečevali smo ga kot urejenega, uglednega gospoda z aktovko v roki in pristojnim pokrivalom, ki je spoštljivo pozdravljaj vse mimoidoče na svoji poti. Še kot mladenič se je odločil, da bo nadaljeval družinsko tradicijo in postal krojač. Detlef je bil poklicno dober, vesten in spoštovan krojaški mojster. V tem poklicu so Tičerji v Šoštanju že v 19. stoletju dosegli odličnost, ki je bila odlika tudi njegovega očeta, priznanega krojača, ki je šival tudi za Woschnagge. Zaradi znanstva in spoštovanja je bil Detlef zadnja leta skrbnik Woschnaggove grobnice v Zavodnjah.

Rad je spoznaval in poromal na kraje, ki so krepili njegov življenjski slog, in bral katoliško literaturo, ki mu je dajala širši pogled na praktično življenje kristjana v občestvu. V pokoju je smotrno uporabljal svoj čas kot vesten mežnar v mestni cerkvi sv. Mohorja in Fortunata, znal pa je tudi brezpogojno živeti s svojimi sokrajani v pogovoru in zgleodom, za kar mu moramo biti iz srca hvaležni. Dajal je in prejemal in zadnje leto je z vdanostjo in hvaležnostjo sprejemal pomoč negovalk Doma za varstvo odraslih.

Ostati majhen, da nekoč lahko postaneš velik, je prav gotovo misel, ki vsako življenje v oblikovanju osebnosti nekako zapečati. Biti v družbi skoraj neopazen z vestnim delom in marljivostjo, blagega značaja in biti zgled vsem tistim, ki zmorejo prepoznati žarek upanja. A vendarle smo komaj kaj vedeli, da je bilo njegovo življenje težko. Kot sedemnajstletnik je moral sprejeti smrt očeta Rudolfa Tičerja, ki je bil eden od 26 Šoštanjčanov, ubitih leta 1945 na Goricah nad Šoštanjem. Poslej je bil tih, kot bi se bal nevidnega v vidnem svetu. Po smrti matere Franciške, rojene Pehar (1891–1971) iz Dovž, je ostal povsem sam. Kot rojen Šoštanjčan je v vsej spoštljivosti do svojih prednikov tehtal dejanja bližnje preteklosti in s tem zavzemal mesto v komisiji za storjene krivice v našem kraju. Leta 1995 je bil vidno ganjen pri odkritju križa na Goricah, rekoč: »Petdeset let sem čakal na ta dan.«

A tudi poslej je bil tih, osamljen in blag. V odreknanju vsemu tistemu, kar je najlažje vzeti, narediti ali izreči, je bil Detlef velik človek. Tudi zaradi tega njegovo življenje ni bilo zaman.

Miran Aplinc

pesek v posodi kosilo, rožice začimbe ...

Vsak predmet lahko oživimo, če mu damo vsebino. **Vsak predmet lahko postane lutka. Konec koncev je tudi lutka le predmet.**

Že pravljicar Andersen se je poigral z idejo oživitve predmetov; v njegovih pravljicah nastopajo liki: Pastirica in Dimnikar (dve figurici iz porcelana), Krtača, Podvezica, Ovratnik, Stara svetilka in drugi.

Gledališčniki pa so iskali vedno nove odgovore. Od **lutk – predmetov** je bil le korak k **lutki – človeku**.

Ali lahko igralca stiliziramo v lutko? Naj si nadene masko? Ali raje masko in kostum? Ali sta lahko skupaj na odru igralec in lutka? Bo potem lutka delovala živo v primerjavi z njim? Ali se bo igralec osmešil, če priznано komunicira z lutko? Na te teme je bilo napisanih veliko teorij, ki so zagovarjale to ali ono stališče. Na svetovnih odrih smo videli že marsikaj: plesalce, privezane na vrvciah kot marionete, igralce v maskah z gibi lutk, papirnate lutke. Posebna kategorija je »črn teater« (v črni skruti animatorji premikajo lutke – predmete), a o njem kdaj drugič.

Književnost nam ponuja obilo zgodb, na katerih so lutkarji lahko dokazovali svoj prav – bolj ali manj uspešno.

Nešetokrat so uprizorili zgodbo o *Guliverju pri Liliputancih*, pogosto kar v kombinaciji: živ igralec (Guliver) – majhne lutke (Liliputanci). A če ni pravega razloga za to, če ni celoten koncept tak in gre zgolj za ponazoritev razlike majhen – velik, ni potrebe. Saj potem igralec med lutkami deluje nekoliko okorno.

Vsi najbrž tudi poznamo zgodbo o leseni lutki *Pinokiu*, ki bi rad postal navaden fantek. V številnih predstavah je Pinokio najprej lutka, ki nastopa na odru s praviimi igralci, na koncu ga zamenja živ igralec. Včasih ga od začetka do konca predstavlja živ igralec, ki s pomočjo koreografa spremeni »lesene« gibe v človeške.

Priznan ruski lutkar **Obrazcov** pa je v komunistični eri uprizoril zelo zanimivo predstavo **Veliki**

Ivan ali Zgodba petih bratov. Ivana – mladeniča »s kmetov« je igral živ igralec, njegove brate: popa, carja, generala in bogatega trgovca pa lutke. V tem primeru je bila kombinacija živega igralca z lutkami več kot posrečena, saj je bil razlog za njo globlji. Ivan – velik in poln življenja je bil alegorija na ruski narod, medtem ko njegovi štiri bratje – lutke, ki jih nekdo vodi skozi življenje, umetni in majhni, ker niso dorasli novemu načinu življenja v Rusiji, »prava« slika bivših vladarjev.

Eden najpomembnejših modernih gledališčnikov, Italijan **Dario Fo**, je v šestdesetih letih prejšnjega stoletja ustvaril odmevno metaforično predstavo **Velika pantomima** – tudi o razrednem boju. Na sceni se je pojavila gigantska lutka, ki je posebljala Kapitalizem. Napadli so jo predstavniki delavskega razreda in jo dotolkli, a ko je počila, je iz nje stopila krasna blondinka. Ta je posebljala novo zlo – Imperializem. Ni se nam treba strinjati s to predstavo z ideološkega stališča, a kar se tiče gledališkega jezika, je zanimiva in vsekakor inspirativna.

Dandanes je v lutkovnem gledališču dovoljeno praktično vse, čeprav predstave z lutkami – predmeti še vedno veljajo za eksperimentalne in jih ni veliko. Krivo je tudi to, da se v lutkovna gledališča odpravljajo odrasli večinoma le s svojim naraščanjem, otrokom pa te predstave ne bi bile razumljive. Na žalost je vse v denarju. A predstav, v katerih se srečujejo na odru igralec z lutko ali igralec, oblečen v lutko, je nešteto. Tudi televizijski ustvarjalci pogosto izkoriščajo to kombinacijo – spomnimo se v Sloveniji priljubljenega **Radovednega Tačka**.

VIRI:

Magie lutky, Henryk Jurkowski (Ypsilon, Praga 1997)
The Art of the Puppet, Bil Baird (Bonanza Books, Verona 1973)

Rubriko Lutkovni kotichek je finančno podprlo Ministrstvo za kulturo RS

Sredina, 3. vrsta, 7. sedež

Za domovino ...

Ja, pa je spet šel mimo še en »Prešeren«. Zopet smo se veselili, se kulturno izpopolnjevali (ali ne), izobešali zastave in poskušali čim bolj izkoristiti dela prost dan. Naj se ne sliši čudno, ampak ljudje znamo vedno izkoristiti smrt svojih največjih umov in literatov. Vsaj pri nas, kjer se smrt našega pregovorno največjega pesnika (ali pa vsaj najbolj poznanega in v učnem načrtu obravnavanega) veselo praznuje prav vsako leto. Kljub temu da je na osmi februar Prešeren

zaključil svojo življenjsko pot, torej nekako tudi nehal prinašati kapital k slovenski kulturi. Pustil je za sabo določeno praznino, ki je še kar nekaj časa nihče ni mogel zapolniti (to se ni moglo zgoditi z oponašanjem Prešerna, temveč šele, ko je nekdo tudi sam ubral svojo, samostojno pot, tako kot je v svojem času to storil Prešeren) ... Da, zagotovo sami dobri razlogi za praznovanje, torej: »Na zdravje, pr'jatlji!«

Da ne bom hudobna, dopuščam tudi možnost, da je december, mesec, v katerem je naš mali France privekal na svet, delovno že tako neproduktiven mesec, da bi še dodaten dela prost dan verjetno povsem zrušil slovensko gospodarstvo.

Čeprav je politika izredno nevhvaležna tema pogovora (ali kolumne – lahko vas še kdo toži, lepo prosim), pa se vendar velikokrat povezuje s kulturo. Dandanes morda vidimo predvsem mačehovski odnos prve do druge (mislim, da vsi vemo, kdo je v vlogi mačehe in kdo v vlogi uboge sirotice), ideološko »napumpane« prireditve in še mnogo pod vprašaj postavljenega kulturnega. Toda priznajmo si, do gospe politike smo že načelno nekoliko negativno naperjeni in sama tako ponavadi najprej vidim izkoriščanje, vplivanje in omejevanje. Ampak ... obstaja tudi druga pot.

Kjer kultura pomaga mladi politiki, da zraste. Se osamosvaja. Pridobiva. Dragi vsi Slovenci po duši, kaj bi mi brez naših velikih književnikov, npr. brez naše Zdravljice? Ciničen odgovor bi se glasil – bi pa našli drugo. (En hribček bom kupil ...) Toda naša himna ni le »popevka« ob državnih praznikih in ob dobrih dosežkih športnikov. Prešeren je čutil Slovence, njihove vzpone, njihove padce. Vsega ga je prevevala slovenska misel. In z mislijo na svoj narod je tudi ustvarjal.

Lani je gledališko ustvarjanje v Mozirju praznovalo častljivo obletnico delovanja, 130 let. Kapo dol, za kar nekaj samostojnosti Slovenije.

Tudi sama sem šla »past firbca« tja, toda skorajda dobro leto je minilo, preden mi je »kapnilo«. Kakšne igre so amaterska gledališča igrala nekoč in kakšna igrajo danes. Naredila sem hitro neznanstveno raziskavo po Zgornji Savinjski dolini in okolici. In kaj sem ugotovila? Komedije, komedije in še enkrat komedije. Kar je po eni strani dobro, pravzaprav fantastično. Ljudje je treba nasmejati, ne pa jim še v njihovem prostem času dodatno »težiti« in moralizirati. Ljudje radi odvržejo bremena tekočega dneva in se smejejo – drugim, seveda.

Komedije so aktualne oz. absolutno prevladujoče, predvsem danes. Kakšnega Cankarja, enega največjih, če ne kar največjega slovenskega dramatika, si je mogoče ogledati predvsem v profesionalnih gledališčih (naj mi častne izjeme oprostijo moje posploševanje). So pa bili njegovi Hlapci na Kralj na Betajnovi in še kaj dobobra aktualni nekaj desetletij nazaj. Torej dela, ki niso komedije. Prelet po zgodovini mozirske gledališke družine me je pustil odprtih ust.

Sami projekti, ki se jih danes večina amaterskih gledališnikov ne bi več lotila. Ker so enostavno preveliki, preobsežni, zahtevajo preveč ljudi in s tem tudi preveč koordinacije interesov. Miklova Zala, Veronika Deseniška, Pod svobodnim soncem, Lepa Vida, Deseti Brat, Ta veseli dan ali Matiček se ženi, ... Sama velika dela slovenske književnosti.

Zavedam se, da ni nikoli hvaležno nostalgično gledati v preteklost in tožiti po »dobrih starih časih« – navsezadnje jih sama nisem niti doživela. Prav tako mi je jasno, da takšni veliki projekti, ki so zahtevali več deset sodelujočih in za nameček še aktiven pevski zbor, ki je bil takrat najboljši glasbeno ozadje, niso več izvedljivi za povprečno veliko društvo. Niti v sanjah. Kajti takrat bi morali aktivirati polovico krajevnega prebivalstva.

Zanimivo pa je dejstvo, ki nas na nek način združuje, hkrati pa zopet oddaljuje od teh predstav in gledališnikov, ki so jih nekoč uprizarjali. Nikoli, ampak nikoli niso povsem mogli mimo pojma države, narodnosti, zavesti. Le da so pri njih bili ti pojmi postavljeni v drugo gledališče. Boj za narod, boj proti drugim, boj za obstoj.

Toda že hiter pregled po najbolj priljubljenih sodobnih slovenskih avtorjih nam pove, da se tudi ti danes nikakor ne izogibajo žgočih narodnostnih pojmov. Le da se tokrat borimo kar sami med sabo. Živela »faušija«, zbogom solidarnost in enotnost.

Če so bile nekoč totalen uspeh na odru razne zgodovinske epopeje in vsaj rahlo tragična dela velikih domačih književnikov, pa danes »zmagujejo« satire in ironije na slovenski značaj. Koristoljubje, privoščljivost, ljubosumje in »dajmonavenpokazatdajevsevredu«. Nekaj, kar je v bistvu že dobobra obvladal Cankar (in so ga kritiki seveda raztrgali), danes pa rekorde ponovitev rušijo Partljčeva in Möderndorferjeva dela. Nekoč se je bilo zmagovito na odru pokazati močnega in enotnega (in na koncu biti vsaj ranjen, če ne že vsaj malo umreti), dandanes pa se je treba pokazati v vsej svoji šibkosti in značajskih napakah (ter seveda v vsej svoji nemoralnosti tudi preživeti), da se sodržavljani lahko nasmejejo.

Da, vse za domovino ...

Proslava ob 130-letnici gledališča v Mozirju.

Barbara Fužir

Vincent River in Katica iz Heilbronna

Najprej bi spregovorila o predstavi Vincent River, ki je nastala v koprodukciji Škuca in gledališča Glej. Režiral je Alen Jelen, igrata pa Zvezdana Mlakar in Jure Henigman, še študent na AGRFT. Igra se dogaja v velemestu, sicer je mesto zaznamovano kot London, a to za igro sploh ni važno. Gre za razslojeno okolje mestnih četrti, nočnega utripa, predelov, kamor nihče niti ne pomisli, da bi zašel ... Svetlo mračna zgodba, ki govori o odtujenosti, stiski, homofobiji, osamljenosti, nasilju, poniževanju in diskriminaciji. To je dobra univerzalna igra, ki jo je napisal sodobni angleški dramatik Philip Ridley. Je predstavniki sodobnega »u fris teatra«, kar pomeni, da je igra narejena neposredno in ne poskuša biti politično ali družbeno korektna. Dostikrat, vendar ne v tej uprizoritvi, uprizarja nasilje, goloto, preklinjanje, namerno zbuja nelagodnost gledalca, ga motijo, potem pa spet pritegnejo, saj gre za izkustveni teater, kjer »na lastni koži« izkusimo občutke na odru. Od tod tudi šokanten direkten dialog. Predstava je lahko vsečna, lahko pa tudi ni, a to niti ni važno. Važno je, da gledalec odnese s seboj močan vtis.

Anita je stara 53 let in se je ravnokar preselila v blok, kjer so prebivalci, katerih priimkov se ne da niti izgovoriti. Žaluje za svojim odraslim sinom, ki so ga našli brutalno umorjenega v straniščih zapuščene železniške postaje. Njene reči so še vse v škatlah, omotana v debelo volneno jopo pije gin. Mladenič sedemnajstih let Davey jo sleduje že tri mesece. Opazoval jo je na pogrebu, pri selitvi, gledal je skozi njena okna. Anita se odloči in pretepenega in zdelanega Daveya spusti v stanovanje. Davey je nekaj videl in od takrat ga to preganja, Anito opazuje, ta pa ga zasipa z

osornimi vprašanji. Davey bi rad Aniti povedal nekaj, česar Anita pravzaprav noče vedeti. Zanj pa je vsega preveč, saj je bil prav ta dan na pogrebu svoje matere, zapustil je svojo zaročenko. Podoba, ki ga preganja, ga bo morda zapustila, če se bo izpovedal Aniti. Skozi senzibilno igro obeh igralcev in oster, direkten dialog se počasi razkriva, da je bil Anitin sin homoseksualec, da se je družil z Davyjem. Razkriva se tudi grenka zgodba poniževanja Anite, ki je mlada zanosila z moškim, ki je bil podoben opici. Edina sreča je bila, da otrok ni imel znakov druge rase, da je bil povsem podoben njej. Izkaže se, da se tako Anita kot tudi Davey vrtita v krogu strahu neizpolnjenih želja. Po razkriti zgodbi bo morda Anita lahko začela zares žalovati in morda bo Davey začel živeti boljše življenje.

Poanta je, da so strahovi dostikrat večji, kot je potrebno, da se duševne rane večkrat ne zacelijo do konca. Da se občutka krivde težko otresemo, a se vseeno da človeka razumeti. Predstava pusti močan vtis na gledalca. Zgodba se polagoma razkriva, vedno lažje se orientiramo, vendar ostaja napeta do konca. Ta predstava, ki prinaša ostre dialoge, včasih že neprijetne občutke, vsekakor ni enostavna, čeprav bi lahko mimoidoči pomislil prav na to. Predstava pusti na publiko močan pečat in vsekakor si jo je vredno ogledati.

Čisto nasprotje tej predstavi pa je Katica iz Heilbronna ali Preizkus z ognjem, ki jo uprizarjajo v SNG Drami. To je zgodovinska viteška igra, ki jo je napisal Heinrich Von Kleist na začetku devetnajstega stoletja. Romantična zgodba govori o ljubezni, o sanjah, o resnici in se dogaja v trinajstem stoletju, razpeta je med ljudstvom in plemiči. V igri nastopajo različni sloji: ljudstvo, hlapci, služabniki, kurirji, biriči, nočni čuvaj, kovač orožar, krčmar, carski svetniki in sodniki, grajske spletične, vitezi, grofi in grofice, cesar, nadškof ... Režiral je François-Michael Presenti, igrajo pa: Matija Rozman (Cesar/Georg Waldstättski/Nočni čuvaj/Sodnik), Kristjan Muck (Gebhardt, Wormski nadškof/Grof Oton Flühenski/Jakob Pech, krčmar), Marko Mandič (Friderik Wetter, Grof Strahlski), Iva Zupančič (Grofica Helena, njegova mati), Barbara Zefran (Eleonora, njena nečakinja/Brigita, oskrbnica Strahlskega gradu), Saša Tabakovič (Vitez Flammberg, grofov vazal/Sodnik), Vojko Zidar (Gottschalk, grofov hlapec/Sodnik), Petra Govc (Kunigunda Thurneska), Katja Levstik (Rozalija, njena spletična/Kunigundina stara teta), Janez Škof (Teobald Friedeborn, kovač orožar iz Heilbronna), Veronika Drolc (Katica, njegova hči). Igrajo še: Rok Kunaver, Aljaž Jovanovič, Boris Mihalj, Matija Stipanič, Alja Kapun, Uroš Kaurin, Iva Babič, Jure Henigman.

Če bi hotela napisati, kaj je pot zgodbe v enem stavku, bi uporabila stavek režiserja Pesentija, ki pravi: »Deklica petnajstih let se trudi prepričati moškega, ki ga ljubi, da jo mora tudi sam ljubiti.« Vendar ni samo to, zgodba je zapletena. Če sledim uprizoritvi, se začne, nekeje na sredini zgodbe, ko oče Katicice obtožuje mladega grofa, da je začaral njegovo hčer. Bila je lepa, zapeljiva, zdrava deklica, ki so jo vsi oboževali, ko pa je grof prišel k njemu v delavnico popraviti svoj oklep, sta se srečala s Katicico in ta je omedlela. Ko je odhajal, se je Katica za njim vrgla skozi okno in si polomila obe nogi. Med zdravljenjem ni spregovorila bese-

de, ko pa je spet lahko stopila na nogi, je odšla in nikomur nič povedala. Oče je zvedel, da hodi za grofom, spi v hlevu z njegovimi konji, mu pere srajce in šiva nogavice. Grof se ne zmeni zanjo, moti pa ga tudi ne. Kasneje se izve, da sta bila oba bolna in sta oba v vročinski blodnji imela kompleментарne sanje. Od takrat je Katica vedela, da ji je grof usojen. Grof pa se je spomnil, da mu je angel v sanjah pokazal rožnato znamenje na dekličinem vratu. Največji preobrat je, ko Katicico pošlje v goreči grad Kunigundo, ki se tudi zavzema za poroko z grofom, da bi prinesla dokumente. Zgleda nemogoče, da bi deklica preživela, a po čudežu vendarle preživi in prinese tudi vse, kar ji je bilo naročeno. Zgodba se silovito obrne, ko se izve, da je Katica hčerka samega Cesarja. Na kocu se zgodi tudi poroka.

Uprizarjanje na odru je bilo zapleteno, postavljeno z mnogimi gledališkimi znaki. Ljudstvo, ki je stalno odstopalo od igre plemenitašev, je ustvarjalo distanco do zgodbe, saj je le-ta, za današnjo publiko skorajda neprebavljivo romantična in pravljica. S tem se, kot stalen kontrast, spremeni perspektiva celotne uprizoritve. Očitna je bila čistost in vera Katicice, ki jo je odlično odigrala Veronika Drolc, kontrapunkt njej pa je Kunigunda (Petra Govc), ki je prav tako pravljica hudobna, ženska, ki ni na njej nič pristnega, ne lasje ne postava ne zobje, a njen cilj je isti grof. Grof, ki ga igra Marko Mandič je očiten odsev tistega, kar lahko naredi družba. Grof se ne more poročiti z navadno deklico, mora vzeti plemkinjo. Verjetno ga Katica prikrito zanima, a se ne zmeni zanjo, dokler se ne izve, da je Katica Cesarjeva hči.

Predstava je dolga, traja tri ure in pol, vendar so le redki trenutki, ko se zaveš stola in gledališča. Menim, da velika zgodovinska viteška igra potegne gledalca v samo sredino zgodbe in dogajanja in da se jo splača obiskati.

Zalka Grabnar Kogoj

Pat'nošter spominov

Tista leta je v našo hišo prihajal doktor, ki ga je mama zelo spoštovala. Pisal se je Jerin in mama je vselej, ko je bil naprošen za hišni obisk, rekla: »Irin pridejo.« Če je bila sila, je doktor prišel tudi ponoči. Ata in mama sta spala v kamri, ki je bila hkrati tudi »jedilnica«. Naša kuhinja je bila komaj tolikšna, da je v njej stal gorenjski tobi in ozka zelena kredenca, po stenah pa par stalaž, na katere je mama kljub tesnobi nastavila še velikega svetlo modrega angelčka iz mavca. Po stenah so visele božje podobe z aluminijastimi okvirji, večina je bila brez stekel. Nad pločevinastim zlivalnikom je vse leto visel koledar, ki smo ga dobili od trgovca Tržena. Že takrat, mnogo let nazaj, je Tržen svojim strankam ob novem letu podaril koledar. Ko je prišel novi, smo starega še dolgo hranili, ker je bil okrašen s pisanimi figurami, ki niso bile naslikane, pač pa izbočene, kot bi bili na koledar nalepljeni majhni kipci iz plastike. Leta kasneje, ko smo po kuhinji od tal do stropa položili bele »kahlice«, so koledarji in slike nekam izginili, ker v ploščico pač nisi mogel zabiti žeblja. Otroci smo skupaj spali v »tamanjši hiši«, po dva v eni postelji, levo od lope pa je bila »tavečja« hiša, soba s krušno pečjo, manjšo mizo in bolniško posteljo ter večno cvetočimi nežkami na širokih okenskih policah. Vsak, ki je potreboval zdravnika na domu, je moral tik pred njegovim prihodom leči v tisto posteljo, ki je zmeraj čakala na novo preoblečena in pripravljena za zdravnikov obisk. Pod vzglavnikom je zmeraj počival kos boljšega mila, da bi posteljina malo dišala. Preden je prišel doktor, je mama v stekleno skledo, ki jo je kupila za denar od prodanega mleka od edine krave, naložila kekse. Niti pomislili nismo, da bi katerega vzeli, preden je pri-

šel doktor. Takoj, ko je odšel in je mama za njim zapirala vrata, smo napadli skledo in jo v trenutku izpraznili. »Al' ste samolušni,« je zmeraj rekla. »Šparat pa ne znate! Vi ne boste nikoli nič imeli!« Saj ni bila zares jezna na nas, ampak nekako nas je morala poskusiti držati, da ji ne bi zrasi čez glavo.

Bilo je deževno poletje. Našo Minkico, ki je na svečnico izpolnila dve leti, je že nekaj dni kuhala vročina, bruhalo je in pleničke, ki so bile pravzaprav raztrgani hodni prtiči, so bile zaradi driske kar naprej »pogrdene«, da jih je nazadnje zmanjkalo, ker jih mati ni več utegnla prati, pa tudi posušiti jih ni bilo kje. Po nekaj dneh je punčka samo še ležala v postelji, niti kobacati ni več mogla od oslabelosti. Mater je začelo resno skrbeti in zjutraj po neprespani noči, ko je dekletce nosila na rokah in jo zalivala s čajem, se je odločila, da ne bo več čakala.

Minkici je glava kar omahovala, tako slabotna je že bila. Zaužiti ni mogla skoraj nič, še bele kave ne, ki jo je prej imela tako rada. Malo je že govorila, za kavo je že sama rekla: »Fejeka pupala!« Da bi rekla »kafejeka«, je bilo še pretežko. Kolikor ni izbruhala, jo je izsušila še driska. Mama jo je pokrižala, k njej v posteljo položila štiriletno Jožico in ji naročila, naj pazi na sestro. Naša hiša stoji povsem na samem, ata je že pred peto vzel pot pod noge, da je prišel do šestih v fabriko in doma ni bilo nikogar drugega. Mama je spoznala, da ni časa iskati varuške. Pustila je deklici in peš odšla v dobro uro hoda oddaljen Šoštanj. Vso pot je skorajda tekla, kolikor ji je dala sapa. Gospod doktor je obljubil obisk takoj, ko bo lahko. Mati je pomirjena odšla proti domu, na pol poti pa ji je naproti prišla sosedo, ki se je gredoč v Šoštanj oglasila pri nas in mami očitajoče vrgla v obraz: »Kod pa hodiš, sveta mati božja!« Materi je temna senca šinila čez obraz: »Po Irina sem šla, dečla je čist slaba ...«

Soseda pa: »Ga ne boš več nucala, dečla ti je umrla!« Minkica se je najbrž zadušila, ko je bruhalo, ker je bila preslabotna, da bi se dvignila iz postelje, Jožica pa premajhna, da bi ji znala pomagati ... Ko je mama jokajoč pritekla domov, sta v postelji še vedno skupaj ležali prestrašena Jožica in mrtva Minkica ...

Ko se je ata vrnil z dela, je tekkel k sosedu, kjer so imeli priročno mizarsko delavnico, da so zbili krsto, v tem je prišel tudi že doktor, ki je potrdil smrt in zahteval obdukcijo. Naročil je, naj otroka prinesejo kar k cerkvi, ker se bo obdukcija delala v vežici. Doktor se je odpeljal, mama pa je tekla k sosedu, da je nagovorila štiri dekleta, dve od ene, dve pa od druge hiše, da so krsto potem drug dan nesle v Šoštanj na obdukcijo. Štiri deklice so nesle krsto, ena pa je stopala spredaj s petrolejko, večno lučjo. Za sprevodom sta šla ati in mama, za roko držeč Jožico, dve sosedi in botra, doma pa je mamin brat tisti čas klal edino kozo, da je bilo meso za sedmino. Krave takrat še nismo imeli. »Tako čedna kozika je bila,« se še danes z žalostnim obrazom spominja mama, »čisto bela in bolj nizka, pa smo jo mogli zaklat, ko ni blo drugega mesa. Pol pa še mleka nisem več imela ...« Sprevod je krenil proti župnišću stare šimihelske cerkve, kjer pa gospoda ni bilo doma. Nekaj časa so čakali in molili, ko pa se je spuščal mrak, je od nekod le prišel mežnar in odklenil vežico. Tam so potlej pustili trupelce in šli molče domov. Pogreb je gospod opravil drugi dan kar sam, izidov obdukcije pa tudi nikoli nihče ni videl. Tako so eni govorili, da se je dekletce najedlo volčjih češenj, drugi pa, da je umrla zaradi glist samo mama je vedno rekla: »Pustite jo v miru, saj nazaj je ne bo več ...« Po tistem pogrebu je imela mama težko senco na vesti, ker je Minkico nekaj dni pred smrtjo našeškala. »Kar velika je že bila, pa še ni šla na kahlico. V postelji je sedela in po svojem blatu pacala, takrat sem jo pa res po riti!« Po njeni smrti se je zarekla, da ne bo nobenega otroka nikoli več udarila. Tako je tudi bilo: včasih smo divjali po hiši, skakali po posteljah, tudi kaka šipa se je razletela, mama pa je samo regljala: »Vas bom z metlo, če ne date mir!« Pa nas ni z metlo, niti roke ni položila na nikogar več ...

Ko je potem kdo od nas zbolel, je bila zmeraj vsa raznežena in polna skrbi. Takrat nam je privoščila »šnite« in čaj. Lipov, če nas je zeblo, in bezgov, če smo že imeli vročino. Na čelo in na podplate nam je z rutami privezovala šope bezgovega listja, če se je le dalo nabrati. Ko je listje postalo vroče, je rekla: »Vidiš, že vleče vročino ven!« Če ni bilo listja, je na podplate privezovala mrzle kisove obkladke. Še pomnim, kako zoprni mi je bil vonj po kisle in po bezgovini, ko nas je pet zdravih spalo v isti sobi z bolnikom. Nekoč sem zbolela za nekakšno gripo in sem vse izbruhala, pa mi je mama hotela vsiliti mehko kuhano jajce, da bi prišla k moči. Brž ko je zaprla vrata, sem tisto jajce, ki mi pač ni dišalo, stlačila med posteljo in steno. Ali se je moja prevara kdaj izkazala ali ne, se pa ne morem spomniti ...

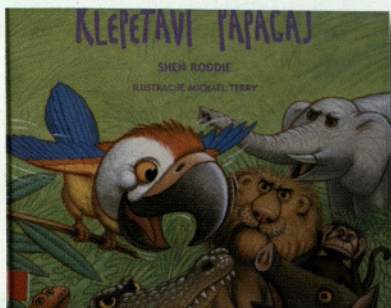
Knjižne novosti in dogodki v mestni knjižnici Šoštanj

Maja Rezman Huremović

Izgleda da se začenja pomlad ... ptički že razgrajajo med vejami, rastejo in nas razveseljujejo zvončki in trobentice, mačice, vijolice!

V knjižnici pa knjige, knjige, knjigice ...

Prva za otroke ta mesec *Klepetavi papagaj*. Avtor simpatične zgodbe je **Roddie Shen**, ilustriral je **Michael Terry**.

Papagaj Marko uživa v raznašanju čenc. Je strašna klepetulja, njegovo najljubše opravilo je raznašanje čvek in povzročanje težav! Večina živali v džungli ne ve, kdo je ta rogovilež. A nekega dne levu prekipi in se odloči, da bo papagaja naučil kozjih molitvic. Se bo Marko res poboljšal? Zabavna in razigrana zgodbica o burkaškem papagaju, ki ga je upodobil ilustrator najbolj priljubljenih otroških slikanic. Založba Alica.

Še ena za najmlajše: *Gregor in dinozavri grejo v šolo*. Avtorja sta **Ian Whybrow** in **Adrian Reynolds**. Gregorja in njegove dinozavre lahko gledate tudi v priljubljeni risanki. Kakšna pa je zgodba v knjigi?

Danes je Gregorjev prvi šolski dan. Zaradi tega je s svojimi prijatelji dinozavri prijetno vznemirjen pa tudi nekoliko razdražljiv. In ko Gregorjevi prijatelji zjutraj ostanejo pred razredom, Gregor ni več tako prepričan, da mu je šola všeč. V njegovem razredu je še en deček, ki je tudi nesrečen. Ali jima bodo dinozavri priskočili na pomoč in polepšali prve šolske ure?

Zanimiva zgodba o Gregorjevem prvem šolskem dnevu, ki ga preživi skupaj s svojimi prijatelji dinozavri.

Založba Učila.

Tretja in zadnja za mulčke: *Ezopove basni*. Priredil jih je **Saviour Pirotta**, ilustriral pa **Richard Johnson**.

Ezop je bil za nekatere največji pripovedovalec zgodb vseh časov. Njegove zgodbe so kratke in preproste. Večinoma pripovedujejo o živalih in preprostih kmečkih ljudeh, ne o drznih junakih in njihovih velikih dejanjih. Če boste pazljivo poslušali, boste morda opazili, da je v vsaki od njih sporočilo za poslušalce, ki jih uči, kako najti pot do sreče in modrosti. Takim zgodbam pravimo basni.

V pričujoči knjigi je zbranih osem brezčasnih basni velikega mojstra zgodb: Mačji zvonček, Lev in miš, Volk in pes, Goska ki je nesla zlata jajca, Lisica in štoklja, Želva in zajec, Žabe, ki so hotele kralja ter Šoja in pavi.

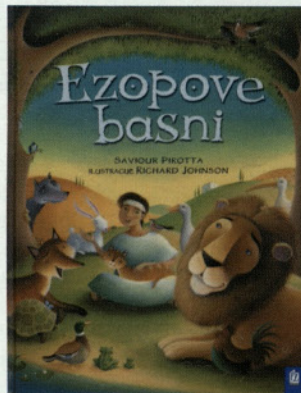
Pomurska založba.

Zdaj pa taveliki.

Osebnostni plus za starše: Zakaj je moj otrok tak, kakršen je?

Prej ali slej se zgodi vsem staršem. Naj bo v zavetju vašega doma ali sredi nakupovalnega središča. Ravno ko ste mislili, da veste, kako morate ravnati s svojim otrokom, kako se mu približati, vas povsem preseneti! Zakaj se ne obnaša tako, kot ste pričakovali? Zakaj se teko razlikuje od svoje sestre? Priljubljena ameriška avtorica **Florence Littauer** vam z veljavnimi načeli o različnih tipih osebnosti, ki jih podrobno opisuje v svoji knjigi, pomaga prepoznati in razumeti osebnostni tip vašega otroka, tako da ga boste lahko kar najbolje vzgajali, motivirali in ohranjali disciplino. Dobri starši morajo razumeti in upoštevati individualne poteze vsakega otroka. To pa je mogoče le, če poznajo štiri osebnostne tipe, katerim pripadamo vsi ljudje – tako odrasli kot otroci. Ta priručnik vam nudi vse, kar potrebujete – vprašalnike, s katerimi lahko določite svoj in otrokov osebnostni tip, tabele, s katerih so jasno razvidne glavne značilnosti slehernega tipa, nazorno predstavi posamezne tipe osebnosti ter se posveti osnovnim principom interakcij med vsemi možnimi kombinacijami, ki se pojavijo med starši in otroki. Kmalu boste z novo samozavestjo (in nasmeškom) rekli: »Ja, to je moj otrok!«

Založba Tuma.

Ena zanimiva. Resnična zgodba o prebujenju. *Družina presnojedcev*. **Boutenkovi** (Viktorija, Igor, Sergej in Valja) so družina, ki že od leta 1994 uspešno prakticirajo prehranjevanje izključno s presno hrano (zelenjava, sadje, oreški, olja ...).

Pred uvedbo te prehrane so imeli vsi precej hude bolezenske znake. Debelost, astma, artritis, težave s ščitnico. Viktorija Boutenko (mama) je odkrila način, sicer precej dramatičen, vendar uspešen, kako izboljšati zdravje svoje družine. Čez noč so prešli na presno hrano, spremenili cel življenjski slog in preobrazili boleznijo in kronične težave v vibrirajoče zdravje in navdušenje nad življenjem. Je zgled in navdih vsem, ki iščemo dobro zdravje in počutje.

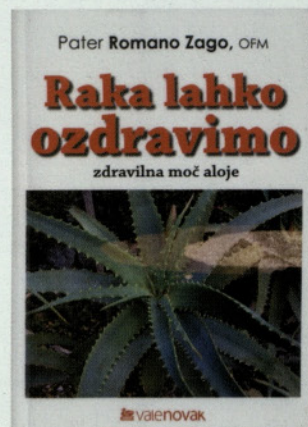
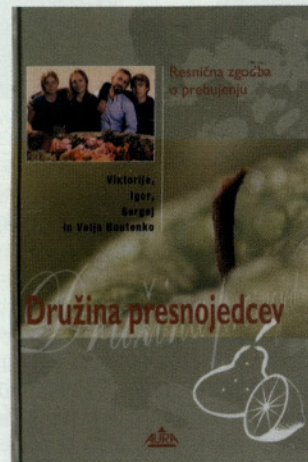
V knjigi je tudi precej slikovnega gradiva in receptov za pestro presno prehrano.

Založba Aura.

Zadnja tokrat: *Raka lahko ozdravimo: zdravilna moč aloje*. **Pater Romano Zago** se je rodil v Lajeadu v Braziliji. Leta 1958 je diplomiral iz filozofije in teologije ter stopil v Red manjših bratov, frančiškanov. Leta 1971 je diplomiral še iz portugalsčine, francoščine in španščine. Ko je služboval v župniji Svetega Antona v mestu Pouso Novo na jugu Brazilije, je prvič slišal za recept z aloe arborescens in ga tudi takoj preizkusil. Tu je bil priča prvim ozdravitvam ob pomoči napitka z alojo. Potem je bil poslan v Jeruzalem. Tudi tam je, poleg svojih dolžnosti v župniji, z velikim uspehom širil recept med bolniki. Da bi pomoč pri zdravljenju z alojo razširil med vse, ki so potrebni pomoči, je napisal to knjigo, ki temelji na njegovih številnih izkušnjah. Zdaj živi v Braziliji in neumorno pomaga ubogim in bolnim.

Založba Vale - Novak.

Gremo nabirat regrat ... njamsi.

ČEZ URŠIJO GORO

pripravila Ajda Prislan

Tretji četrtek v mesecu je čas za jazz, pravijo v Koroškem mladinskem kulturnem centru Klubu Kompleks na Ravnah na Koroškem. Večeri jazza v Kompleksu so celodnevne delavnice ustvarjanja tovrstne glasbe in še več. Do zdaj se jih je zgodilo že 9 in poleg mladih, še neuvpeljavljenih, je nastopilo že kar nekaj priznanih džezistov iz Slovenije in tujine. Prirejajo jih Klub koroških študentov, Samo Kolar, Franc Kokal in Robi Jamnik. Jubilejni, deseti večer jazza v Kompleksu, Fiesta latina, je bil namenjen vročim latino ritmom: samba, calipsu, bossa novi. Standardni koroški zasedbi Samo Kolar (saksofon),

Torej ne glede na to, kakšno postavo imaš, lahko s samim pogledom in gibom nekoga očaraš. Poznamo več vrst plesa: romski ples, ples s činelicami, ples s kašo, ples s kačo, trebušni ples, ples s tančico, ples s palico, ples s svečnikom, ...

Natalija išče strast v plesu že celo življenje, ker meni, da lahko z njim izraziš svoja čustva in svoj karakter. Ples je vsakokrat drugačen zaradi čustev, ki jih v določenem času občutiš. S trebušnim plesom se ukvarja že četrto leto in se v njem tudi izpopolnjuje. Pleše s tančico in s saidi palico (saidi dance), sedaj pa se uči še plesa s činelicami. Njenega tečaja se udeležuje dvajset plesalk, ki so ločene v dve skupini.

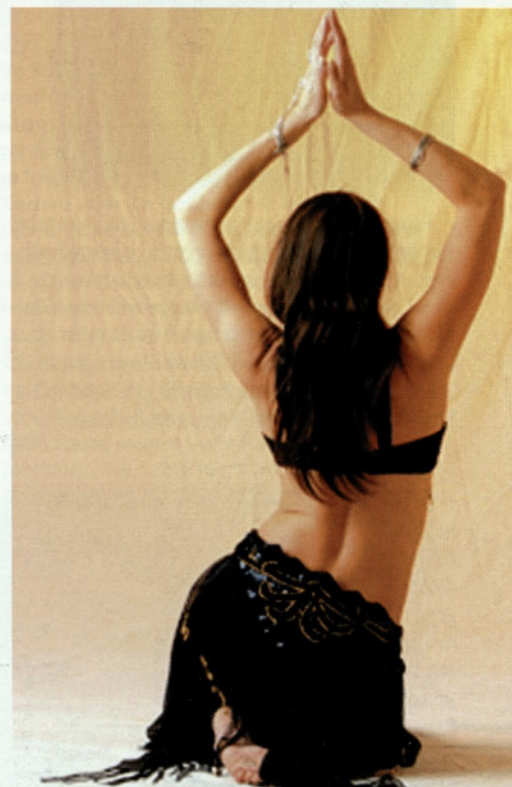
»Na tečaju plešemo trebušni ples, ki je zvrst egipčanskega, turškega, indijskega, pravzaprav so to plesi bližjega vzhoda (middle eastern dance). Na tečaju se pustimo toku orientala.

Pri tem plesu je posebnost ta, da trdno stojiš na tleh in premikaš posamezne dele telesa, pri tem pa si pomagaš s tudi s pravilnim dihanjem. Torej, ko uporabljaš zgornji del telesa, je spodnji v mirujočem stanju in obratno in zaradi tega nekateri pravijo, da je to dobra terapija, ker v trenutku, ko plešeš, ne razmišljaš o ničemer drugem, kot pa, kako boš določen gib pravilno izvedel. Ta ples je namenjen vsakemu, ne glede na starost, kajti pri plesu se izvajajo gibi, ki jih lahko izvaja vsaka ženska. Na tečaj pridejo ženske, ki bi rade v plesu našle sprostitve, kajti pri teh gibih moraš biti skoncentriran in sproščen. Torej je zelo zahteven in je potrebno veliko dela in vadbe, da osvojiš tehniko. Trebušni ples je namenjen predvsem ženskam kot preventiva pri zdravju. Kot vemo, da z leti mišice pešajo in zato imajo ženske, ki so že v letih, pogosto težave z inkontinenco in s tem plesom si okrepimo vse mišice telesa. Kajti pomembno pri tem plesu je, da pravilno uporabljaš mišice, če hočeš pravilno izvesti gib. Pomaga tudi ženskam, ki imajo menstrualne težave in nekatere so si jih s tem plesom popolnoma odpravile. Pomaga tudi, da si okrepiš medenične mišice za lažji porod. Omeniti še moram, da je zelo priporočljiv za nosečnice, seveda za tiste, pri katerih nosečnost poteka brez zapletov. Trebušne plesalke pravijo, da jim pomaga tudi pri bolečinah v hrbtenici.

Orientalnega plesa ne plešejo samo ženske, temveč tudi moški, ki so izredni plesalci in izražajo svojo karizmo. Nekateri pravijo, da so celo moški boljši plesalci in učitelji tega plesa,« pripoveduje Natalija Repnik.

Korenine orientalnega plesa segajo daleč nazaj v zgodovino (prve dokaze o njegovem obstoju so našli že na jamskih slikarijah). Hipoteza o njegovem namenu in vzroku za nastanek je več, prevladuje pa mnenje, da je šlo najprej za religiozno vrsto plesa, ki je posnemal gibe rojevanja in naj

bi služil kot izraz zahvale ženskam - ustvarjal-kam novega življenja, poleg tega naj bi bil njegov namen tudi priprava na porod. Prvi znani zapisi so nastali 7000 let pred našim štetjem, ko so na freskah v Egiptu našli podobo gole ženske, ki drži razširjene roke, kot da v rokah drži Zemljo. Pravijo ji podoba Velike Matere, na kateri stoji Svet in jo zelo častijo in tako so čaščene ženske v muslimanskem svetu in s tem je tudi ples čaščen.

V času faraonov so svečnice duhovnice vrtele svoja telesa in valovale s svojimi trebuh, da bi jih obsledil Hator, boginja ljubezni in telesa, glasbe in plodnosti.

V 5. stoletju so indijska plemena zaradi lakote zapustila Indijo in se naselila v Turčiji, Egiptu in Španiji. S seboj so prinesli vso plesno tradicijo in jo priredili običajem. Tako nastanejo orientalski plesi, ki so mešanica indijskih, arabskih in krajevnih plesov. Trebušni ples pa izvira iz ženskega telesa, predvsem iz popka. Tako Egipt v 30. letih očara Hollywood, le-ta pa vpliva na plesno umetnost in tradicionalno opravo zamenja dvodelna, ki razkriva popek. Tako je nastal tako imenovani trebušni ples, ki je nekakšen sklop vseh orientalskih plesov.

Orientalni trebušni ples je razširjen v različnih oblikah na Bližnjem Vzhodu in v Severni Afriki, najbolj pa se je razvil v Egiptu.

Beno Pirnat (bas kitara, kontrabas), Vid Jamnik (vibrafon) in Matic Črešnik (bobni) sta se pridružila gosta Korošca Matjaž Mlakar (saksofon) in Tomaž Pačnik (klaviature). Zvezda večera je bila flavtistka Katja Stare, diplomantka Akademije za glasbo v Ljubljani, ki jo je bilo na Koroškem slišati prvič. Prav tako so poslušalci v okviru teh večerov prvič slišali flavto kot solistični instrument pri jazzu. Na oder pa so stopili še nekateri od udeležencev delavnice, na kateri so pred tem obdelali skladbe Afro blue, Recordame, One note samba, Tristeza, Sad samba (Make me a memory), No more blues (Chega de Saudade), St. Thomas, A night in Tunisia, Corcovado in druge.

V Mladinskem kulturnem centru Slovenj Gradec vadiateljica Natalija Repnik izvaja delavnice trebušnega plesa. Trebušni ples je posebna veja plesa, pri kateri mora biti vsak gib posebej izražen, torej morajo biti plesalci sposobni kontrolirati vsak delček telesa posebej. Gre za izražanje čustvenosti, samostojnosti in predvsem ženskosti. Čeprav nekateri trebušni ples enačijo z erotičnim plesom, še zdaleč ni tako. Res je, da so to izzivalni gibi, a le zato, ker je med plesom ženska samozavestna in zadovoljna v svojem telesu.

Slatinšek, Boštjan Grabner in Matej Kodrin, za kamero pa sta izmenično stala Vid Tancer in Miha Kolar. Vse ideje o filmu so bile zbrane v Mihovi glavi, ki je bil tudi režiser filma. Snemali so na sedmih lokacijah in v filmu jezdi sedem rajderjev – kolesarjev.

V Knjižnici Ksaverja Meška Slovenj Gradec je bila predstavitev nove pesniške zbirke ZMAGA RAFOLTA (predsednika literarnega kluba Društva upokojencev Slovenije) z naslovom Nebine. Naslovnica te knjige daje namig trdnosti in zvestobi vsemu lepemu v naravi in življenju. Knjigo je najprej posvetil svoji ženi za 80. rojstni dan kot slavnostno darilo za biserno poroko in kot blagoslov družinski sreči. V njej beremo spoznanja pisca, da je čas zorenja in staranja najlepše obdobje v življenju, saj je to čas modrosti, razmišljanja in ustvarjanja.

Že v mladosti je kazal veliko zanimanje za literaturo, saj je pesniti začel že v gimnaziji in nadaljeval med študijem ekonomije. Delal je v različnih tekstilnih podjetjih po Sloveniji in tam delo bogatil s kulturnimi dejavnostmi ter izdajanjem glasil. Vrsto let je bil dopisnik Vestnika, glasila Slovencev v Avstraliji. V Društvu upokojencev Maribor Center je bil animator kulturne dejavnosti in pobudnik literarne sekcije, iz katere se je razvil literarni klub Društva upokojencev Slovenije LIKUS. LIKUS danes združuje že 700 članov, Zmago Rafolt pa v njem vzpodbuja k pisanju starejše generacije ljudskih piscev. Je tudi urednik vseh Likusovih edicij (Zbornik, Odmevi in posamezne knjige).

Leta 1995 je izdal svojo prvo pesniško zbirko Kot listje v jeseni, pozneje pa še osem broširanih knjižic Mali kulturni priročnik.

Na Koroškem je kar nekaj ljudi, ki se ukvarjajo z bolj »hardcore offroad« kolesarstvom. Med njimi so freeriderji, downhillerji, streetarji in nekateri, ki vozijo all-mountain – gorsko kolesarjenje. Veliko je mladih, nekaj malo starejših, vsi pa uživajo v adrenalinu. Nekaj od njih je zbranih v društvu, ki se imenuje Freekor in so z Raven na Koroškem.

Fantje so nedavno posneli film o gorskem kolesarjenju z naslovom Seven. Snemali so ga v prečudoviti naravi, drveli so po pobočjih, z mogočnimi gozdovi poraslih koroških hribov in planin. Premiera je bila v klubu Kompleks na Ravnah na Koroškem. Po lanskem uspešnem filmu FreeKor: The Movie so se odločili, da bo njihov letošnji izdelek v vseh pogledih prekašal lanskega. Zasedba je ostala ista: pred kamero so vozili Miha Kolar, Jan Špiler, Denis Paradž, Blaž Hölcl, Miloš

V Glasbeni šoli Slovenj Gradec je v okviru Wolfovega koncertnega abonmaja in v sklopu turnee po Sloveniji nastopila pianistka Nataša Lipovšek. Njen koncert v Slovenj Gradcu sta priredila Društvo Hugo Wolf in Kulturni dom Slovenj Gradec. V slovenjgraško glasbeno šolo je privabila množico ljubiteljev klavirskih mojstrov in verjetno bi jih še več, če bi dvorana, kjer je bil koncert, to prenesla. Poleg skladb tujih skladateljev je igrala tudi skladbo iz leta 1953, ki jo je napisal njen dedek, veliki slovenski skladatelj Marjan Lipovšek.

Nataša Lipovšek se je rodila v Londonu, a je tudi 10 let živela v Sloveniji, kjer je v Mariboru hodila v šolo. Ko se je preselila nazaj v London k svojim angleškima dedku in babici, je sodelovala v komorni zasedbi s čelistko Claire O'Connor. Kot učiteljica klavirja je zaposlena na Glasbenem kolidžu Royal, kjer se je tudi sama izpopolnjevala. Prejela je veliko uglednih nagrad, med katerimi velja še posebej izpostaviti priznanji Myre Hess in Countess of Münster. S svojo sestro, violinistko Tatjano Lipovšek, je v duetu nastopila na številnih turnejah ter v tej zasedbi izvedla kar nekaj koncertov na različnih londonskih prizoriščih, kot so St. John's Smith Square, Purcell Room, Royal Festival Hall in druga. Leta 1992 je bila nagrajenka evropskega klavirskega tekmovanja

Chopin v nemškem Darmstadtu. Od takrat se je trikrat vrnila v Nemčijo, kjer je imela turnee z recitali ter nastopila tudi kot solistka na koncertih z orkestrom.

V Narodnem domu v Mežici se dogaja marsikaj zanimivega, na primer koncert skupine Keel klezmer band, štiričlanske akustične skupine iz Maribora. To je eden izmed redkih bendov v slovenskem prostoru, ki igrajo klezmer v najbolj pristni obliki. Klezmer je tradicionalna judovska glasba in izvira iz Vzhodne Evrope. V preteklosti se je klezmer kot glasbena zvrst premikal čez evropski in balkanski prostor s selitvijo judovskega naroda. Ob priseljevanju Judov v Evropo je klezmer privzel tudi vplive drugih držav, tako da je znotraj njega mogoče slišati tradicionalne glasbene vplive slovanskih, ciganskih in balkanskih judovskih skupnosti, ki so se ustalile v prestolnicah večjih evropskih mest. Klezmer je živa, melodična, čutna, vesela ter zelo harmonična glasba, ki je nepogrešljiva na judovskih proslavah ali zabavah. Vsaka pesem ima svojo zgodbo. V njem je moč slišati vse, kar je povezano z judovsko kulturo. Skupina Keel klezmer band z virtuoznim izvajanjem ne pusti nobenega poslušalca ravnodušno sedeti ali stati.

V zadnjem mesecu dni so v Narodnem domu v Mežici v večeru Zanzi-bar nastopili plesna skupina Bolero z gostjo Niko Kljun, Mestno gledališče ljubljansko s komedijo V drugo gre rado, Pevsko društvo Alenčice iz Mežice in drugi.

Drugi samostojni letni koncert Pevskega društva Alenčice so poimenovali Slovenska glasba tako in drugače. Sodelovali so Barbara Brumen z altovsko flavto, Vojko Veršnik na klavirju, s harmoniko in irskimi piščalmi ter gostje: Petra Stane (violina), Tatjana Mori (klavir), Luka Pernek (kitara) in Tomaž Golob (harmonika). Povprečna starost pevk v tem pevskem društvu je 30 let. Gobjijo, ustvarjajo in poustvarjajo kakovostno glasbo vseh zvrsti. Njihov umetniški vodja Vojko Veršnik je profesor glasbe, ki je kot glasbenik kar 12 let poklicno deloval v državah Evrope in Amerike, kar je občutno tudi v repertoarju Alenčic. Kljub temu so letos za koncert izbrali tematično slovenske glasbe, v kateri se skriva toliko lepega in kakovostnega.

STARA KULTNA MESTA V MISLINJSKI DOLINI

Ajda Prislan

»Pod kultno razumemo prostor, kjer je človek častil boga. V svojem procesu razvoja je v pokrajini izbral pomembne točke in tam začel častiti božje. To počne, odkar obstaja, zato je kult star toliko kot človek. Mislinjska dolina je zelo star naselitveni prostor, ki je dobro ohranjen. V njem imamo kulturna mesta že od samega začetka,« sta na predstavitvi svojega raziskovalnega dela v okviru Koroškega pokrajinskega muzeja povedali etnologinja Brigita Rajšter in arheologinja Saša Djura Jelenko. Izpostavili sta mitološko trojico: sv. Jurij, sv. Marija in vrhovni sv. Pankracij.

Kulturna mesta sta proučevali skozi arheološke vire in zgodbe, ki jih pripoveduje etnologija (ljudsko izročilo). Vpletena je mitska zgodba o najpomembnejši trojici slovanskih bogov, o Perunu, ki ga v Mislinjski dolini predstavlja sv. Pankracij (cerkev nad Starim trgom pri Slovenj Gradcu), sv. Juriju na Legnu (Jurij, Veles) in sv. Mariji na Homcu (Mara). Delata tudi raziskave na retrogradni analizi katastra, predvsem za Šmartno in Legen. V povezavi s temi kulturnimi točkami v prostoru empirično iščeta povezave med izbranimi sončnimi vzhodi na določen dan v letu.

Sv. Jurij tu pomembno vstopa s svojo mitološko zgodbo, ki jo poznajo vsi slovanski narodi.

Rekonstruiral jo je prof. dr. Vitomil Belaj. Je zelo pomembna, saj skozi njo spoznamo in prepoznamo vse tri točke, ki nastopajo v Mislinjski dolini. Izbrali so jih ljudje, ki so živeli ta mit, ko so naselili prostor.

LEGEN

p.c.Sv. Jurija - kulturni spomenik

Cerkev z vzhodnim zvonikom, ki se prvič omenja 1447. leta, je kot značilna predstavnica "koroškega tipa" romanskih cerkva ohranila šest stavbnih gradbenih faz, prizidav in obnov.

Zgodnjeromanski fazi iz druge polovice 12. st. pripadajo temelji današnje cerkve in polkrožna apsida v prezbiteniju iz predromanskega obdobja pa izvirajo ostanki zgodnesrednjeveške cerkvice iz 9. do 10. stol. s sodasnimi staroslovanskimi grobovi in najdbami keltskega kulturnega kroga.

Cerkev z vpisano apsido je izjemna in edina te vrste v kontinentalni Sloveniji, sicer pa je arheološko dokazana najbolj ohranjena zgodnesrednjeveška cerkev iz časa pokristjanjevanja Alpskih Slovencev na nekdanjem karantanskem prostoru, ki mu historično pripada.

Spomenik je v celoti prezentiran na licu mesta.

Arheološke raziskave in prezentacija: Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Maribor, 1993/94.

Najpomembnejšega slovanskega boga gromovnika Peruna, boga ognja, postavljajo na mesto, kjer je danes cerkev sv. Pankracija nad Starim trgom. V mitološki zgodbi nastopata še njegova otroka, dvojčka Jurij in Mara. Predstavljamo si zaprto slovenjgraško kotlino z Gradom (sv. Pankracij), bi tam lahko bilo Perunovo svetišče in še dve točki, ki ležita levo in desno niže od njega. To sta na eni strani cerkev sv. Jurija na Legnu kot točka, kjer se pojavlja njegov sin Jurij (božanstvo Veles), in na drugi strani Homec z današnjim Marijinim svetiščem (to je lahko točka, kjer se v tej mitološki zgodbi pojavlja Mara).

КОВИШАЦИ ОПУЖЕМ СРОНИМ И ПОРВНОМ БО-ЗМЛ. СРОНИМ

Na območju krščanskih cerkva ugotavljajo, da so bila tam že prej, predkrščanska, poganska svetišča, tudi predсловanska. Ali ima to zvezo s koledarjem in tudi s prazniki, ki jih danes slavimo?

Mitološka zgodba ima namen vzpostavljati red. Zanimiva je zato, ker je poudarek na samem Juriju, na njegovi zgodbi, gre za mitologijo Jurija. Jurij je junak, ki se rodi kot sin vrhovnega boga Peruna na božič in se ponavlja skozi celo leto. Zgodba je sestavljena iz drobcev, ki so ostali v ljudskih izročilih vsepovsod, kjer živijo Slovani. Segi še dlje, prek Grkov, in pokaže, da je še dosti starejša, da seže vse do praindoevropske skupnosti.

V Mislinjski dolini imamo s temi tremi kulturnimi točkami izjemno situacijo. Gre za čas slovanske naselitve. Ti novi prišleki so prišli na prostor, ki je bil obljuden že prej. Točke v novem prostoru so si izbrali glede na svoje mite, ki so jih prinesli s sabo iz svoje praindoevropske skupnosti. Glede na to mitološko zgodbo so izbrali prostor danes sv. Pankracija, sv. Jurija in sv. Marije in znotraj tega prostora se je lahko zgodila mitska zgodba, koledar. Osebe iz te zgodbe (Jurij, Mara) se po-

javljajo skozi letni ritem in določajo posamezna obdobja. Glede na to so ljudje, ki so se ravnali po kozmosu in zvezdah, ki so bili odvisni od položaja Lune in Sonca in so to še znali brati, uravnavali svoje življenje in delo. Jurij, če poznamo njegovo mitološko zgodbo, od takrat, ko se rodi, in skozi vso njegovo pojavnost narekuje letni čas. »Zavedali bi se lahko, da ne živimo v kakršnem koli prostoru, ampak je ta prostor skrbno ustrezal nekim zahtevam. Glede na to so bili kasneje izbrani tudi prostori za grobišča, za naselja in zamejitev polj. Pravzaprav živimo sredi svetega prostora,« poudarja Brigita Rajšter. Zdaj uporabljamo Gregorijanski koledar iz 16. stoletja, ampak vseeno je ta stari, mitološki, še zmeraj aktualen. Šele leta 1582 je bilo novo leto postavljeno na 1. januar, prej je bilo novo leto 1. marca.

Raziskovalki Rajšterjeva in Jelenkova posebno pozornost posvečata tudi večperiodnemu grobišču Puščava za cerkvijo sv. Pankracija nad Starim trgom, ki je ključno za razumevanje tega območja v preteklosti.

Poseljeno je bilo v več različnih obdobjih (od bronaste dobe dalje, ostanki so tudi iz starejše železne dobe). Najbolj je zanimivo v pozni antiki, obdobju, ko je rimsko cesarstvo pokalo po šivih, ko so se začele državljanske vojne, ko so začeli vdirati Germani. Takrat se je naselje Colatio počasi krčilo in ljudje so bežali v bolj odročne kraje, na vzpetine, kjer so si poiskali zatočišče. »Vsi verjetno niso bežali na hrib, ampak bolj tisti, ki so si to lahko privoščili, na primer duhovščina in bogatejši sloj. In na Puščavi je Schmidt odkril grobišče iz časa konec 4. in začetek 5. stoletja. Zanimivo je, da je ta isti prostor, torej to pokopališče čez približno 200 let uporabilo novo ljudstvo, Slovani, ki so na istem mestu pokopavali svoje pokojnike,« pripoveduje Saša Djura Jelenko. Grobišče na Puščavi

čavi (pozna antika in slovansko obdobje) šteje 138 grobov in sodi med večja grobišča iz tistega časa, ki so danes poznana v Sloveniji.

Na Puščavi so bili grobovi v tistem času skeletni. Zanimivo je, da smer pokopov iz 8. stoletja kaže na smer sv. Marije na Homcu. To pomeni, da je takrat verjetno na Homcu že obstajalo neko svetišče. Grobovi iz 9. stoletja pa kažejo proti sv. Martinu, kar je tudi nekaj posebnega. Pričakovali bi smer proti sv. Juriju, ker vemo, da je okrog leta 900 tam že stala cerkva, medtem ko znani pisni viri sv. Martina omenjajo šele v 2. polovici 10. stoletja. To zopet pomeni, da lahko v cerkvi sv. Martina ali njeni okolici pričakujemo starejše, vsaj zgodnje srednjeveške ostaline. Ker pa večina poznoantičnih grobov kaže v smer cerkve sv. Martina, je moč domnevati, da se je zgodnje srednjeveško svetišče naslonilo na še starejše korenine. Mogoče bi v tej smeri kazali odkriti rimski kamni, ki izhajajo iz nekdanjega gradu Gallenhof na Legnu.

Kaj v mitološki zgodbi pomeni točka, kjer je danes cerkev sv. Pankracija nad Starim trogom pri Slovenj Gradcu?

To je izjemno dominantna točka v sami pokrajini, ima izstopajočo lego. V mitološki zgodbi sv. Jurija na to lego postavljamo kultno mesto vrhovnega boga Peruna, boga ognja, očeta dveh otrok, dvojčkov Jurija in Mara. Ta dva otroka takoj po rojstvu ločijo in ne vesta drug za drugega. Jurija ugrabijo možje Velesa, možje podzemlja, in ga odpeljejo v mokro, vlažno pokrajino, Mara pa odrašča na očetovem dvoru, v suhem, vročem. Njegova hoja skozi moker, vlažen, topel svet traja do Jurjevega, to je 23. oziroma 24. aprila, ko je njegov praznik. Sreča se s sestro Maro in prvič se spoznata. V mitološki zgodbi je bistvo v tem, da mora priti do združitve dveh božanskih otrok. Ta mitska poroka na najvišji ravni se zgodi na sončev poletni solsticij. Združita se lahko samo dva božanska otroka, saj je incestno razmerje dovoljeno le na najvišjih, kraljevih in božanskih ravneh. Poroka omogoča, da svet rodi. In v predstavah starih ljudstev je bila potrebna, da postane pokrajina rodovitna. Da se združi vlažno, mokro, Velesov nizek svet z visokim, suhim, vročim Marinim svetom. Jurij in Mara spoznata, da je njuna zveza incestna, in Jurij Maro zapusti. Mara ga ubije z orožjem svojega očeta Peruna kot vrhovnega boga, ki ubija s kamenno strelo. Jurij nato nastopa več kot Jurij, ampak kot Ivo, Ivan, kasneje gre za Janeza Krstnika. Mara se tudi postara, ni več lepa deklica. Prepoznamo jo kot Morano, kot boginjo smrti. Lahko jo prepoznamo tudi v liku, ki nastopa sredi zime, kot Pehto babo (pojavi se na predvečer Svetih treh kraljev 5. januarja, ima naravo, da je dobra in slaba). Nazadnje srečamo Maro v obliki snopa ali lutke ali tistega, ki ga zažgemo na pustni terek ali na pepelnico.

To je njena smrt. Mitska zgodba zahteva žrtev, ki je potrebna, da se vzpostavi kaos. Pri nas so ljudje, predvsem kmetje, postavljali začetek svojega delovnega leta na pust, ne na božič ali novo leto. S tem Jurijevim obhodom skozi leto lahko sledimo letne čase in delo, ljudje so se lahko nani orientirali. Pomenil jim je prvi koledar.

S tem ko so bili omenjeni cerkev sv. Pankracija, nekdanji bog Perun in njegova otroka dvojčka Jurij in Mara, je že vpletena tretja točka, cerkev sv. Marije na Homcu.

Cerkev sv. Marije na Homcu poznajo še najmanj. Da je cerkev sv. Jurija na Legnu izjemno staro svetišče, dokazujejo njeni ohranjeni temelji zgodnje srednjeveške cerkvice. Domnevajo, da je na istem mestu stalo še starejše. Pri Mari na Homcu pa ni bilo narejenih nobenih posebnih raziskav, čeprav je njena lega izjemno dominantna in sredi ravnine. Zagotovo pa je vpletena, ko se merijo razdalje med temi tremi svetišči, saj ustreza vsem proporcem.

Pozicija cerkve sv. Neže na Brdinjah, saj izstopa že s samo lego, kaže, da je to svetišče kultno mesto.

Leži na tromeji, danes med tremi občinami in med tremi farami. V ljudskem izročilu je sv. Neža tista cerkev, kamor so hodili prosit za lepo vreme. Neža je pomemben vremenjak. Na zemljevidu je vidno, da njena lega pade v črto cerkva, ki tečejo po vsej Mislinjski dolini. Od sv. Lenarta v Mislinji prek Šent Ilja v Dovžah, nato Tomaške vasi, Turiške vasi, do Šmartnega, sv. Pankracija in Neže se te cerkve zvrstijo v osi in v skoraj enakomernih razdaljah. Prof. dr. Andrej Pleterški iz arheološkega inštituta SAZU pravi, da je taka lega cerkva značilna za lego prazgodovinskih, nekih kozmičnih vesoljskih observatorijev. Brigita Rajšter in Saša Djura Jelenko snemata vse sončne vzhode na pomembne datume v letu tudi na Neži (v začetku novembra, božične vzhode, ob svečnici). Cerkvica s svojo lego (kotlina, v kateri je, se proti zahodu s slemenom zapre) lahko nakazuje, da gre za pomembno prazgodovinsko točko. To kaže tudi dvojnost Neža in Martin, omenjena je v odnosu s sv. Martinom v Šmartnem. Neža pomeni nebesni ogenj, je »agni« in zmeraj nastopa nad, je zgoraj. Taka dvojica Neža – Martin se pojavlja tudi na Brinjevi gori pri Zrečah na Pohorju in gre za zelo podobne relacije. Tudi s tega stališča kaže Martina v drugi luči, se pravi, da bi sv. Martin lahko bila starejša točka, kot jo poznamo zdaj (zagotovo bi lahko rekli, da gre najmanj za antiko, če ne še starejše).

Mitološka zgodba o četrti točki ne govori, a je ta točka, cerkev sv. Martina v Šmartnem, nekaj posebnega.

Stoji na sredini med prej omenjenimi tremi točkami (Perun, Jurij, Mara), ki jih vsebuje mitološka zgodba. Na zemljevidu so izmerili, da je kot med sv. Jurijem na Legnu in sv. Marijo na Homcu glede na Pankracija točno 23,5°, kar ustreza ¼ pravega kota. Hkrati ta kot pove razdaljo med višino, ki jo sonce na nebu doseže v času poletnega solsticija, in višino, ki jo sonce doseže v času zimskega solsticija. Torej je razlika v legi sonca med poletnim in zimskim kresom točno 23,5° in ta kot se ponovi tudi v razdalji med Maro (sv. Marija) in Jurijem (sv. Jurij). Znan je kot obredni kot, ki so ga poznala vsa slovanska ljudstva. Uporabljali so ga kot metrično vodilo in merilo pri postavljanju naselij in tudi pri samih hišah (izbira vogalnega kota za gradnjo, preden so začeli graditi stavbo). Cerkev sv. Martina v Šmartnem pri Slovenj Gradcu je torej

na sredini tega kota. V mitološki zgodbi Martina sicer ne vidimo, a je zanimiv glede na vzhode sonca. Če gledamo s Pankracija, vstaja sonce na liniji cerkve sv. Pankracija mimo sv. Martina naprej na Pohorje točno za praznik svečnice. To je star keltski praznik – začetek pomladi. V jeseni se ta črta sončnega vzhoda pokrije v času tega praznika, Martin je postavljen na 11. november. Mogoče kak dan prej, 7. november na primer, pa že točno ustreza tej liniji vzhoda, se pravi, da se linija sončnega vzhoda ponovi. 1. november pa je bil znan kot keltski začetek zime. Zato v ali ob cerkvi sv. Martina v Šmartnem pričakujejo tudi poznoantično kultno središče.

Obisk pri čevljarju Tonetu Rezmanu

A. Grudnik, Z. Mazej

Kadar mi je zmanjkalo vsebine za članek o porušenih hišah v Gaberkah, sem se pogosto podal tudi k čevljarju Tonetu Rezmanu, ki mi je rade volje povedal kakšno zgodbico o zgodovini domačije, ki sem jo takrat raziskoval. Dobro je namreč poznal ljudi, ki so tam živeli, saj so bili večinoma njegovi dobri prijatelji. In ko sva nekega dne zopet malo kramljala o tem in onem, mi je Tone rekel, da če je že sam toliko povedal o drugih, bi lahko enkrat v Listu tudi kaj napisal o njem. Zakaj pa ne, sem mu odvrnil, saj vem, da Tone pozna veliko zgodbic iz svojega dolgoletnega življenja in škoda bi bilo, da te nikjer ne bi bile zapisane. Tone Rezman je upokojenec iz Gaberk, ki mu je čevljarstvo poklic in velika ljubezen. Izšolani čevljar pa se s to dejavnostjo med svojo aktivno delovno dobo ni poklicno ukvarjal. Vzrok je bil v tem, da so bili časi po končani drugi svetovni vojni zelo nenaklonjeni obrtnikom. Takratna oblast je obrtnike celo zatirala.

Družina

Vrnimo se na začetek njegove življenjske zgodbe. Tone Rezman se je rodil 30. 5. 1929 kot drugi otrok Tonetu in Mariji Rezman (1897–1963) v sedanji Novakovi stari hiši (Gaberke 28), kjer je bila doma njegova mama. Imel je še tri sestre: Olgo, Vido in Anico.

Oče Tone je bil rojen leta 1899 v Studencu pri Ponikvi, po poroki pa se je priselil v Gaberke. Do leta 1943 je bil zaposlen v Vošnjakovi Tovarni usnja Šoštanj, nato pa je šel zaradi boljše plače delat v premogovnik, kjer je bil do novembra 1944, ko so ga terenci mobilizirali v partizane in ga poslali v Zgornjo Savinjsko dolino. Tone se še živo spomni novembrske noči, ko je spal zraven očeta. Do hiše so prišli terenci in začeli razbijati po vhodnih vratih in vpiti, da naj takoj odprejo. Ko je oče odprl vrata, so mu rekli, naj se takoj obleče in gre z njimi. Zraven mu niso dovolili vzeti niti kosa kruha, ki mu ga je hotela dati žena, rekoč, da ga imajo sami dovolj. V partizanih je bil le dober mesec, ko naj bi med prenašanjem pošte do ene kmetije padel na Ljubnem pod streli iz zasede. Bil je zelo iznajdljiv, znal je tesariti, kovati in obdelovati železo, zato so ga pogosto vabili kmetje, da jim je prišel popraviti stvari, ki jih sami niso zmogli. Po očetovem odhodu v partizane, je moral Tone kot edini

moški pri hiši mami pomagati skrbeti za družino in začeti samostojno živeti. Kot vajenec pri Jugu je slabo zaslužil, vendar je imel vsaj hrano. Mama je hodila pomagat kmetom, da so lažje preživeli hude čase.

Osnovna šola

Kot šolarju mu ni bilo lahko. Moral je zgodaj vstati, se umiti v mrzli vodi in peš oditi v šolo, kamor je prišel v slabi uri. Z vodo so morali varčevati, saj je niso imeli na pipi, zato jo je bilo potrebno v hišo nositi v vedrih. Poleg hiše je bil vodnjak, ki ni nikoli presahnil.

Kot vsak šolar je imel torbo, kamor je shranil črno tablico, leseno škatlico s pokrovom (pušico). V pušici sta bila izrezana dva predalčka, kjer so bili shranjeni svinčnik, peresnik in kamenčki. Zraven pa je spadala tudi gobica za brisanje tablice. Osnovno šolo je obiskoval v Šoštanju in sicer od prvega do sedmega razreda. Učil se je toliko, da je izdeloval razrede, za kakšen boljši uspeh pa ni bilo časa, ker je moral veliko delati. Od prvega do četrtega razreda je obiskoval šolo še v Kraljevini Jugoslaviji. Ko se je leta 1941 pričela vojna, je bil pouk v šoli za pol leta prekinjen. Nato pa so šolarji dobili pozive, da morajo ponovno začeti obiskovati pouk, ki pa so

(fotografija na prejšnji strani): Družina Rezman pred Grudnikovim mlinom v Velunji okoli leta 1965.

ga vodili nemški učitelji. Ko je leta 1944 nemška vojska zasedla zgradbo šole, pa se je pouk za učence končal. Tone tako osmega razreda ni videl, a kasneje so mu ga vseeno priznali.

Pastir pri Krtu

Tone je med šolanjem hodil pomagat kmetom. Dve jeseni, 1941 in 1942, je pomagal pri Krtu, kjer je tudi spal. Vstajal je zgodaj zjutraj, napasel krave, vsake toliko časa pa je moral naliti polne sode vode iz Velunje na voz, šele nato se je lahko odpravil v šolo. Nekega jesenskega jutra je Krtova Micka zgubila vse svoje prihranke. Denar, ki ga je shranjevala v slamarici, naj bi izginil. Na sumu je imela Toneta in Smodetovo Katko, ki je bila tam takrat za dekle. Ker od nikogar ni mogla dobiti priznanja o kraji, je zagrozila, da bo šla na policijo. Nihče ji ni oporekal, saj niso imeli slabe vesti. Naslednje jutro so tako prišli na kmetijo štirje nemški policisti. Ker je Tone ravno takrat pasel krave, jih je moral hitro odpeljati v hlev in se javiti policistom. Zaprli so ga v sobo, kjer so ga izmenično zasliševali trije policisti. Enako se je zgodilo Katki. Na koncu niso ugotovili nič, zato so rekli, da mora Micka svojo slamarico nesti na bližnji travnik in jo razdreti. Vsi so gledali, kako jo je Micka raztrgala in z grabljami premetavala vsako ped slame. Na srečo vseh je našla svojo denarnico in se vsem opravičila za svojo zмотo. Micka je bila sicer zelo pridna ženska in zelo dobra kuharica, s katero se je Tone kljub temu še vedno dobro razumel. H Krtu je med vojno še večkrat šel pomagat, še posebej takrat, ko so nemški policisti zaprli Krta.

Pastir na Voschnaggovegovem posestvu Gutebüchl

Jeseni 1943 se je neko nedeljo pri Rezmanu oglasil upravnik Voschnaggovega posestva – graščine Gutebüchl v Ravnah in ga vprašal, če bi lahko Tone prišel na posestvo past krave. Toneta takrat ni bilo doma. Ko mu je oče povedal novico, ga je Tone najprej vprašal, koliko krav bo moral pasti. Oče tega ni vedel, zato mu je odvrnil, da jih je najbrž 10. Tone je bil z odgovorom zadovoljen, zato je odšel naslednje jutro na graščino vprašat za delo. Upravnik mu je povedal, da imajo 22 krav, vendar jih bo pasel samo 20. Ena bo kmalu telila, druga pa je tako »zleht«, da je ni za spustit na pašo. Kako in kje lahko pase, mu je razložil 14-letni sin kuharice Juste. Ko je Tone prišel iz šole, je krave odklenil in jih pognal na travnike past, obenem pa je pazil, da se mu niso razkropile. Na večer jih je odgnal v hlev in dekli pomagal molsti na molzni stroj, ki so ga takrat Vošnjaki že premogli. Stroj ni bil ravno hiter, zato so nekaj krav pomolzi tudi na roke, da je bilo delo prej končano. Walter Voschnagg je bil strasten lovec, zato ga je kočijaž moral pogosto voziti na jago. Ponavadi je vedno ustrelil kakšno srno, pol jo je obdržal zase, pol pa je dal v kmečko kuhinjo za delavce. Tone se spomni, da so imeli na posestvu zelo dobro hrano, saj je znala kuharica Justa dobro kuhati. Na Miklavžev večer so se kuharica Justa, njen sin in Tone oblekli v Miklavža, parkeljca in angela. Tone je dobil vlogo angela. V graščino so šli razveselit častitljivo gospo Voschnaggovo. V graščini so bili takrat na obisku njeni vnuki, ki so se Miklavževe družine malo ustrašili. Parkeljce je neprestano rožljajal z verigami in hodil po vili in nevede prišel do ogledala. Ko se je obrnil in v ogledalu zagledal podobo parkeljca – samega sebe, se je tako ustrašil, da je z verigo udaril po ogledalu in ga razbil. Kaj hitro je spoznal svojo zмотo. Vsi so se ustrašili, le kaj bo rekla gospa, ona pa se je le nasmehnila in rekla po nemško, češ, kako je pa ta neroden. Tonetu so ostali v spominu zelo dobro opremljeni hlevi. Konjski hlev za fijkarske konje je imel položene bele keramične ploščice srednje velikosti. Hlev, v katerem so bivali delovni konji, pa je imel malo večje ploščice v lepi vijoličasti barvi. Tone pravi, da marsikje dolgo po tem še celo v hiši niso imeli tako urejeno, kot so imeli Voschnaggi po hlevih. Ograde za konje so bile kovinske v modri barvi. Na začetku hleva sta bila najprej 2 para »fijkakov«, 3 pari delovnih konjev in 22 krav, čisto na koncu so bile svinje. Gnoj so nalagali na hunte in cicke in ga peljali ven po tirih, ki so bili speljani po sredini hleva. Za vsak oddelek je bil zadolžen

nekdo drug. Tone je bil pastir za krave, imeli so dekle za molžo, kočijaža, ki je skrbel za fijke in kočije, in konjske hlapce za delo z delovnimi konji. Od vprežnih vozov si je Tone zapomnil velike težke parizarje in vozove na gumijastih kolesih. Imeli so vzmetene kočije, konji pa so imeli zelo lepe komate. Konji so bili lepi in skrbno negovani. Dva sta bila siva, en črn, za četrtega pa se ne spomni, kakšne barve je bil.

To je bila ena izmed Tonetovih najlepših jeseni. Z vsemi delavci na posestvu se je zelo dobro razumel. Zaradi dobrega vzdušja na posestvu je Tone vsako delo z veseljem opravil. Walter mu je nekoč dal usnjen bič, ki bi ga naj Tone vrnil po končanem delu na posestvu. Pa mu ga ni bilo potrebno vrniti. Na posestvu si je sobo za spanje delil z rajnim Rednjakom, ki je bil tam vrtnar. Rednjak je dočkal nad 100 let in v svojem življenju je pokopal kar tri žene. Njegovi vrtovi so bili čudovito urejeni. Cesta od vhoda na posestvo do graščine je bila posuta z drobnim peskom, zato je hlapec Luka cele dneve samo ceste pometal. Ob cesti so stale plinske svetilke, ki so cesto razsvetljevale ponoči.

Vajenec, čevljar in skladiščnik

V mladosti mu niti na misel ni padlo, da bi bil čevljar. Želel si je postati električar, saj je bila takrat električarja še vedno čudež tehnik, malo pa je bilo strokovnjakov, ki bi znali z njo delati. S Francem Lomšekom, ki je bil takrat eden glavnih v velenjski termoelektrarni, se je dogovoril, da mu bo našel prosto delovno mesto za vajenca. Pa se je zgodilo, da po napadu na premogovnik tam niso več rabili električarja. Slabo novico mu je Lomšek prišel povedat kar domov. Tone je bil razočaran, vendar upanja vseeno še ni izgubil. Nekega večera pa je Druksov Tone, čevljar iz Lajš, k njim prinesel popravljene čevlje. Pogovor je nanesel tudi na nadaljnje šolanje Toneta. Ponudil jim je, da se lahko Tone pride k njim učiti za čevljarja. Ko je Tone prišel domov, mu je mama povedala, da se lahko zjutraj že gre učiti za čevljarja, če hoče. Ta posel Tonetu nikakor ni dišal, po tehtnem premisleku pa se je odločil, da je še vedno bolje biti čevljar kot pa nič.

Tako se je jeseni 1944 začel učiti za čevljarkega vajenca pri čevljarju Antonu Jugu (Druks po domače) v Lajšah. Jug je bil poznan čevljar daleč naokrog, zaradi obilice dela in velike delavnice pa je imel zaposlene tudi do 4 pomočnike in 4 vajence. Na začetku ga je Jug nekaj časa preskušal, če je iz pravega testa za čevljarja. Ko se je prepričal o Tonetovih kvalitetah, ga je prijavil na takratnem »Arbeitsamtu v Celju« (zavod za zaposlovanje), da mu je začela teči vajeniška doba. Pri Jugu so izdelovali obutev za naročnike, popravljali čevlje in vse, kar je imelo zveze z usnjem za kmete. Ker je bila takrat revščina, veliko ljudi ni moglo plačati čevljarških uslug, zato je imel Jug v okolici kar nekaj dolžnikov, od katerih ni mogel dobiti denarja. Proti koncu vojne pa so veliko delali tudi za partizane, ki so tja prinašali svoje zaplenjeno usnje iz Vošnjakove tovarne usnja. Tonetu se je v spomin vtisnil poseben dogodek. Nekega večera, ko je kot najmlajši vajenec pometal de-

Foto: Arhiv A. Rezman

Tone je pevsko kariero začel v Zboru GD Gaberke. Z leve proti desni pejejo: Ivan Spital, Tone Balant, Franc Spital, Andrej Pačnik, Tone Rezman, Jože Jevšnik in Bolt Ravljen.

Foto: Arhiv A. Grudnik

Tone je reden gost Šmihelovih sejmov v Šoštanju.

lavnico, je vstopil uglajen partizan z višjimi čini, zunaj pa je imel spremstvo. Oblečen je bil v angleško uniformo, pod njo pa je Tone opazil duhovniško obleko. Obut je bil v visoke usnjene škornje, čez prsi pa mu je visela brzostrelka. Partizan je Toneta vprašal, če je kar sam. Tone mu odgovori, da so ostali delavci že odšli domov in da mora počistiti delavnico. Nato je partizana zanimalo, kje je mojster. Tone mu je povedal, da je mojster odšel v kuhinjo na malico in mu pokazal, kje je to. Po kratkem pogovoru sta mojster in partizan prišla nazaj v delavnico. Mojster Anton je rekel Tonetu, da naj brž vzame njegovo kolo in se odpelje do bližnje gostilne Pri Janezu, kjer sta se pomočnik in vajenec gotovo ustavila na pijači. Ko je prišel v gostilno, je res srečal oba, ki sta si po napornem delu privoščila kozarec jabolčnika. Tone ju je presenetil, ko jima je rekel, da se morata takoj vrniti v delavnico. Nekaj časa sta Toneta spraševala, kaj je tako nujno, vendar jima ni nič povedal, ker mu je mojster zabičal, da vzroka ne sme povedati. Malo nejevoljna sta hitro spila in pohitela nazaj v delavnico. Ko sta vstopila, sta zagledala uglajenega partizana, oboroženega z brzostrelko, zato sta takoj vedela, za kaj gre. Mojster je potem Toneta poslal s kolesom še v Ravne, kjer je moral najti nujno potrebnega ravskega mežnarja Gidla. Malo pred domom ga je Tone dohitel in mu povedal, kar mu je naročil mojster. Tudi Gidl je bil malo začuden in ne preveč navdušen nad vrnitvijo v delavnico, saj je bil tik pred domom, kjer ga je že čakalo kosilo. Nekaj časa je še razmišljal o tem, da bi šel domov jest, vendar si je hitro premislil in se takoj napotil nazaj. Ko se je Tone vrnil v delavnico z novico, da Gidl kmalu pride, je partizan razkril svoj načrt. Do jutra je potreboval od 4–6 parov usnjenih škornjev, kolikor jih bodo pač uspeli narediti. Partizani so imeli svoje usnje, ki so ga zaplenili v Vošnjakovi tovarni usnja. Na večer so ga do delavnice pripeljali z vozom. S sabo je imel tudi dva čevljarja, in tako jih je bilo vseh skupaj osem. Okoli domačije so postavili stražo, okna delavnice zakrili z zelenimi zavesami, da se svetloba ni videla ven, in pričeli z delom. Delo so si razdelili in delali kot po tekočem traku, pa tudi partizan ni gledal križem rok. Najprej so usnje urezali, »prištepali«, »pocvikali«, »ajnpintali«, nabili gor podplate, nato pete in dokončno izdelali. Ko je škorenj prišel do zadnjega, ga je ta dokončal. Zjutraj ob pol sedmih so z delom končali. Takrat je Tone pri Jugu zaslužil 20 reichmark na mesec, partizan pa mu je takrat dal za pridnost, zanesljivost in delo celo 100 reichmark, ki so bile veliko vredne. Kasneje je izvedel, da je bil ta uglajen partizan duhovnik Jože Lampret.

Tako je Tone do leta 1947 naredil 3 leta obrtne šole pri Jugu. Ker je bila plača slaba, se je leta 1948 odločil, da gre delat v TUŠ, da si finančno malo opomore. V TUŠ je delal do vpoklica v vojsko leta 1949. Ko se je konec leta 1951 vrnil iz vojske, se je oglašil v čevljarstvu Acman v Šoštanju, kjer je bil vodja čevljarke delavnice Stanko Grudnik. Tam se je dogovoril, da bo pri njemu naredil izpit za čevljarkega pomočnika. Po opravljenem izpitu se je za dobro leto vrnil k Jugu v Lajše. Ker tu še vedno ni bilo pravega zaslužka, je odšel spet delat v TUŠ, kjer je ostal do leta 1959. Nato je dobil službo šoferja in skladiščnika v Chrommetalu v Starem Velenju, kjer je delal dobrih 10 let. V Chrommetalu so izdelovali kovinske

konstrukcije in kromirali železo, zato je pogosto hodil po železje v Metalno Maribor in Železarno Jesenice. Chrommetal je okoli 1969 prevzelo Gorenje, Tone pa je tam dobil službo skladiščnika. Kot skladiščnik v Gorenju je po 20 letih dopolnil zahtevanih 40 let delovne dobe, kar je bilo dovolj za težko pričakovano penzijo.

Konec vojne

Tone je konec vojne dočakal doma, kjer je družina ostala brez očeta. Še danes ne more pozabiti, koliko vojaške opreme je ležalo v Družmirju, Metlečah in Topolšici. Sam to pojmuje kot »vojaški velesejem«. Takrat se je našlo za vsakega kaj. Edina stvar, ki mu jo je uspelo dobiti, je bila posteljnina in prti iz prevrnjenih tovornjakov v Lajšah, kjer je bil vajenec pri Jugu. Ko je bil popoldan doma, je Zajčev Ivan zbral skupaj gaberške fante, jih naložil na tovornjak in so šli v Družmirje in Metleče pobirat vojaško opremo. Pobirali so tako civilno uporabno opremo kot orožje. Pravi, da so se enkrat peljali zraven samih mitraljezov. Vso nabrano opremo so shranili v dvorano gasilskega doma, od koder jo je naprej odpeljala jugoslovanska vojska.

Želja po harmoniki

Tone pravi, da je bil že v rani mladosti navdušen nad glasom harmonike, da pa bi imel svojo, je bila le pobožna želja. Priložnost, da enostavno in poceni pride do nje, se mu je pokazala na t. i. »vojaškem velesejmu«. Med odvrženo vojaško opremo je na nekem platoju zagledal dvoje harmonik. Ko si ju je ogledal, se je odločil, da domov vzame klavirsko harmoniko. A kako naj jo neopazno prenaša okoli, da ga na poti ne bi preveč spraševali? Pa je našel platneno vrečo, kamor je dal harmoniko, jo vrgel čez ramo in šel domov. Na poti iz Metleče proti Šoštanju je srečal veliko ljudi, tudi partizanov, vendar nihče od njih ni vtikal svojega nosu v vrečo. Ko pa je prišel v Šoštanju do križišča pri Pleteršek, pa je k njemu prijahal partizan na manjšem belem konju brez sedla in ga vprašal: »Pob, kaj pa imaš v tistem žaklju?« Povedal mu je, da ima samo ene stare harmonike. Partizan si je harmoniko radovedno ogledal in rekel: »Harmonike bom vzel jaz, ti pa lahko imaš konja.« In tako je tudi bilo. Ker Tone ni vedel, kaj bi s konjem, ga je odjahal proti domu in ga dal Robidovemu Jerneju, kateremu je ta še kar nekaj časa služil. Tako je Tone ostal brez harmonike in konja. Po drugo harmoniko pa si ni upal iti.

Ustvarjanje doma

Tone se doma nekaj časa ni ukvarjal s čevljarstvom. Leta 1953 se je poročil s Tončko, rojeno Pečecnik iz Plešivca. Najprej sta živela pri Tonetu doma, nato pa sta se preselila v majhno stanovanje na Robidovem marofu, zatem pa v nedograjeni Gasilski dom Gaberke. Ivan Zajc jima je v njem ponudil stanovanje in hišniško funkcijo. Vendar pa Tone nad stanovanjem ni bil najbolj navdušen, saj je bilo potrebno vanj veliko vložiti, nazadnje pa to nikoli ni prišlo v njegovo last. Z rajnim Francem Fužirjem, dobrim prijateljem njegovega očeta, sta položila pode in naredila stopnice do stanovanja. Leseni del stopnic je izdelal Milan Cavnik, les pa je čistil tedanji predsednik društva Deberšek. V stanovanju ni bilo ne vode ne sanitarij. Spodaj sta bila moški in ženski »štrbunk«. Pitno vodo so dobivali pri sosedu Mlinerju, vodo za pranje so zajemali v Velunji, ki je bila še takrat precej čista. Tonetu in Tončki sta se takrat rodila dva sinova, Drago in Peter. Po rojstvu slednjega sta se odločila, da si bodo privoščili električni pralni stroj Gorenje na rezervoar, ki bo olajšal pranje perila. Pred pranjem so morali v rezervoar natočiti čisto vodo, ki so jo ročno zajeli v Velunji in jo nato po stopnicah prinesli do rezervoarja. Ko je stroj opral, je bil postopek obraten. Po stopnicah navzdol so morali znesti umazano vodo. Ker je bilo vse skupaj preveč naporno, so naredili odtok za umazano vodo. Tone pralni stroj in rezervoar še vedno hrani in pravi, da bi še zagotovo deloval, če bi ga rabil. Selitev v gaberški gasilski dom je torej s sabo prinesla večje stroške in pojavila se je potreba po povečanem družinskem proračunu. Zato se je Tone doma začel ukvarjati s čevljarstvom. Vendar to ni bil edini razlog. Želel si je čevljariti, saj mu je bil ta poklic v veselje in ni hotel, da bi šla njegova učna doba v pozabo. Pod streho si je naredil majhno delavnico, kjer je lahko

Foto: Arhiv A. Grudnik

Tone med delom v čevljarški delavnici

popravljal in delal čevlje za družino in sosede. Leta 1969 pa sta z ženo spoznala, da bi bil že čas, da si naredijo svoj dom, saj v gasilskem domu ni bilo mogoče več zdržati. Dodaten vzrok za to pa je bil tudi tretji sin Igor. Posebej pozimi je bilo kljub temu da je ogenj gorel v peči, zelo mrzlo; na oknih in vratih pa se je sproti delal led. Zato je Tone kupil parcelo med svojo rojstno hišo in sedanjo trgovino v Gaberkah. Tone je med gradnjo hiše najprej razmišljal o tem, da bi imeli gostilno. Pa je bila žena strogo proti, strinjala pa se je s čevljarško delavnico. Tone danes pravi, da če bi bil še enkrat mlad v današnjih, obrtnikom bolj naklonjenih časih, bi si naredil veliko delavnico. A kaj, ko so mlada leta že davno za njim. Prosti čas še danes izkoristi v delavnici. Njegov najbolj priznan izdelek so unikatni usnjeni copati s podplati iz filca, ki, kot pravi, »gredo za med«, tako da jih včasih sploh ne more sproti delati.

Motorist

Tone si je v mladih letih želel imeti svoj motor. Pa ni šlo samo za željo, bila je to tudi potreba, saj je bil takrat motor zelo uporabno prevozno sredstvo. Ko si ga je kupil, se je z njim vozil v službo, po opravkih, na gasilske intervencije, pa tudi z družino so lahko kam šli. Najprej si je kupil Pucha 175, ki je bil za tisti čas redke in dragocen motor. V Gaberkah sta ga imela samo Tone in Novakov Ivan. Ko je bil Puch že izdelan in je Tone rabil denar za nakup parcele, ga je prodal Kumru v Metleče, sam pa je od Dobnikovega Bertla kupil star Tomosov moped. Ta mu je služil nekaj časa med gradnjo hiše, nato pa se je pokvaril. Ker se ga ni dalo več popraviti, ga je razstavil in si kupil novega Tomosa. Vendar so Tonetu še vedno bili bolj všeč zmogljivejši Puchovi motorji. Nekoč sta se z ženo Tončko peljala v Plešivec, kjer sta srečala Mežnarjevega Zdravka. Temu je bil nov Tomos zelo všeč, zato mu je predlagal, da ga menja za svojega izdelanega Pucha 175. Tone je bil takoj za stvar, le preskusiti ga je hotel prej. Bil je že nekajkrat prevrnjen, imel je rahlo zvit okvir, barva je bila poškodovana. Kljub temu sta menjala motorje. Ko je Tone prišel domov, je Pucha razstavil, popravil, prebarval, v službi pa je dele motorja na novo kromiral. Špitalov Franc mu je prebarval okvir motorja in uperil kolesa. Ko je po dveh tednih motor sestavil, je bil tak kot nov. Ko se je zopet peljal v Plešivec, prejšnji lastnik ni mogel verjeti, da je to njegov nekdanji motor, in mu je bilo kar malo žal za menjavo. Tone je čez čas Pucha dobro prodal, denar pa porabil za nakup novega avtomobila.

Težave z avti

Prvi avto, rdečo stoenko, si je Tone kupil leta 1975. Nekaj časa se je z njim lepo vozil, potem pa ga je nekega dne rahlo »butnil«. Ker v Šaleški dolini ni bilo mogoče kupiti barve za to prasko, jo je šel kupiti v Celje. Na poti domov se je na Orožovem ovinku dopoldan vanj zaletel pijan voznik. Bil je malce jezen sam nase, češ, zakaj se je sploh peljal v Celje po barvo za majhno prasko, zdaj pa ima razbit cel sprednji konec avta. Za avto je sicer dobil nekaj odškodnine. Avto so mu popravili pri Mlinerju v Gaberkah, kjer je imel kleparsko delavnico neki avtomehanik. Po dobrem mesecu je bil avto popravljen, vendar ta ni bil več tak, kot bi moral biti. Po

dobrih 100000 prevoženih kilometrih ga je zato prodal. Hotel je kupiti novo stoenko, a jih tisti čas ni bilo mogoče nikjer dobiti. Prijatelj Tone Veber mu je preko poznanstva našel novo stoenko v Novem Sadu. Nabral je denar in ko je bilo vse zmenjeno, sta s sinom Petrom šla z vlakom v Novi Sad ponj. Ko sta našla trgovino, mu je prodajalka povedala, da so ta avto že prodali. Tone ji je nejevoljen povedal, od kod je prišel, in se čudil, da dogovora niso spoštovali. Vprašal jo je, če imajo kaj drugega. Ponudili so mu ocenjeno rdečo stoenko z dvojnimi vrati, ki je bila izdelana za angleški trg in je v originalu imela volan na desni strani. Volan so trgovci prestavili na levo stran. Nikakor mu ni bila všeč, medtem pa, ko si jo je ogledoval, je prišel nekdo, ki je rekel, da jo bo on kupil, če je Tone ne bo. No, potem se je vendarle odločil za nakup in stoenko je dobil 20 % ceneje. Ko pa jo je hotel vžgati, ni hotela vžgati, ker v rezervoarju ni bilo bencina. Morala sta iti po bencin v bližnjo bencinsko črpalko. In »šment«, ko sta hotela naliti bencin v rezervoar, sta ugotovila, da na pokrovu rezervoarja ni pokrova. V trgovini so ga potem nekje našli.

Stoenki je sledil nakup Škode Felicie, ki jo je Tone kaj kmalu v Škalah obrnil na streho. Tako avta ni bilo več, ostala mu je samo še škoda. Ker ni bilo več denarja, si je nazadnje kupil rabljeno Ibizo, ki jo še sedaj vozi in mu dobro služi.

Gasilec

Gasilec je Tone postal leta 1951. Bil je aktiven gasilec vsa leta, med leti 1978 in 1981 pa je bil tudi blagajnik društva. V spominu mu je še vedno najbolj živa slika katastrofalnega požara v TUŠ, poplava Velunje leta junija 1961 in istočasno katastrofalen požar pri Anžeju v Spodnjem Razborju, kjer so lahko rešili samo živino, prašiče in nekaj sodov jabolčnika iz kleti. Tudi gašenje Opšeterjevega hleva je trajalo dolgo v noč, ker so uspešno varovali domačijo pred širjenjem požara.

Foto: Jože Miklavc

Tone in Tončka sta leta 2003 praznovala zlato poroko.

Petje v zborih

Peti je začel, ko je že živel v gasilskem domu. Gasilci so ustanovili gasilski pevski zbor, ki ga je vodil Naraločnik iz Družmirja. Naraločnik je naredil avdicijo in izbral pevce z ustreznim glasom in posluhom. Nekaj časa so imeli vaje v GD, kasneje pa so morali hoditi v Družmirje na njegov dom. Zbor je postal zelo slaven, zato so si mnogi želeli peti v njem. Na predstave so se vozili s starim gasilskim Horchom, ki jim je zaradi starosti občasno odpovedal poslušnost. Zbor je ugasnil po Naraločnikovi smrti, ker niso našli več pravega pevovodjo. Tone je, dokler je tam delal, občasno pel tudi v zboru Tovarne usnja Šoštanj. Mnogo kasneje, po upokojitvi, ga je leta 1990 v Šoštanju ogovoril predsednik Upokojenškega društva Šoštanja Rudi Satler in ga povabil v upokojenjski zbor. Tone je ponudbo sprejel in tam še vedno poje.

Zaključek

Tone si od vsega najbolj želi, da bi mu zdravje še dolgo služilo, saj se bo le tako lahko še dolgo vračal v svojo delavnico. Poleg tega si želi, da bi tudi v njegovi družini bili vsi zdravi in zadovoljni ter da bi se še naprej dobro razumeli in držali skupaj.

Anglija v besedi in sliki (York - Nottingam - London - Big Ben)

Nastja Stropnik

Nekaj minut čez 6. zjutraj je zvonila budilka na mobilnem telefonu. Po komaj 4-urnem spancu smo se počutili, kot bi nas povozil vlak, a smo kljub utrujenosti vstali, saj smo bili željni novih dogodivščin. Preoblečeni smo začeli pakirati stvari v potovalke in odšli na zajtrk. Okusili smo pravi angleški breakfast (zajtrk): toast, maslo, jajca, slanina, fižol in znameniti angleški čaj z mlekom. Ogorčeni nad jedilnimi navadami Angležev, smo poskusili njihove specialitete, a naši želodci niso navajeni na ogromne in kalorično nabite zajtrke, zato smo se (zlasti punce) okrepile kar s toasti, maslom, marmeladami in rogljički. Sredi Anglije smo si naredile 'domač' zajtrk, kot smo ga bile vajene od doma. Podloženi z zajtrkom, smo zasedli svoje sedeže avtobusa in se podali proti Yorku, kjer so nas čakale nove zanimivosti.

York, severna prestolnica Anglije, je bilo nekoč pomembno vikinško oporišče. Danes je mesto z eno najlepših gotskih katedral severno od Alp, ki smo si jo ogledali ob prihodu v mesto. Fascinirani od velikosti in lepote natančno izdelane cerkve, smo se podali na ogled notranjosti. Njena notranjost nas je prav tako očarala, predvsem zaradi svoje velikosti, ki jo najbolj poudarja višina, ki daje vtis mogočne katedrale. Višino razbremenijo in razbijejo ikone, ki krasijo vsa okna in dajejo notranjosti skrivnostno svetlobo in naredijo na obiskovalce odličen vtis. Tudi ateisti imajo kaj videti v cerkvi, saj so ikone več kot odlična paša za oči. Nasvet vsem, ki premišlujete o obisku Anglije: če vas pot zanese v York, si je zagotovo vredno ogledati to gotško katedralo. Mi smo pot nadaljevali skozi strnjeno mesto z značilnimi, ozkimi ulicami, velikimi hišami z balkoni, ki so nagnjeni na ulico. Ogledali smo si tudi ulico z najdaljšim imenom v Angliji in se sprehodili po najkrajši ulici. Ja, tudi to obstaja. In sprehod po tej ulici zagotovo ni nikomur pustil žulja na nogi v spomin, saj smo po dobrih 10 korakih že stopili na novo ulico in pot nadaljevali do muzeja Jorvik Viking Centre. Časovni stroj nas je v muzeju prestavil v leto 975 AD (našega štetja). Preko diaprojeksijskega spremljali podobe življenja Vikingov v Yorku. Zlasti dobro so ponazorili stil oblačenja, obliko pričesk in glasbo v času njihovega bivanja v tem mestu. Potem smo odšli v kletne prostore, kjer smo se z vlakci popeljali skozi maketo njihovega naselja v naravni velikosti. Ne le da smo dobro videli njihova vsakdanja opra-

vila, dobro smo tudi vonjali njihov vsakdanji smrad. Verjeli ali ne, veliko nas je iskalo vrečke po torbah, da bi jih uporabili v skrajni sili.

Popoldan smo preživeli v Nottingamu, kjer smo najprej na lastni koži spoznavali pravosodni sistem, ki je v 18. stoletju buril duhove v Angliji. Prisostvovali smo sojenju, pri katerem smo sami odigrali vloge porote, sodnika in obtoženca. Po, za obtoženega srečnem koncu, smo obiskali kletne prostore in si ogledali ječe. Pred vhodom je vsak obiskovalec dobil kartico s številko. Številki je bilo dodeljeno ime kaznjence, ki je v preteklosti trpel muke v teh ječah, ta dan pa smo njegovo ime in vlogo zasedli mi. Prebrali smo si, kaj krvooločnega smo v preteklosti zagrešili, da smo si zaslužili takšno trpljenje. Kljub temu da smo se nekateri izgubili med sprehodom med vsemi ječami okoli nas, smo se na koncu le našli in nihče ni ostal zaprt v kateri izmed celic.

Ker se je že mračilo, smo se hitro podali do spomenika Robina Hooda, da bi ga še lahko lepo videli in pri njem napravili gasilko fotografijo. 15-minutna hoja nas je pripeljala do parka, v katerem je bil kip junaka

Robina Hooda, znanega iz starodavne legende, ko je v Angliji vladala vojna. Legenda govori o tem, da ji je vladal lažni kralj. Prebivalci Nottinghama niso mogli več plačevati davkov pohlepному kralju Johnu. Robin Hood, njegov prijatelj Mali John in skupina zvestih prijateljev so si neoprestano izmišljali nove in vznemirljive pustolovščine, s katerimi so prelisčili kralja. Robin je med tem osvojil srce prelepe Lady Marian in pravemu kralju, kralju Rihardu, vrnil prestol. Po skupinskem slikanju pri legendarnem junaku smo se vrnili v mesto jedro Nottinghama, kjer smo imeli prosti čas za nakupe, potem pa se odpeljali proti Londonu.

Da je London nabito polno mesto, smo se tega večera vsi trdno prepričali. Bolj kot smo se približevali mestu, počasneje smo se vozili in nekaj kilometrov pred vhodom v mesto tudi obtičali v prometu. Lakota, utrujenost in obstanek v prometu so bili vzroki, da smo bili vsi zelo slabe volje. Stokanje nas ni pripeljalo daleč, zato smo se raje drugače zaposlili in pozabili na vse težave. Ob 22. uri zvečer nas je avtobus odložil v Londonu, na najbližjem možnem postajališču. Z izstopanjem iz avtobusa smo imeli kar nekaj težav. Potovali smo z evropskim avtobusom, ki je imel vrata na svoji desni strani, vozili pa smo se po levem pasu cestišča, kakor je urejen vozni red v Angliji. V katero koli smer smo bili obrnjeni, vedno smo izstopali sredi ceste. Zaradi lakote, ker od zajtrka nismo zaužili nič, nekateri so si sicer dan posladkali z bomboni in keksi, drugi pa nismo jedli nič, so nas noge same nesle na večerjo v Picadillyu, ki je središče Londona. Naša večerja po sistemu "jej, kolikor hočeš", nas je še spravila v slabo voljo. Kot prvo smo potrdili teorijo o slabi hrani Angležev. Kljub temu da so dandanes ravno Angleži in Američani največji proizvajalci in hkrati tudi največji potrošniki pic, nimajo pojma, kaj pica je. Tudi o testeninah so daleč za Italijani. Kot drugo pa nas je razočaralo spoznanje, da je sistem "jej, kolikor hočeš" le potegavščina, s katero privabijo ljudi. V resnici ne gre za to, da bi lahko pojedel, kolikor bi hotel, saj je hrana omejena. Na cel avtobus sestradanih turistov je bilo naročeno točno število pic, tako da je na vsakega prišlo manj kot pol pice. Toda pozor! Velikost njihove pice je bistveno manjša od naših, tako da so fantje po prihodu v pub, kjer smo prenočili, še dodatno večerji in se le najedli po sistemu "jej, kolikor hočeš".

Naše prenočišče zadnjega dne v Angliji je bilo pravi pravcati angleški pub. To je v bistvo lokal, kjer se zadržujejo moški in večinoma pijejo pivo. Pubi se zaprejo okoli 23. ure, zadnji čas ob 24. Tudi v primeru, da imate na šanku še nekaj polnih vrčkov piva, boste morali pub zapustiti. V pubu namreč vladajo nenapisana pravila že vrsto let in niti turisti niti nove mlajše generacije jih ne bodo spremenile. Ker smo prišli šele nekaj pred polnočjo, je bil pub prazen in je čakal samo še na nas. Dobili smo ključe in odšli iskati sobe. Navajeni od prve noči smo se naselili po različnih sobah stanovanjskih hiš v ulici.

Glej ga, zlomka! Sredi Londona smo celo srečali Slovence. Skupina študentov je bila v istem pubu kot mi. Na žalost je prijazen gospod, ki nas je popeljal do sobe, rekel: "You have a wrong key!" in srečanje z domačimi

študenti se je kmalu končalo. K sreči so še našli sobico za nas 4 punce in ura je kazala že več kot 2 zjutraj, ko je zadnja od nas zatisnila oči.

Kot vse dni v času počitnikovanja v Angliji smo tudi tokrat vstali zgodaj. Sledili so isti opravki kot vse prejšnje dni: pospravljanje pižame, pakiranje kovčkov, zajtrk, tiščanje potovalk v prtljažnik avtobusa ... Potem smo se peš podali proti eni izmed mnogih postaj podzemne železnice, imenovane Underground. Presenečeni smo bili nad več kot odlično prometno povezavo, ki

te pripelje v zelo kratkem času, na kateri koli konec Londona želiš. Izstopili smo na postaji Holborn in se sprehodili do Lester Square. Ker smo prišli nekaj čez 8. zjutraj, je bil, verjeli ali ne, London skoraj prazen. Ljudje so navajeni, da se življenje začne šele ob 9. uri, zato so bile odprte le redke trgovine. Tudi za kavo na ulicah Londona smo morali počakati. Ob 9. so se vrata trgovin začela odpirati, začeli smo srečevati ljudi, ki so hiteli vsak v svojo smer in ni bilo več strahu, da smo morda kje drugje kot v Londonu. Po praznjenju naših denarnic in vrečkah, polnih spominov, smo odšli na znameniti Trafalgar Square. V ozadju trga je National Gallery, v kateri smo se navduševali nad deli svetovnih umetnikov, kolikor smo lahko v slabe pol ure sploh videli, saj se nam je zelo mudilo. Dih so nam jemale zlasti Picassove, Da Vincijeve in Von Goghove slike. Verjamem, da bi si lahko ogledali še mnogo čudovitih del, a nas je čas priganjal, saj se nam je mudilo do Buckinghamske palače. Palača je znana kot kraljičina palača že od leta 1761, ko jo je kupil kralj Jurij III. za svojo ženo. Palača ima zelo bogato zgodovino, saj je prestala obe svetovni vojni in bila že večkrat obnovljena. Danes jo kraljica uporablja zlasti kot počitniško hišo med vikendom in za razne kraljeve sprejeme. Mi smo imeli možnost tudi videti menjava straže, ki je danes le še turistični spektakel, nekoč pa je bilo čisto pravo varovanje kraljice. Pred palačo se nas je zbrala neizmerno velika množica radovednežev, ki smo želeli videti ta spektakel z godbo, konji, sprevidi ... Pot smo nadaljevali skozi park St. Jamesa do Horsegarde. To so stražarji v rdečih, skoraj do tal dolgih suknjičih, s čeladami na glavi in sulico v rokah. Gre za stražarje, ki stojijo čisto pri miru in jim lahko govoriš, kar želiš, stražar se ne sme premakniti. Mi pa smo se

morali premikati kljub žuljem na nogah, saj so nas čakale nove zanimivosti Londona, ki si jih je bilo vredno ogledati. Sprehodili smo se skozi ulico Downing Street. Skozi ograjo smo v ozadju videli hišo londonskega premiera. Odšli smo naprej do Westminster Abbey, kjer smo spremljali potujočo stavko prebivalcev za brezplačno zdravstvo. Ne bi škodilo, če bi si Slovenci ogledali kakšno izmed angleških stavk! Res bi se lahko veliko naučili, saj tako enotnega ljudstva, združenega zaradi skupnih interesov, še nisem videla. Stavka z več deset tisoč prebivalcev je zavzela ulice, prevzela oblast nad njimi. Kot goske v gosjem redu smo se pomikali eden za drug, da se ne bi izgubili. Ogledali smo si Westminsterko palačo, v kateri je sedež angleškega parlamenta in Big Ben. Pogosta napaka, ki je zavedla tudi nas, je ta, da je Big Ben le zvonec in ne celoten stolp niti ne ura. Celoten stolp se imenuje Clock Tower (Urni stolp) in je visok 96,3 m. Zgrajen je v viktorijanskem gotskem stilu. Po ocenah naj bi stolp tehtal 8.667 ton. Zaradi sprememb tal je rahlo nagnjen proti severni strani. Big Ben, zvonec, je dobil ime po siru Benjaminu Hallu, ki je nadziral dela v stolpu, ko so leta 1856 zaključevali gradnjo. Še med sprehodili čez most nad reko Temzo nam je pogled uhajal na celotni kompleks palače. Ob koncu mostu smo zavili na levo, proti London Eye – 135 m visokem kolesu 32 kabinami, ki naredijo en krog v dobrih 20 minutah. Kot skupina, ki je imela že vnaprej rezerviran termin, smo se izognili večurnemu čakalju. Po številnih pregledih oblačil in torb smo odšli v kabine, skozi katere je bil sijajen pogled na gosto poseljen London. Videli smo večino znamenitosti, ki smo si jih ogledali v mestu. Tudi Westminsterka palača je šele sedaj dodobra zaživela, saj smo jo šele 135 m visoko (nadmorske višine) zagledali v celotni podobi. S polnimi spominskimi karticami in praznimi baterijami smo zapustili London Eye in se hkrati delno že poslovili od Londona. Po lastnem izboru smo se odločili, ali ob koncu dneva obiščemo še muzej voščenih lutk ali pripravimo še zadnje prihranke na Oxford Street. Do muzeja voščenih lutk – Madame Tussaud's Wax Museum smo se popeljali ponovno s podzemno, nato pa se prepustili svetu bogatih, vplivnih in znanih osebnosti. Uresničile so se želje mnogih, da se slikajo s svojimi vzorniki ali pa le z znano filmsko ali glasbeno zvezdo. Muzej je urejen v več nadstropjih. Razdeljen je na posamezne oddelke: glasbeniki, igralci, športniki, osebnosti iz sveta politike ... V muzeju imajo tudi hodnik, ki te prisili, da ko stopaš po njem, preizkusiš največjo frekvenco svojih glasilk, saj se nenadoma v temačnem rovu pred tabo pokaže zamaskiran kaznjenelec, ki ti grozi in te straši. Ko že misliš, da je konec, zagledaš prikazane modele, kako so nekoč ubijali ženke, ker so mislili, da so čarovnice. Obtožili so jih čarovništva, jih privezali na leseno vodno kolo ali jih obešali. Nad sabo zagledaš na kol nataknjeno glavo, sprehodiš se skozi nož in le

čakaš, kdaj te bo presekala na pol. V tistem se ti zdi vse zelo grozljivo in strašno, ko pa prideš ven, se strah poleže in nadaljuje svoje postopanje v svetu slavnih in se slikaš z vsemi, dokler te tvoj fotoaparater ne opozori, da je že druga spominska kartica polna.

Polna pa ni bila le spominska kartica, ampak tudi naše glave. Polne navdušenja, vtisov, norih, zabavnih in nepozabnih spominov. Ko smo že mislili, da se poslednjič peljemo skozi London in že mahali v slovo, nas je čakalo še presenečenje. Nepričakovano so nam sporočili, da se bomo peljali še čez Tower Bridge in imeli možnost most tudi poslikati. Zbrisali smo nekaj slik iz muzeja voščenih lutk in fotografirali še znameniti verižni most čez reko Temzo. Kljub pozni večerni uri in trdi temi se je most bleščal v soju luči. Mislim, da smo imeli res karseda najlepše slovo od Londona in vse muke ob zgodnjem vstajanju, neprespanost, žulji na nogah in misli na njihovo slabo hrano so se razblinili.

Enkratno doživetje, za katerega se je vredno odreči nekaj mesečni žepnini in zapraviti nekaj dni. Če vse skupaj vzameš kot dobro izkušnjo in popestritev v življenju, si s tem veliko pridobil.

Slovo od Londona je bilo tokrat dokončno. Niso nas čakala nova presenečenja, ampak 24-urna vožnja do doma. Najprej nekaj urna nočna vožnja po Angliji, nato smo se s trajektom popeljali proti domačemu kontinentu. Pot smo nadaljevali skozi Belgijo in Luksemburg. Kljub temu da smo bili na smrt utrujeni in da je ura kazala pozno noč, so le redki zatisnili oči in zaspali. Večina nas je preizkusila 100 in 1 način, kako bi se najbolj udobno zleknil na trde sedeže in zaspali, a smo se le premetavali in vsako uro menjali poze.

Epilog

Guten Morgen! Zjutraj smo se prebudili v Nemčiji in cel dan preživeli na avtobusu. Prihod v Avstrijo v popoldanskih urah nam je naznanil, da se bližamo cilju in da bomo kmalu doma v domačih posteljah. Pred polnočjo smo prispeli pred Rdečo dvorano v Velenju. Srečni, da smo končno doma, smo poskakali z avtobusa in želeli čim prej domov. Pa da ne pozabim, nekateri so bili tako veseli domačega okolja, da so ob prihodu domov najprej zavili v Mladost na burek! Ljubo doma, kdor ga ima. Pa četudi vsak drugačnega!

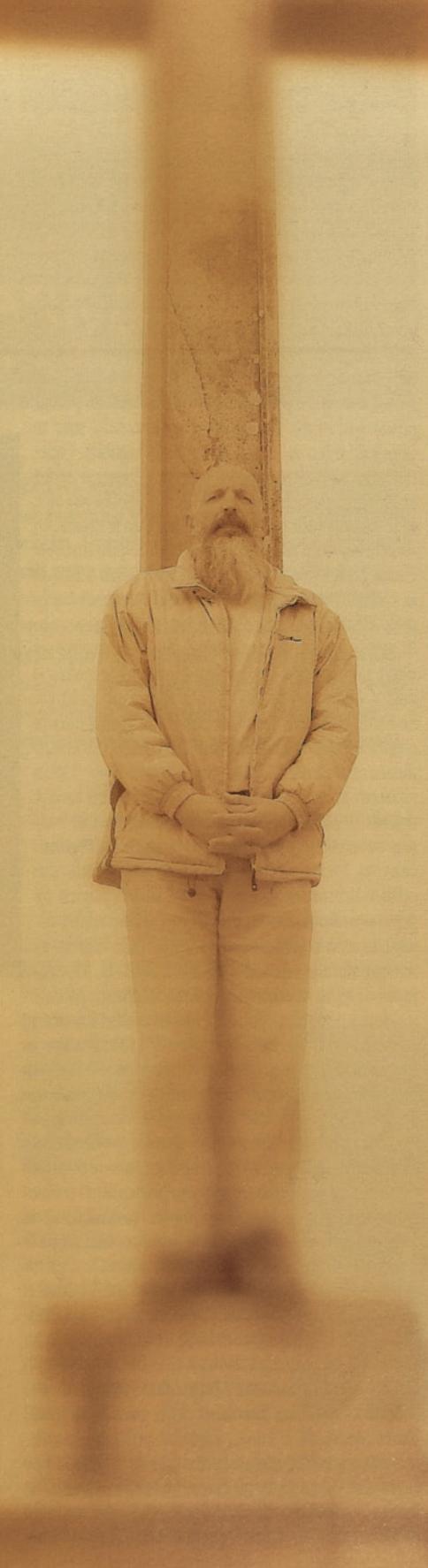
Svetloba

Meditacija

Planet Zemlja. Vzhod, zahod, vdih in izdih. Svetloba in tema, dan in noč, rojstvo in smrt, ljubezen in sovraštvo. Na zahodu nič novega. Vse po starem. Svetovni policaj si izmišlja igrice, kako narediti človeka pokornega, sluzastega, delovnega in uklonljivega. Najprej je potrebno izničiti vse dogovorjene in humane akte, ki so napisani za prazen nič, ter ozemlja narediti čim manjša in neodporna. Vse za obstoj enega in edinega ter vladajočega. Ljudje pač pristajamo na to, kar nam vsiljuje moč, ki prihaja iz negativne. Kdo se pokorava? Družba, sistem, narod, nacije, ljudje. Kdo stoji za vsem tem? Človek, je odgovor. Posameznik s svojimi potrebami, željami, strahom, vdanostjo, priljubljenostjo, tisti ki hoče za svoje užitek pač klečplaziti. Narodi hlapcev, danes bi temu lahko rekli celo bebcev. Poglejte v parlamente sveta in videli boste prepir, agresijo, dominantnost enega nad drugim. Vsi hočejo pogačo, toda pogača je premajhna za vse, premajhna za igro in užitek vseh. Nekdo mora trdo garati, drugi ima milijone, naložene v delnicah in še kje. Nekateri si mislijo, da so vojne krivične. Zakaj mrtvi in pohabljeni in na drugi strani tisti, ki jemljemo revnim in bogatijo na račun iznajdljivega uma? Mislite, da obstoja nekaj takšnega, kar se imenuje krivica, nepravilnost, neresnica, nedoslednost? Mislite, da se je eksistenca zmotila pri svojem izračunu delovanja kozmosa in makrokozmosa? Ali je to, da so danes delnice vsepovsod prisotne, kaj napačnega. Ne! Tu so zato, da se ne vidi na eni strani bogastvo, na drugi beda. Če bi bilo bogastvo vidno, tako kot je bilo to v davni, ko se je še trgovalo v naturalijah, bi pri kakšnem ministru iz vlade pred hišo stalo dvesto tisoč debelo rejenih prašičev. Toda pozor, potem bi prišlo do upora, kajti vsi bi videli. Tako pa se danes tega ne vidi in je lepo skrito. Prav zaradi tega je Bog v svoji polnosti in umnosti izdelal delnice. Razumemo zdaj, zakaj je vse v redu. Zakaj letijo glave v Iraku in Afriki, zakaj toliko smrti na cestah, zakaj toliko boleznih in morije vsepovsod? Lahko gremo v klavnice in bomo videli na tisoče in tisoče pomorjenih živali. Zakaj? Ali se je Bog zmotil? Mislimo, da se je Oče v svoji vsemogočnosti zmotil, ko je poslal Sina na

Zemljo, da so ga pribili na križ?

Nemogoče, da bi se zmotil, saj je vsemogočen. Kje je napaka? Ali opazujete človeka, kako deluje? Na zahodu ima že vsak svojega psihiatra. V zaporu ali na psihiatriji bi morali biti tudi vsi drugi. Kdo pa bi naredil toliko zaporov?

Zato ostajamo kar zunaj, imamo kar tu norišnica in zapor hkrati. Na vzhodu je malo drugače. Tam so še ljudje s srcem, toda kaj, ko niso naredili nič s svojim umom. Moč njihovega uma je slabotna, nima ostrine in postali so mlahavi. Vsak zahodnjak, ki se spomni, jih lahko napade ob vsaki uri in jim pobere, kar pač že imajo, če sploh kaj imajo. Recimo, da imajo nafto in še kaj. Vzhod, zahod, moč, nemoč, um in srce. Rabelj in Jezus, bog in hudič, vojna in mir, veselje in žalost, sreča in depresija, delo in počitek. Vse je tako polarno in uravnoteženo. Balansirano in dovršeno, umetniško in umsko izostreno, vse tako graciozno in smiselno, čeprav nima nobenega smisla. Razumete, nobenega smisla v popolnem smislu. Opazujmo akcijo in reakcijo, opazujmo svojo majhnost in veličino hkrati, bodimo pozorni na dvig energije in padec v posteljo, kjer si opomoremo. Ravnotežje je potreba in smisel. Duh in materija vladata, kadar smo na Zemlji in kadar smo človek. Človek je razpet med materijo in duhom, med svojo živalskostjo in zavedanjem božanskosti. Zato je pač nor in shizofren, ker ima odgovornost in breme hkrati. Kako se razbremeniti? Kako postati zaveden in kako rešiti uganko tega nesmiselnega in minljivega ter lažnega sveta, polnega bolečine trpljenja in nikoli končanih užitek, ki nas ne morejo dokončno zadovoljiti? Kako živeti, da živimo pravilno, kje se skriva odgovor, kje najti en sam odgovor, koga vprašati in kam iti, da bo pot prava? Nikamor nam ni potrebno iti. Ni potrebe po potovanju. Smo že tu, samo malo zasuka v svojo notranjost, kjer najdemo vse odgovore. Pravzaprav jih že vemo, samo jih ne uporabljamo za pravo življenje in si jih tudi ne priznamo. Rajši ostajamo na površju, rajši smo hlapci in skriti za zaveso potuhnjenosti in svoje majhnosti. Rajši nosimo maske in igramo lažno igro, kot da bi jo sneli, kljub vsem lastnim in tujim bolečinam. Na svetu je danes ogromno trpljenja in bolečine, le oči je potrebno odpreti. In kaj počnemo mi? Zatisamo si oči in se zapiramo v svoj majhen svet lastne pomembnosti in plezamo po lestvi povzpetništva. Za druge nam ni mar, kajti ne vidimo Svetlobe v srcih drugih. In kdo so drugi, če sploh obstajajo? To smo mi sami, ničesar drugega ne bomo našli na tem svetu. Takšno je odkritje, ko postanemo zavedni, prej smo navidezno ločeni in živimo v svetu ega in nezavedanja.

Meditacija nas lahko pelje v svet pravih odgovorov, v svet Svetlobe in resnice, v svet, kjer je vse eno in kjer človek ne dela stvari, ki bi razdvajale in ločevale.

Zen Aj

Jupiter v Kozorogu

Ana

Jupiter - planet sreče, je največji planet sončnega sistema, od katerega vedno pričakujemo, da nas bo rešil in nam pomagal v nesreči. Je svetel, bleščeč in pameten, odgovoren za srečo in optimizem. Njegova načela simbolizirajo pot, ki vodi v bodočnost.

Jupiter bo v Kozorogu od 18. decembra pa vse do 5. januarja 2009.

Ko je bil v Strelcu, je bil optimističen, zadovoljen sam s seboj. Čim je stopil v Kozoroga, se je namrščil in postal resnejši. V letu 2008 bo na astrološkem nebu najbolj viđen, saj je Kozorog 10. hiša, Zenit in s tem najvišja točka na nebu. Kot nekakšen sodnik je, ki čaka, da bo pričel s sojenjem. Seveda se nam to ne zdi normalno, saj je Jupiter tisti, ki daje, ki nam pomaga, nas osrečuje, tisti, ki nas rešuje pred bedo in trpljenjem. V tem znamenju bo mrk, namrščen, ničesar ne daje, nič ne nudi, roke je potisnil v žepe, vseeno pa bo prinašal pravico in znanje ...

Kjer koli Jupiter je, težko gleda nepravici, sploh tiste, ki jih je sam naivno prinesel z najboljšimi nameni. Težko gleda do razdeljenost na bogate in na revne, na srečne in na nesrečne, na sužnje in na gospodarje, na Vzhod in Zahod, na mučnike in rablje ... Sprašuje se, kje je pravica, če ne more vsem pomagati. Šele zdaj je doumel, kako neobziren je bil v Strelcu, saj se je njegov optimizem dotaknil samo ene tretjine sveta in je očitno krivico naredil še večjo. Doumel je, da vsem ne more dajati enako, čeprav bi najraje objel vse ljudi sveta. Tokrat bo naredil drugače. Dajal bo samo ubogim, revnim, bolnim in tistim, ki živijo v siromaštvu in v strahu pred ne imeti ničesar več. Samo ti bodo njegova skrb v tem letu.

Pomagal bo zdravnikom, da najdejo neka nova zdravila in cepiva, da ozdravijo do zdaj neozdravljivo bolezen. Vplival bo na najvišje svetovne institucije in organizacije. Pomagal bo beguncem, da si zgradijo domove in poskrbijo za hrano. Zaposlil bo nezaposlene, izšolal pametne, a siromašne učence. Reševanje narave in živali bo tudi njegova naloga.

Sprašujem se, ste vraževerni? Se vam zgodi kdaj, da se ustrašite usode? Ne mislim na črno mačko, ki prečka cesto, in na podobne vraže. Verjamete morda, da če nekdo naredi slabo stvar, da se mu slabo vrne? Verjamete morda v neko vrsto pravice, ki ni v vaših rokah, kjer se vam ni treba maščevati...v pravico, ki sama potrka na vaša vrata, ker menda obstaja neka pravica nekje? Verjamete, da mora vedno za vse nekdo odgovarjati? Se vam je kdaj zgodilo, da se je nek prevarant, ki vas je pred časom ogoljufal, nesrečno preminul v prometni nesreči? Ste pomislili za trenutek: kakor je živel, tako je končal? Se vam je zgodilo, da ste zaprli oči pred resnico, vzeli denar, ga vložili v nekaj, kasneje pa je vse propadlo? Dragi moji, sodnik je tukaj – Jupiter na čelu leta 2008. Ocenjeval bo in izrekal kazni. Oprezno toda zagotovo. In vse, kar se je zgodilo od 18. decembra, in vse, kar se bo zgodilo do konca leta, je samo bistvo pravice. Na vas je, če ste koga ogoljufali, onesrečili, da napako popravite. Jupiter pravi: »Napake se vedno da popraviti!« Če ste živi, zdravi in srečni, dajte denar, ki ste ga pridobili z goljufijo nesrečnim, revnim in lačnim ... Ne sorodnikom in prijateljem, ker niste vi sodnik in imate umazane roke. Jupiter bo poskrbel, da boste dali za zdravnike ali za odvetnike v pravih, ki jih boste verjetno izgubili.

Zdaj je čas, da se kateremu koli bogu zahvalite za zdravje, za vse tisto, kar imate, in da niste del tistega človeštva, ki umira v vojnih mukah, v strahotah. Čas je, ko morate iz zahvale sprevideti, da ste srečni, in radostno pomagajte drugemu! Bodite zadovoljni s tistim, kar imate, in vsako naklonjenost, kot je povečanje plače in boljši življenjski pogoji, vzemite kot nagrado za vse tisto trpljenje, ki ste ga preživeli v času, ko ste mislili, da pravice ni!

Morda se vam bo zdelo, da čisto zares potrebujete drugo službo ali neko dodatno delo. No, ne bo šlo čisto tako. Bolj kot vse, potrebujete delo ali novo službo. Namesto službe boste recimo dobili družino. Morda dobite novo stanovanje, vi pa ga že imate in si želite nov avto. Dobili boste čisto nekaj drugega, kot si želite, in tako sploh ne boste opazili, kako zelo vas je Jupiter obdaril. Uvideti morate, razumeti,

da vas lahko npr. to stanovanje v tem letu reši in da boste preko družine dobili novo službo. Seveda malo kasneje.

Do uspehov se bomo morali prebiti skozi določene omejitve, z dobrim načrtovanjem in prevzemanjem novih odgovornosti. V ljubezni se bo odražal z odgovornim obnašanjem. Bo pa ta ljubezenska sreča materialno pogojena, pod vplivom tradicije, več formalnih porok bo. Hedonizem bo pod kontrolo.

Vsakemu od nas bo vseeno nekaj prinesel:

Ovnom se nasmija sreča na poslovnem področju, kjer se jim obeta uspeh.

Biki bodo šli na potovanje, ki ne bo nujno srečno. Nov kredit, obisk tečaja, novo izobraževanje.

Dvojčki bodo morda dobili dediščino, na vsak način pa bodo ali najeli nov ugoden kredit ali pa poplačali vse stare dolgove. Ugodno bo v službi.

Raki bodo srečni v ljubezni, čaka jih novo partnerstvo, zakon in mnoge poslovne ugodnosti. Tudi na selitev lahko računajo.

Levi bodo končno dobili tisto pravo zaposlitev ali pa se bodo razmere v obstoječi službi izboljšale.

Devic bodo zaljubljene. Veliko njih bo začelo novo zvezo, najpomembnejše pa je družinski prirastek – otrok!

Tehtnice si bodo polepšale svoj dom, morda samo s kako malenkostjo, kot je npr. nova sedežna, nov avto ali čisto novo stanovanje.

Skorpioni si bodo po vsej verjetnosti nabavili zelo drag avto, vendar naj pazijo, v katerem obdobju ga kupujejo. Čaka jih potovanje in ogromno komunikacije.

Strelci imajo možnost popraviti svoje finančno stanje pod pogojem, da ne bodo razsipavali z denarjem.

Kozorogi bodo pravi srečneži. Dobro jim bo šlo na mnogih področjih, paziti morajo le, da ne postanejo preveč razuzdani in nepremišljeni. Mnoge čaka novo partnerstvo, zakon ali selitev.

Vodnarjem bo Jupiter celo leto za hrbtom, varoval in ščitil jih bo – angel na ramenu, le da oni ne bodo opazili, kako zelo dobro se imajo.

Ribe lahko računajo na novo prijateljstvo ali pa več kontaktov in dobrga razumevanja s starimi prijatelji. Udejstvovanje v neki skupini, morda v politiki ...

Oj, pust, al' si še masten okrog ust,
al' sploh Slovenč še svinjsko glavo melje,
al' je norčavi čas nam še v veselje,
al' je na mizi le še kislo zelje?

Kakor za koga, rekla bi lahko,
saj v domovini naši je tako,
da eni ste čez meje vse premožni,
a drugi iz dneva v dan vse bolj otožni.

Obljubljali so lepo, tolsto plačo,
poceni tok, manj davka na jedačo,
šolo pa tako rekoč brezplačno,
boljšo, bolj veselo, čist' drugačno ...

V Evropi da nam vsem bo prelepo,
cedil se med, cingljalo bo zlato ...
Da kdo težko bi shajal – prazne marnje,
z Evopo uresničimo vse sanje!

In zdaj smo tu, bezljajo cene hrane,
nekam preveč nas kruh in mleko stane,
če 300 evrov penzjonist dobi,
se res lahko Matilde veseli!

Dan dneva, mesec meš'ca se drži,
za ene nikdar konca ni skrbi.
A vendar upam, da ta pustni čas
vesel, norčav bo tudi za vse vas!

Da bi si take maske vsi nadedi,
da vsaj en dan bi zgedali veseli,
da bi vse tožne misli stran spodili,
se s krofi sladkimi ves dan mastili.

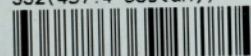
Počasti torej pusta, kot se šika,
in pod masko delaj, kar te mika,
saj za pustom pride pepelnica
in takrat bo rajanje in smeh
vseposod zapisano kot greh!

Velenje
Sp Do 35
LIST OBČINE
2008

352(497.4 šoštanj)

9004333,2

COBISS

FOTOREPORTAŽA:

ŠTIRJE LETNI ČASI KS ŠOŠTANJ

FOTO: ANDREJ VETERNIK

mesto šoštanj

